

**Thesaurus animalium primus ... / Het eerste cabinet der dieren. Van Frederick Ruysch ; van kopere platen.**

**Contributors**

Ruysch, Frederik, 1638-1731.

**Publication/Creation**

Amstelædami : Apud J. Wolters, 1710.

**Persistent URL**

<https://wellcomecollection.org/works/wadj7z34>

**License and attribution**

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.



Wellcome Collection  
183 Euston Road  
London NW1 2BE UK  
T +44 (0)20 7611 8722  
E [library@wellcomecollection.org](mailto:library@wellcomecollection.org)  
<https://wellcomecollection.org>

FREDERICI RUISCHII,

*Anatom: & Botanices Professoris; nec non Academia  
Caesarea Naturae curiosorum Collegae,*

THESAURUS  
ANIMALIUM  
PRIMUS.

*Cum Figuris Aeneis.*

HET EERSTE  
CABINET  
DER DIEREN,

VAN  
FREDERICK RUYSCH,

*Professor vande Anatomie, en Kruid-kunde, als mede Lid van de  
Keyserlyke Academie der natuur ontdekkeren.*

MET KOPERE PLATEN.



AMSTELÆDAMI,

Apud JOANNEM WOLTERS, 1710.

FREDERIC RUYSCHE

Anatomie & Botanices Professor; nec non Academiæ  
Caesaris Naturæ curiosorum Collegæ

THESSAURUS  
ANIMALIUM

PRIMUM

Cum Figuris Anatis.

HET EERSTE

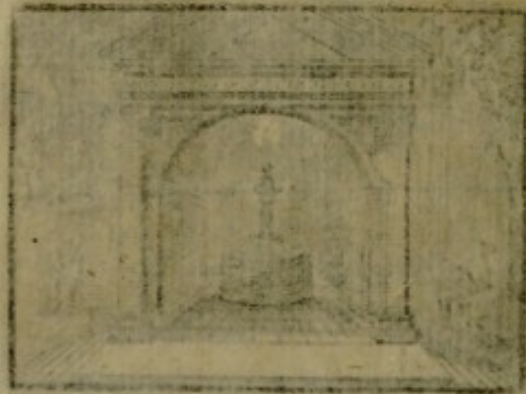
CABINET  
DER DIEREN

VAN

FREDERIC RUYSCHE

Professor van de Anatomie, en Kunst-kunde, als mede Lid van de  
Keijzerlyke Academie der natuur ontdekkers.

MET KORRE PLAGEN.



AMSTELÆDAMI

apud JOANNEM WOLTERS, MDCCCLXXII

*Sereniss. & Potentiss. Principi*

A C D O M I N O

D<sup>o</sup>. JOHANNI GUILIELMO,  
COMITI PALATINO RHENI,

S. R. I.

ARCHIDAPIFERO ET PRINCIPI ELECTORI,  
UTRIUSQUE BAVARIÆ, JULIÆ, CLIVIÆ  
ET MONTIUM DUCI, COMITI IN VEL-  
DENZ, SPONHEIM, MARCHIÆ,  
RAVENSPERG ET MOERS,  
D<sup>o</sup>. IN RAVENSTEIN.

&c. &c. &c.

*Sereniss. & Potentiss. Vir,*

**B**revibus ut se expediat, qui Re-  
gibus & Magnatibus non vult  
esse molestus, prudenter sem-  
per fuit monitum. Idem mihi  
in hoc, ad SERENISS. CELSITU-  
DINEM TUAM, cui inter molestos, aures-  
que non parum perturbantes Belli hujus  
strepitus aliud certe est quod agat, alloquio  
propositum est, memori illius Aufonii:

# D E D I C A T I O.

*Nemo silens placuit, multi brevitare loquendi.*

Videor mihi jam videre *Summos, Medios, Infimos*, ad occurrendum **CELSITUDINI VESTRÆ**, deque recurrente Anniverfario Nativitatis Vestræ die gratulandum, & osculandas Manus fedulò se atque studiofe præparantes, apparantes, conformantesque.

Ego verò, cui propius accedere, & facras Manus cofculari, deque tam diuturna, foelici & pacifica Gubernatione oretenus congratulari, communique lætitiâ congaudere, cum aliis datum, concessumve non est, è longinquo quasi hoc Libello votivo & gratulatorio porrecto, mentetenus omnia fausta, prospera, foeliciaque **CELSITUDINI VESTRÆ** ex intimi cordis mei penetraliâ *Deo Regum Rege, & Domino Dominantium* comprecor; voveo, opto: **Ut CELSITUDO VESTRA GENEROSISSIMA Nestoreos in annos Foelix, Fortis, Florens, vivat, valeat, vigeat.**

Conclavia mea quina, quæ innumera fere continent repositoria repleta corpusculis  
tum

# D E D I C A T I O.

tum Embryonum, tum Animalculorum, Piscium, Insectorum, Herbarum, & Stirpium exoticarum, nec non Mineralium, aliarumque rerum, tam limpidissimo liquori innatantium, quam balsamatione exsiccatarum, aut nemini, aut S. CELSITUDINI VESTRÆ inscribi debebant.

Hoc singularium namque Corporum, Corpusculorumque examen & oculare scrutinium S. TUAM CELSITUDINEM ante aliquot annos, insigni, quod memini, voluptate domi meæ perfudit, & longe supra opiparas epulas, aliaque irritamenta oblectavit.

Hâc ratione permotus hanc qualemcumque à me concinnatam rerum istarum suavissimarum meditationem CELSITUDINIS VESTRÆ iudicio humiliter offerre volui, utque eam suo benigno vultu, suaque Serenâ & Clemente Fronte suscipere haud dedignetur, subjectissimo affectu rogo.

Cujus voti si me compotem S. V. CELSITUDO reddiderit, calcar mihi impostero  
adji-

# D E D I C A T I O.

adjiciet accelerandi cæteros ingenii mei fructus & thesauros, modo vitæ ufuram mihi indulserit Omnipotens.

Quem toto pectore oro, ut S. V. CELSITUDINEM cum tota sua SERENISSIMA DOMO diutissime incolumem fervet, suaquæ benedictione coronet, ac Heroicarum tuarum Virtutum Laudem sempiternâ Gloriâ florentem cumulare adaugeat, ut sub Tuo Præsidio felicissimo justitia Christiana, Litterarumque studia perpetuo floreant, Territoria tua ferta tecta maneant, & Pietate, omniumque Virtutum splendore cæteris præluceant. Subscribor interim

*Sereniss. vestræ Celsitudinis*

*Obsequentissimus.*

FREDERICUS RUYSCHIUS.

# LECTORI

BENEVOLO SALUTEM.

**H**N Thesaurum Animalium primum, quem peculiari methodo ita concinnavi, ut quantum in me est, non solum animum illorum oblectarem, quos juvat perlustrare Dei ter Optimi Max: opera exotica, circa Pisces, Quadrupedes, Aviculas, Insectaque; Verum ut etiam animum eorum explerem, qui conchyliis & studio Botanico sunt dediti. Eum in finem phialæ, objecta varia continentes, non solum subere, vesica, & serico villoso rubro sunt obturatæ, verum eadem etiam inserviunt pro pedamentis, supra quæ positi sunt aut fasciculi florum rariorum, colorem naturalem satis bene conservantium, aut rupes exiles, confectæ ex conchyliis Indicis rarioribus purificatis, ramulis marinis, ex iisdem oris, interpositis, quos inter quoque positi sunt pisciculi rarissimi Indici, balsamo indurati, ex utraque India advecti.

Noli

# GOEDWILLIGE

# LEZER.

**H**ier ziet gy de Beschryving van het eerste myner Cabinetten der Diertjens, op een byzondere wyze te zamen gestelt, om daar door (soo veel in my is) niet alleen de begeerte te voldoen der geener, dewelke liefde hebben om de wonderwerken van God Almagtig te beschouwen, niet alleen ontrent vreemde en uytlandsche Visschen, Zeegewassen, Viervoetige Dieren, Vogeltjens en Bloedeloose diertkens; maar ook eenigfints ontrent de Hoorntjens, Schulpen en vreemde gewassen.

Hierom is 't, dat de vlessen, waar in dese diertjens bewaart werden, niet alleen met kork en blaas gesloten, maar ook met rood fluweel bedekt zynde, voor voetjens dienen, waar op geset zyn, of een bouquetie van raare bloemen, die haare couleur redelyk wel hebben behouden, of dezelve zyn verciert met schoongemaakte Indiaensche Hoorntjes, en Schulpjens, rots-wyse by een gevoegt, tusschen dewelke ook gevonden werden Zee-tackjens, uyt dezelve gewesten: tusschen dese vindmen hier en daar ook zeer raare Indiaansche Viskens, dewelke gebalsemt en hard gedroogt zynde daar in zitten.

\* 3

Wilt



Noli interim L. B. mirari, aut vitio vertere, quod pisciculi reperiantur inter ramulos marinos; viventes enim per ejusmodi ramulos, in fundo maris crescentes, natate in confesso est, quum præfertim angustia loci me sæpe cogat, plurima objecta simul, & quidem in spatio exiguo oculis subjicere.

Sic quoque obturamenta fasciculos florum rariorum continentia, non solum herbis, floribus & seminibus rarioribus sunt ornata, verum etiam inter illa reperiuntur insecta varia sicca, quia viventia quoque alimentum existis quæritant.

Præterea non omnibus aridet aspectus Animalium, qui tamen delectantur floribus: Alii sunt Conchyliorum amantes, qui interim averfantur Insecta, ita ut hoc pacto horum, aut illorum saltem oculi oblectentur.

Noli quoque existimare L. B. mihi animum esse successive, omnes & singulos Thefauros Animalium (quorum ille, quem nunc in publicum profero, unus ex minimis est) & simul sex majores, & plurimos

Wilt gy ondertusschen waarde Lezer, dit niet qualyk opvatten, dat hier Viskens tusschen de Zee-tacken zyn geplaatst, want dat zy levendigh zynde, door de zelve, uyt de grond van de zee groeyende geduurig swimmen, is een yder wel bekend: zoo dat dit myn doen niet t'enemaal is te verwerpen, maar nog wel yets goets daar in steekt, want hier door zoo komen ons in een kleene spatie veele voorwerpen te voorschyn, waar door ik ook veele plaatze uytwin, om het goed te zetten.

Alzoo ist mede gelegen met de bekleetzels, waar op de boucquetjes staan, want tussen dese zamenstel van raare Kruidjens, Bloemkens en Zaaden, vindmen ook eenige bloedeloose vlinderkens, en andere diertjens, welke by leven zynde, haar voedzel uyt dezelve weeten te halen.

Daarenboven behaagt een yder niet het gezigt der Dieren, die egter liefhebbers van de bloemen zyn, andere wederom hebben meer liefde voor de Hoorntjes en Schulpen, zoo dat door dit doen een yder zyn plaasier kan krygen in 't zien.

Denkt ondertusschen niet W. L. dat myn meningh is alle myne Cabinetten der Dieren successivelyk d'een na d'ander (waar van dit een van de kleenste is) te beschryven en te gelyk de 6 overige groote en seer veele kleene Cabinetten, het lighaam van den mensch, en desselfs

rimos minores, corpuscula humana, eorumque partes continentales, describere, nam illud maximam mihi crearet molestiam, neque humeri mei similes essent ferendo; nam in quindecim Thesauris, quos habeo animalculis repletos, continentur nunc ultra 1582 phialæ; Hisce adde scatulas, Papilionibus, Locustis, Scarabæis, Quadrupedibus minoribus, Insectis marinis (præsertim ex utraque India allatis) repletas, quæ sunt N<sup>o</sup>. 1020, præter illa, reperiuntur etiam phialæ siccæ, & in iis Aviculæ rariores siccæ, præsertim ex Indiis transmissæ 180, hæc inter pedum digitos continent ramusculos plantarum rariorum; quarum plantarum quantum conclave Herbarios Vivos xxxix continet, maxima parte Herbis exoticis & minima indigenis, refertos: exceptis illis quæ in chartis a me conservantur.

In re Anatomica conservantur in liquore ultra 1300 objecta.

Nedicam de Thesauro quodam majore, in quo abscondita sunt Animalia quadrupeda majora balsamata. Nec de Rupibus plurimis, quibus aut impositi, aut adnati sunt Rami  
Thes. I. mari-

sels deelen betreffende, uit te geven, aangezien my zulkx te moeilyk zoude vallen want daar zyn 15 Cabinetten alleen met gediertens, en daar in meer als 1582 vlessen; voeght hier by de doosen met Vlinders, Sprinkhanen, Schalbyters, kleen viervoetigh gedier- te, Zee gewassen meest uyt Oost en West-Indie, en zyn dese over de 1020: Behalven deze, zo werden der nogh 180 droge vlessen gevonden, waar in rare vogels bewaart worden; en zyn deze meest uyt Oost, en West-Indie gekomen: en hebben dese rare takkens tusschen hare pootjens, en van zoodanige Takjens is het vyfde vertrek voorzien met xxxix kruyd-boeken, (*Herbaria Viva*) meest vervult met gewassen uyt vreemde Landen, en minst van die van onze land-aart: behalven nogh die dewelke los tusschen papieren leggen.

De vlessen, rakende de Anatomie, zyn ruym 1300 in getale.

Om nu nogh niet te spreken van een groot Cabinet, waar in de groote viervoetige gebalsemde Dieren bewaart worden;

Als mede van veelvoudige Rotzen, waar op gezet, ook op gewassen zyn, feer veelerhande Coralen,

\*\*

ralen,

marini, Corallia numerosissima. &c. &c.

Hicce adde Thesaurum minorem, in quo continentur affectus varii ex hominibus collecti, & tam bene balsamati & conservati colore naturali, ut videantur modo è corpore defumpti. Inter quos est Intestinum susceptio, Plexus choroideus in hydatides mutatus, & repertus a me in homine, qui mente captus è vita excessit. Lien grandinibus, ut vulgò loquimur, refertus. Calculus è vesicula fellea per anum ejectus. Portio pulmonis phthifici exulcerata: Portio Hepatis in Hydatides conversa. Fractura ossis femoris in collo ossis, ubi notandum, collum plane deficere, aut in nihilum fuisse redactum, ubi naturalia ligamenta fortissima substituit. Placentauterina in Hydatides mutata. Hæc & cætera in liquore videri possunt, ne quis de veritate dubitet.

De Conchyliis & Petrefactis non multum dicam, cum duos tantum habeam Thesauros, ejusmodi rebus refertos, & in ordinem dispositos. Reliqua, quantumvis numerosissima, nondum in Thesauris sunt reposita.

Ita-

ralen, Zee takken, en andere zaken meer.

Voeght hier oock nogh by een klein Cabinet, met de gebreken of ongemakken der menschen opgevult, dewelke zoo wel, en natuurlyk met haare couleur gebalsemt en geconserveert zyn, datze als vers uyt het lighaam schynen gekomen te zyn. Onder deze vintmen het inschieten van het eene gedeelte des darms in 't ander. De aderighe vleghtinghe in water blaaskens verandert, waar van die mensch ontzinnig was gestorven. De milt met hagelgelykende geswellekens vervult; een steentje uyt de gal-blaas, door de stoelgang gelost. Een stuk van een verswore longh, van een die de teeringh hadt. Een stuk van de lever, in waterblasen verandert. Een stuk van 't dy-been, 't welk in den hals van 't been gebrooken zynde, bevonden word sonder eenig overblyffel van den hals: alwaar de natuur in plaats van den hals, veele seer sterke banden voortgebraght heeft. De moeder-koek in water-blaaskens ontaart. En werden deze en andere zaken in de voght bewaart, ten eynde niemand aan de waarheit en zoude twyffelen.

Van de Hoornjens, Schulpen, en in een steen verandert goed, en zal ick niet veel zeggen, alzoo daar maar 2. Cabinetten van hebbe opgevult en in ordre geleght, de rest in groot getale zynde werden nog buyten de Cabinetten gevonden.

Hic-

Itaque fatius fore existima-  
vi, post hujus Thefauri editio-  
nem, me denuo conferre ad  
ulteriorem humanorum reli-  
quorum descriptionem, quod  
opus libenter ante obitum ab-  
solverem, si Deus Ter Opt: Max.  
mihi ulteriorem vitam conce-  
dere dignetur.

Hiscæ omnibus ita perpensis,  
mirandum non est, neminem  
hactenus omnia perlustrasse,  
quæ in quinque nostris conti-  
nentur conclavibus, tam ma-  
joribus, quam minoribus, nam  
pauci tertium intrarunt, mul-  
tò minus quartum, aut quin-  
tum viderunt, propter temporis  
penuriam, vel quod fatura-  
ti fuerint, antequam ad cætera  
conclavia sese contulerunt;  
Proposui itaque nonnullis, si  
velint omnia videre, & singu-  
lis Hebdomadibus bis me con-  
venire, me illud non excusa-  
turum; considerando illud (ra-  
tione dispendii temporis) tan-  
quam communem visitationem  
aut consultationem medicam.  
Olim, cum nondum gaude-  
rem tanta copia rerum Anato-  
micarum illud auspiciatus sum  
cum curiosissimis quibusdam  
Medicinæ studiosis Germani-  
cis solummodo circa res A-  
natomicas, credentibus hoc  
posse

Hierom dan, zoo ist, dat ik  
oordeele best te zyn, (na het uyt  
geven van dit Cabinet) my weder-  
om te begeven tot het verder be-  
schryven der resterende Cabinet-  
ten, s'menschen lighaam rakende,  
't welk ik gaarne voor myn dood  
zoude wille volbrengen, zo God  
Almagtig my zoo lang 't leven  
geliefde te vergunnen.

Alle deze zaken overwogen  
zynde, zoo is 't niet te verwonde-  
ren, dat niemand, tot nu toe,  
alles heeft gezien, 't welk in myn  
5 Camers, zoo groote als kleene  
versamelt is, want wynighe zyn  
gekomen tot de 3, en veel min tot  
de vierde en vyfde, zoo om de  
kortheyd des tyds, als wegens dat  
zy versadigt zynde, haar niet  
verders hebben begeven. Ik heb  
zommighe voorgeslagen, dat in-  
dien sy alles wilde zien, ik haar  
geleghentheyd zal geven, om twee-  
maal des weekx te komen, en dat  
op een zeker bequaam uyr, voor  
my, zulkx considererende als een  
gemeene medicynsche consultatie  
of visite.

Zulkx heb ik voormaals (wan-  
neer myne versamelingh noch zoo  
groot niet en was, ontrent s'men-  
schen lighaam) met eenige byson-  
dere curieuse studenten in de Me-  
dicynen ondernomen, menende 't  
zelve binnen drie maanden wel te  
konnem verrigt werden, edogh

posse perfici intra tres menses, sed quantumvis singulis diebus per horam, & quod sæpius excurrerebat, me convenerint, ne quidem absolvebamus duo conclavia: nam illud non perfunctorie peragebatur, aut singula objecta, uti decet, perspeculabamur.

Tota quidem civitas Amstelodamensis momento fere ex altiore loco videri potest, non autem singula domicilia, multo minus quod in iis continetur; sic quoque, qui rite omnia, quæ intra quadraginta sex annos collegi, conspicere vellet, illud brevi temporis spatio absolvere non posset.

Interim ut L. Benevolus hanc primi Thesauri animalium descriptionem æqui bonique consulere velit, ex animo opto, malevolis autem meliorem mentem apprecor.

hoewel wy alle daghen een uyr, en menigmaal langer, beezigh waaren, zoo konden wy nogh de tweede kamer niet verhandelen, het is wel waar, dat wy daar niet haastig over heen liepen want yder voorwerp wierd naukeurig, gelyk zulkx behoort, bezien.

Men kan van een hooge plaats de geheele stad van Amsterdam, wel by na in een ogenblik zien, maar niet yder huys, veel min 't geen in elk huys onthouden werd: alzoo mede is 't gelegen met dese myn 47 Jarighe Collectie, die men in geen korte tyd kan bezien.

Ondertusschen wensch ik Waardighe Lezer, dat gy deze myne beschryving van 't eerste Cabinet der Dieren met een gunstig oog wilde aanzien, en wie zulkx zoude willen beknibbelen, wensch ik beter zinnen.

L A M B. B I D L O O


IN CELEBERRIMI VIRI

# FREDERICI RUYSCHII,

Anatomiae & Botanices Professoris, nec non Academiae Curioforum Collegae, &c. &c.

## GAZOPHYLACIUM

U N I V E R S A L E.

 *Vi Microcosmi reserans penetralia dudum  
Ruyschius & felix externa & summa pererrans,  
Intima detexit, Medicosque reduxit in usus,  
Democriti quod non Atomis, aut Commenta Renati  
Vorticibus praestant, nunc Thesaurarius audit  
Gazarum innumerum, quibus larga opulentia Cræsi  
Cedit, Atapalipæ, divi Salomonis & aurum;  
Et Lapis Aurifaber projecta est vilior ulva:  
Illiquippe domi quantus cumulatur acervus  
Rarorum omnigenum nostro Cæloque soloque!  
Congestum hic videas, dispositumque ordine justo,  
Charus Phæbo Eös & roscidus Hesperus, Auster  
Torridus, & Boreas gelidis quæ suppetit oris:  
Nullum etenim Terræ spatium, sub sidere quonam,  
Aut Zonâ, haud utilis moles, nunquamque beata  
Fructibus, aut homini nullum adportata tributum.*

\* \* 3

Cau-

Caucasus & Rhodope, præruptusque Hæmus & Alpes,  
Horrendò æternisnivibus sub vertice tecti,  
Æthna & Vesuvius, fluida inter sulphura, flammæ,  
Et cineres, topbosque scabros, vegetantia servant  
Germina, viviparumque excludunt largiter ova.

Hic, velut è Phariis gens omnis subdita Cancro  
Detegitur speculis, latè terrâque marique,  
Cui volupe & licitum est, toto circumspicit Orbe  
Quæ fovet in gremio dives Berecynthia, seu quæ  
Suscitat immensus profundo è gurgite abyssi  
Oceanus, placidis rapidisque in fluctibus amnes  
Quæ gignunt, liquida & volitat super aëra, quidquid  
Pulchrum in exiguo spationatura recondit:  
Ut Microcosmon statuas hic jure secundum.

Quis Balænarum tam immania corpora tantis  
Condiat expensis? nam vix tot Balsama Memphis  
Sudaret, lachrymæ Nabatheo in cortice dudum  
Deficerent. quem monstra juvat spectare, recedat.  
Numinis atque artis miracula maxima fulgent  
In minimis. si quos rugientem horrere Leonem,  
Tigridis aut Ursi truculentorum ora cruenta  
Delectent, caveant ne sit damnosa cupido:  
Nam tuto & penitus rarò cicurare licebit:

Quin dens carnivorus, lacerandoque unguis aduncus  
Profiliant, quum dura fames, furivæve salaces  
Reddunt indomitos verbis, flagrisque Magistri  
Securis animis hic pugio pascit ocellos,  
Decrepitusque senex, mollisque pavore puella.  
Dipsas, nec Coluber, nec Bufo, Vipera & Aspis,  
Formoso licet adspectu, maculisque striisque,  
Auro atque argento, fulvisque coloribus extent,  
Decipient nullum incautum, aut formidine Lethi  
Terrebunt, quanquam sublatis undique cristis,  
Et Linguis bifidis, terribilique oris hiatu,  
Profiliant, oculisque micent; alisque Dracones  
Expansis, curvæ & virulentus acumine caudæ,

*Scorpius immineant, Salamandra est orba veneno.  
Indica, quam grandis, non fundit Aranea telum  
Mortiferum, aut diram Peruana Lacerta salivam.*

*En! tibi marmoreo tam pulchram vellere Ranam,  
Aque Arabum inscriptam formis, sub sidere natam  
Australi, Anguillam! meliusque hæc signa relatam,  
Quam flos, exsurgens Hyacinthi è sanguine, nomen  
Exprimat Ajacis. volitantes cernere pisces  
Vulgatum; at feles, quibus est ab Vespere tristis  
Minæides titulus, nigris venarier alis,  
Quis credat! nisi nos Venatrix ipsa doceret;  
Quisnam Animal dorso fœtus excludere! quisnam  
Fam natos catulos Glires in viscera matris  
Ire, redire! oculis fidus nisi testis adesset.  
Humanam prolem Veneri libasse secundo  
Sexibus ambobus plura experimenta negabunt;  
Hocce frequens brutis clarè genitalia produnt.  
Angues bicipites Calabrorum habitare vireta  
Mentitum Cajum nostri dixere per æva,  
Quos tamen hic spectes geminis cervicibus aptè  
Distinctos, capitum justâ constante figurâ.*

*Exquisita illinc trahat sua quemque voluptas.  
En! Conchæ, Cochleæ, Conchylia, Buccina, ab oris  
Indorum utrorumque, aut quæ Chinesium arenis  
Seu in Erythræi splendescunt littore Ponti,  
Et vada Barbarico tradunt Getulica Mauro;  
Vel quæ Tyrrhenum, Siculum, Ægeumque procellis  
Eructat pelagus, scopulisque hæserè Britannis,  
Ecce! immaturus fulgens in viscere matris  
Unio! quam nitidis distincta Corallia ramis!  
Æquore & in salso cum fructu & semine stirpes!  
Cui nihil in censu Thetyos pretiosa supellex,  
Horreat, exhalent tetram exta humana Mephitin,  
Ecce! Semirameos noster quos Dædalus hortos  
Condidit exiguis in rupibus! ecce! corollas  
Sertaque, tam vario concinnoque ordine plexus*

*Sicuti*



*Sicuti Hamadryades formoso tempora Adoni  
Dicitur innexas ; remanente vigore colorum  
Floribus annosis , læte & viridantibus herbis ;  
Miserit huc liceat Ganges & Nilus , Hydaspes ,  
Aut Araris. Batavis omnis fert omnia Tellus.*

*His superirreptant quæcunque animalcula scissis  
Volvuntur membris ; summos habitantia montes  
Præruptos scopulos , rigidoque cacumine Rupes ,  
Valles umbrosas , spumâ & stagnante paludes ;  
Quæ , Metamorphosi mirandâ , è vermibus orta ,  
In volucrum formas abeunt , et repere nuper  
Terricolæ assueti pinnis nunc aëra vibrant ;  
At redit in patrum mutata propago figuras ;  
Calcat humum , donec , positis exinde vicissim  
Exuviis , suppressum animal è carcere amictu  
Splendidior volat , quam Majestate superba  
Assyriæ Reges solium ascendisse refertur.  
ô Non scrutandum , ô nullâ effabile linguâ  
Prodigium ! haud ullis imitanda potentia dextris.  
Ille Opifex unus : seu quis præstantior alter  
Archetypis ! qui tot , tam spreta animalcula solus  
Pollice divino fingens , super omne ferarum  
Et pecudum quam grande decus , rutilante colorum  
Fulgore , ad variè radiantia lumina , pinxit :  
Imo adeo : ut gemmis queiscunque , nec ulla Metallis  
Gloria splendoris , quâ non insecta nitescent  
Adspice Mordellas alis crepitante susurro  
Auras fulcantes ! strepitu Muscasque canoras  
Cantharides toto rutilantes corpore Iberas ,  
Et Batavûm pueris oblectamenta volatu  
Innocuos Scarabæos & pastas rore Cicadas ,  
Bruchum inter segetes , agiles per prata Locustas :  
Nonne virent similes Beryllo , Anchite , Smaragdo !  
Vidimus , ut vero pedibus fulgere Amethysto  
Canthariden , dorso Sapphirum induta micantem.  
Fulgore Anthracino & flammæ imitante Pyropo ,*

*Vel*

*Vel carnem Sardo, seu suave rubente hyacintho  
Hæc, oculos Onychen simulantes illa volutat.  
Casside Rhinoceros caput obvelatus abenâ.  
Aurea squamatim lorica in pectore nigri  
Bucerati. Alpino clauduntur crura vaginis  
Auratis. Cocco saturos quot America mittit!  
At Scarabæorum genus innumerabile quisnam  
Expliceat calamo, quas non pinxisset Apelles,  
Nestoreis artem compleisset bis licet annis.*

*Denique sunt quædam tanto haud splendore corusca,  
Externâ & facie nobis sordere videntur;  
Ut Tineæ & Blattæ, Pulices, Culicesque molesti,  
Putidus & Cimex & Centipedes Scolopendræ,  
Quæ stolidè malesuada cohors, ausuque nefando  
Imperfecta vocat; sed & his tu propius adsta,  
Gens inimica Deo; cerne abjectissima rerum,  
Cerne Metallorum fæces, calces & adustas,  
Tubera & Boletos, Bryon, et quæcunque putatis,  
Naturam damno Arboribus, satisque creasse,  
Quisquilias quinimo fracidas, atque inde renatos  
Cum fungis Vermes, & in his fateare necessum est,  
Humanorum operum vel præstantissima tantum  
Inferiora, Adamas quantum sterilissimâ arenâ,  
Nobilior, quantum cæno pretiosius Aurum.*

*Dicite Philosophi quisnam ordo Particularum,  
Lumine quo in tenebris Solis radiante navarchis  
Cornea per pelagus caput est laterna Locusta?  
Pensilis & Lychnis per noctem Lampyris altam.  
Judeos satiassè famem vix creditur ulli  
Acridibus; magnique illas Pythonis ad instar,  
Fugera tot segetum, pomæria, pascua, silvas  
Depopulasse olim, Nasonica fabula multis:  
En! tamen hic hostes ingenti ex agmine captos.  
Tradimus Hesperiiis & Eois gentibus Aurum,  
Argentum & Gemmas & Aromata, dummodo diram  
Non feret hanc pestem benedicta Batavica tellus.*

\*\*\*

Pape!

*Papæ! quantâ acies, quot millia Papilionum!*  
*Qui, genere & formâ varii, discrimine quanto,*  
*Quisque suæ stirpis speciem, faciemque reservat;*  
*Qualiter humano vixdum de stemmate fratres.*  
*Caudæ, Alæ, Furcæ, Scutumque, Antenna, Proboscis,*  
*Cornua, sunt eadem, quin eodem tincta colore.*  
*Dilutum intensus non obruit, ille vicissim*  
*Cedit: purpurei de sanguine Adonidis orti*  
*Vel spirante animâ Narcissi, seu Hyacinthi,*  
*Vulnere aut Plutonis flores, fulgens Amaranthus,*  
*Nullum inter sese disturbant ordine lumen;*  
*Et Rosa cum Violis tam dulcerubentibus, alba*  
*Lilia virgineum, nigra per Vaccinia, amittunt*  
*Nil decoris. Calthæ, Crocus & Chrysanthemis, Iris*  
*Et Cyanus, quidquid campus producit apricus*  
*Floridum, in excultis ubicunque aut nascitur hortis,*  
*Succis quam nitidis exornant Papilionum*  
*Tegmina! quam variè depicti versicolores!*  
*Belliden ut videas perpulchram, seu Anemonem.*  
*Illius en! chlamydem limbis, vittisque nitentem*  
*Auratis. Tunicam succingit fimbriâ & alter*  
*Argento. Hoc alis guttatim hæere Phalæna*  
*Dixeris, & princeps nullâ sub veste superbit,*  
*Quintegetem affirmes veteri centone resartam.*  
*Omnigenis formæ vestis lustrate tabernam;*  
*Sive Theatralem Trabeam, Pallamve dolentis*  
*Expetis, aut Cycladen, Stolam, Sagulamve, Togamve.*  
*Gallia vestitus cui Dictatura videtur*  
*Perpetua, ambiguum mutando Protæa vincens,*  
*Forſitan hinc artis fabricam, normasque resumpsit.*  
*Artibus his magicis Europa ut Simia gestit.*  
*Da veniam pueris. servi pro stigmatibus limbis*  
*Fiant Erucæ. Diffusis illa puellis*  
*Desidiâ & luxu. fiant insecta, Chimæra.*  
*Rugosam at Clytiam, confectam ætate Sibyllam*  
*( Sollicitura procos juvenes ut ancilla Thais )*

*Reticulo ornato vittis, viridique corallâ,  
 Et Chlamyde & Strophio succinctam videris albo,  
 Ride. Versalico turrato si Caliendro  
 Calviciem aut Cirris texit, miserere Catullæ:  
 Lustra misella decem numerans vult Puppa videri;  
 Nubere ne impediatur Lex Pappia dura juvenco.  
 Ride. Forma viros neglecta decebit; at ecce! ut  
 Ille Chremes vincit Mimos edentulus omneis!  
 Quam bene conveniens tibi pænula Cercopithecæ  
 Stulte Midas! ô quam bellulus is Menedemus!  
 Ille, comâ canum subvâ abscondente capillum,  
 Synthestin indutus, digito crepitante Choraules,  
 Annos decrepitos præsumpsit fallere amicæ.  
 Desine tam mulier Gallo indulgere Batave.  
 Exomiden primam sartore Lutetia Regis  
 (Scilicet) instructam dedit huic soli Ardelioni,  
 Et Thraso plumatus magis hac, quam fortibus armis,  
 Conspicuis, reliquos naso subsannat adunco.  
 Dave, ecquid pudeat Latum succingere Clavum!  
 Nec nisi Sequanico pictus textore placebat;  
 Ut quasi Patricium te Sponsum Galla salutet.  
 Cistiger hinc annos vix tres profectus ad Indos  
 Irus, tam tenui mercede & tam cito Cræsus!  
 Quid Domini ..... Lapidum forte hæc narrabimus. esto.  
 Desipiant. Hereat nunquam sanabile amictum  
 Mutandi assiduo Cacoëthes: dummodo nobis  
 Insanos inter non insanire licebit,  
 Ellebori quos vix curabunt jugera mille.  
 Hæc Lymphata Lues non cedit Gallica, quamvis  
 Tentet Atlantiades validis argenteis alis.  
 Hæc Polypis & Afris nostratum. Papiliones  
 Celitus instructo & stabili gaudete decore.  
 Sed quenquam obstupeat, nos nudos nascier, illos,  
 Viscere in Materno latitantes, veste superbâ  
 Induperatorem summum cinxisse; quod ipsam  
 Chrysalidem aurato in cunis velamine volvit,*

Ut primogenitam natorum ad sceptrā paterna.  
Desine mirari, aut verbo temerare profano  
Numinis arbitrium in promptu est causa. Monarcha  
Omnipotens Bruta hæc penitus peritura sigillis  
Augustorum operum, Majestatisque verendæ  
Exornans, vitam vix uni destinat anno.  
Menstrua non desunt, nec & hebdomadalia, Musca  
Aurora exortu nata, & sub Sole supremo  
Fœmina junctā Mari, fœcundaque vesperemater,  
Lucifer extinctam rediens cum patre tuetur;  
At te immortalī divinorumque capace  
Mente beat, tutò ut dominari in cætera posses,  
Fatisque exactis mundo meliore fruaris.

Hactenus ad nostrum producta animalcula votum  
Ite; sepulchrales caveas repetite, domosque.  
Ite una Vespa, non irritare Crabrones.  
Bombylides, Grilli, Ricini, seivique Tabani  
Quid mihi vobiscum est! Cerebrum, mentemque Camænis  
Obscurat nostris volitans tam densa caterva;  
Haud aliter quam si fumosus inesset Fœcchus.

Diffugere nubes. gravidæ temulentia mentis,  
Nectare tam vario, placidâ discussa quiete.  
Occiduo Titane animas haurire recentes  
Quid vetat herbarum! quin nos venerabilis Horti  
Custos eximii portis invitat apertis.  
Pergamus tutò: nam Te, Castissima virgo,  
Hic nulla obsceni terre bunt spectra Priapi.  
At, procul hinc, mea Musa inquit, discedere cæutum,  
Mox procul hinc! quanam portenta hæc! sub jove clauso  
Hesperidum Auratis Malis Nemus & Cinyrei  
Floriferum pueri saltum tam suave virentem;  
Quæ nunquam pluviis, ferace aut rore madescunt;  
Nullus humi fluvius fibras sublactat arentes,  
Nilus & exspatiens pingui non nutrit aristas  
Glebâ; nec letis radiis arridet Apollo,  
Cynthiave, ereptum sibi deslens Endymiona,

Nocturnis Lachrymis plantis non stillat anhelis;  
Nec mulcent tepido Zephyri spiramine flores.  
Sidera secreti non mittunt munera amoris.  
An nova progenies Cælo, vel Colchide missa,  
Carminè Medæ! quid enim non Carmina possunt!  
Nil minus. ô absit! peramæna hæc silvula nulli  
Sagæ, sed Ruyfchi referenda est gloria dextræ.  
Cui, quanquam Æeo Cælo deducere Lunam  
Cantu ridiculum, privare aut vitibus uvas;  
Grande nefas Magicâ tam tristi accingier arte;  
Ille tamen valuit, quod nunquam Colchica, Vates  
Pelignus liceat primam reparasse juventam  
Finxerit Æsoni: nullo tamen illa veneno,  
Diris Thessaliæ, Ponti seu Phasidis herbis,  
Quantum intonuerit, quotiesque recoxerit, ævis  
Eripere atque atavum sero proferre nepoti.  
Ruyfchius hoc. spectant annosa cadavera patrum  
Nati natorum; sed non horrenda rigore  
Membrorum, aut faciem velata Bitumine nigro,  
Pyramidi ut quondam credebat corpora Memphis.  
Flexibiles videas artus, tenerosque lacertos.  
Dormire exanimes hic dixeris ore decoro:  
Viscera quin etiam Ventris, Cor, Pulmo, Cerebrum  
Mollia, ut S densâ durâque sub osse medullæ:  
Ac, nisi congenitum scires cessisse calorem,  
Vivere reverâ jures post funera corpus.  
Talia qui potis est, condire animantia norit  
Lubrica, nesciret vacua S vegetantia succis!  
Ad nova Thesauri viridis præconia Muse.  
Quam comis hic Custos! nec quisquam in limine latrat  
Cerberus. Huc hortos versus; per pascua S arva  
Illuc; in silvam, vepretes, dumetaque ducit  
Hæc via. Terrarum quidquid complectitur Orbis  
Visitur: ut Regum prisca sapientior ævi,  
Hyssopo ab tenero pervasti ad culmina Cedri  
Edoctus Libani, tamen hic addiscere mille

Haud dubiè posset : nequeniù tulit illius ætas ,  
 Aut humus , in Bataviùm terris , Septemque Trionum ,  
 Quæ , mediis nivibus læto ridentia flore ,  
 Ut propria exsurgunt sibi credita munera Cæli ;  
 Nec magis Orbe novo quæ , tot post secula , vidit  
 Subjecta Australi magnus Vesputius Astro.  
 Vah ! iterum atque iterum , quanam hæc opulentia ! quot quot  
 Et genere aut patriâ geminis distantia Mundi  
 Cardinibus , longo quantum huc transvecta labore !  
 En ! nemus Amonium , læta & Theumessia Tempe ,  
 Floribus Hybla , Thymo fragrans Actæus Hymettus ,  
 Iudicio & Paridis fatali insignior Ida !  
 Hic Ver perpetuum , nec & Æstas torrida adurit ,  
 Autumnus variâ statione haud noxius uois ;  
 Bruma nec in flores , Segetes , aut gramina sævit.  
 Spectatum extremos quid opus curratur ad Indos ;  
 Dum sese hic offert dives Malabaricus Hortus .  
 In classes distincta suos quæcunque leguntur ,  
 Arborum & Herbarum doctis discrimina signis .  
 Eho ! jam satis est : nova ne vertigo recrescat ,  
 Quondam Insectorum veluti stipante catervâ :  
 Qualiter hesternò venas inflante Falerno  
 Silenus titubat , rediens ad pocula manè .  
 Vos igitur silvæ , viridaria grata valete .

Nos , mea Calliope , Platani Cretensis in umbrâ ,  
 Quam nunquam infestat ferali carmine Bubo ,  
 Sistamus . . . . . Testa hæc quidnam cariòsa meretur  
 Tollas ? ô , inquit , non noti nulla cupido .  
 Inveterata siet fapeto magis & Chæos ipso :  
 Displicet antiquæ tibi dum veritatis imago !  
 Ales equus , Perseus , cirri Phorcynidis , Atlas  
 In montem versus , puerilis fabula dudum ;  
 Si Metamorphosis vestigia vera placebunt ,  
 Huc ades ; in lapides , priscâ remanente figurâ ,  
 Invenies Cochleas quascunque , Corallia , Echinus ,  
 Cancros & Pagros , Strombites , Ostrea , quidquid

Testaceum in ponto nutritur. Piscibus, ecce!  
Nec squamæ, pinnae, nec & integra viscera desunt,  
Arboreos truncos, frutices, cum frondibus ipsis  
Et flore indubiâ specie cognoveris. unde,  
Quæritur? his saxis, quibus evelluntur, an illis  
Sit natale solum? vel ut in Matrice recepta  
Sic crescant mutata simul, vegetantia vivo ut  
Semine? seu potius, quod jam fruticantia glebâ  
Circumfusa manent, geminis ut modo fundis  
Ejecit Pelagus? quum, densis imbribus auctum,  
Exspatians fines & montes desuper omneis,  
Fluctibus undarum validis, velut ariete crebro,  
Præcipiti implerit per strata cacumina lapsu  
Valles, oppressis queiscunque latentibus illic,  
Sulphureo quæ halitu, fluido Nitrique vapore  
Electo, in lapides veros abiisse videntur.  
Petræfacta Polis geminis, quam dissita zonis,  
Climate, Zodiaci quantum statione remota,  
Hic spectare licet, simili circumdata glebâ  
Concretâ, scopulis hisce in cumbentibus altis.  
Ostrea, millenis stadiis ab littore mille,  
In mediis silvis, profundisque eruta cryptis,  
Iudicis Æterni decreto totius Orbis  
Diluvio extincti quisnam hæc monumenta negabit!  
Ergone inexhaustum nunquam satiabitur æstrum  
Thesauros aliis cumulandi! Matris avulsa  
Magnæ visceribus, genitivisque abdita venis,  
Æs, Aurum, Argentum, Stannum & quæcunque Metalla,  
Cernite & affines Mineras, Cristalla, Salina,  
Sulphurea & Calces & quæ fuliginis instar,  
Concreta è furnis sursum Centralibus halant,  
Torrenti haud solum Zonâ, sed quattuor oris  
Nata, sub ustrinâ & tali conflata, recocta.  
Mulciberi in Liparâ, seu Lemno, ride Barathrum  
Fumos eruçtans, flammâ Phlegethontæ & Avernum.  
Nos intestinum, cum fomite & ignibus aptâ

Ma-



Materie, asserimus spatium quod dissecat Orbem  
 Solstitiis geminis; cursu quo tendit Apollo  
 Zodiacum annali, nocturna diurnaue adequans  
 Signa horis, monstrat Solis, Lunæque labores;  
 Ambobusque Polis nixus Magneticus Axis  
 Transversim penetrat, præstatque immobile punctum  
 Telluris Mariumque Globo. Sol infimus hic est;  
 Qui, velut Æthereus, validè candentibus illinc  
 Trajiciens radiis exclusas aëre massas  
 Cœlesti, internis venas aperire coëgit  
 Spiritibus, qui, dum luctante Bitumine flammæ  
 Concipiunt, silices, ima & suprema Metalla  
 Fundunt, horrissono reboante fragore per antra,  
 Cum Terræ & Pelagi tremebundis motibus, usque  
 Perrupti montes, silvas, undasque in apricum  
 Profiliant, sparsis longè latèque favillis:  
 Frigore sulphureus vapor ut sub nube coactus  
 Tandem, contortis in acumen ignibus ardens,  
 Cuspide fulmineâ per aërea vincula vibrat,  
 Conflatum æs, cusum & Chalibem, cautesque resolvens:  
 Solis enim radios non huc penetrare docebunt  
 Flammigero in nivibus densis Arctoâ camino  
 Hecla & in Ægeis sublatis fluctibus ignes.  
 Diviso Imperio Vulcanus Centricus urit  
 Cum Phæbo; huic subsunt Vegeta & Viventia, at illi  
 Regna fodinarum, lapidosaque viscera Terræ.  
 Quæras, unde illis, quæ tot per secula flagrant,  
 Esca voraginibus? primò monstraveris, unde  
 Soli ab Principio Rerum noctesque diesque  
 Conspicue ardent, quem, tot torrentia tela  
 Fundentem, vacuâ spectavit nemo Pharetrâ,  
 Tollitur in cœlum reparandus fomes amissum?  
 Dixerat. interea medius sese abdidit undis  
 Titan. nos celeri transgressi limina passu,  
 En! nova vicinâ redeunt spectacula nocte,  
 Quæ revocare gradus, aciemque intendere cogunt.

Quam

Quam formosarum Volucrum cingente Coronâ  
Porticus hæc splendet! postremum forte Valetè  
Dicituræ hesperiâ aviculæ vigilatis in umbrâ.  
Quid petimus! silet omnis Avis, Pecudesque quiescunt;  
Et pavida & pugnax dudum fugitiva ferarum  
Turba per anfractus latebroso cubilia querit.  
Occidit omne jubar Terrarum in margine Solis.  
Ortygia, in nubibus venatu lassâ recumbens,  
Pindum Calliopen, me suadet adire Penates.

Amphitheatralis totâ me nocte volucrum  
Circulus insomnem somni per gaudia duxit  
Auroræ redituræ. eja! properemus, ut udis  
Gutturulis hilares primi modulaminis Hymnos,  
DIs sacros, nostræ excipiant quoque sanctius aures.

Nulla loquax, patuli largo quanquam oris hiatu!  
Omnes vos igitur tacitis venistis Amyclis!  
Forma negat. Libycis, geminorum Psittaci ab oris  
Indorum grandes & vos Pygmæia proles,  
Xcæque dulce tuum strictis num faucibus hæsit!  
ô Pica, Ganges, seu vos Brasilia misit,  
Garrula lingua tacet, quâ quondam vincere cantu,  
Ausis magnanimis, Musas potuisse fefellit!  
Vos nostras Cerasos populatæ & Pisa, Ribesque,  
Solvite tandem aliquid. subito si humana cerebro  
Vox molli exciderint, vagitum edocta tenelli  
Projecti Alcidis pueri, matrisque ululatum,  
Salvatrix amborum; hædis agnisque balatu  
Æmula, captivis mox omnis dempta loquela!  
Nullane buccineo clangore Argiva salutet!  
Forsitan hic glandes desunt, absurdaque pastu,  
Diliciæ vobis, atque hinc Malacia resurgit,  
Quâ si corripitur prægnans muliercula vestrum  
Nomen & omen habet. ô Tu gratissima semper  
DIs, hominique Merops, volucris Trinacria seu Cres,  
ô Salve in Batavis sanctæ pietatis imago,  
Quâ, vixdum pennis ausi se credere ventis,

\*\*\*\*

In

*In nidis pullidant pabula leta parenti.  
Quid ni Zinzifulas! tuus ut Terraque Marique  
(In Cælo septem mastissima Pleiadas inter  
Dum patre extincto Lachrymarum defluis imbre )  
Hic amor emineat, qualem Ciconia nunquam  
Glottorat annosæ referens solamina matri.  
Qui latus huic claudit rostro pedibusque palumbus  
Turtur, si gemeret, cineres & pluma referret,  
Nunc ut acu pictus. Tædas viduusne secundas  
Obtulit? ô nunquam; sed dives America pennis  
Cinxit tam variis. Hic castus amore prioris  
Luget in æternum. Viridi non fronde quiescit,  
Fonte nec è nitido potat, consortis amicæ  
Ne faciem vidisse putet. mærore tacebit.*

*Clamose, ut tacitus non pasci possis, adesto.  
Tunc siles nostræ magis omnibus æmule lingue!  
Cujus Ave Cæsar victor tot millia nummum  
Constitit, an penitus facundia, Corve, faceffit!  
Quis victum exhibeat, nisi tu mereare loquendo!  
Auguriis hic nullus bonos. Nec castra Leones  
Tu Batavos inter, velut olim signa sequeris  
Ausonidum, comes ipse Aquilis. Relegaberis, unde  
Venisti infamis scelerata ad Busta, Crucesque.  
Omne nimis vitium. te delatore Coronis  
Pregnans transfixa est & tu nigredine pœnas  
Proditionis habes. Melius nunc moriger esto.  
Fare aliquid saltem. Quare hic crocitare vereris!  
Forte & Hyperboreus pennas tibi reddat Apollo  
Albas, quum niveos montes Aquilonis oberras.  
Qualiter hic Progne, Philomela atque ipsa Coronis,  
Et Lepus, & Lupus, Vulpes, Ursusque videntur.*

*Asteria, an quatiens tibi lingula, Casta Coturnix,  
Stringitur! incesti Jovis hic te fulmina terrent!  
Hic (si DIs placeat) magnus, divinus adulter  
Sat faciles ubicunque videt; potiturque cupitis.  
Quid mirum! in terris queis sanguis Regius omni*

Fœdâ labe caret ; Thalamum violasse jugalem,  
Grande nefas populo, severâ & morte piandum,  
Principibus licitum; quidni quoque furta Deorum!  
Quid, lascive ales, Veneris Passercule plaustro  
Auriga, haud pipas! clamosam sin tibi forte  
Abstulerit vocem nimium repetita libido.

Tu quoque suavitonum cantum Philomela relinquis!  
Nullus te sequitur Tereus minitante bipenne.  
Ithys, Ithys stridens, Upupæ sub tegmine plumæ,  
Daulidis omne nemus, latebras & lustra vagando,  
Pervolat & trepidus propriâ quem dente voravit,  
Quærit Ithyn miserum, inventumque ad Phasidis undas,  
Non novit, nimium pretiosâ veste latentem.  
Qualiter imbriferam Saturnia amicit Irin;  
Deciduos oculos Argi texente Minervâ.  
Tuque adeo horrendum crudelis mater, Hirundo  
Celtica, quis vetuit tristes stridere querelas!  
Trux nimis, ô vindex stupri truculenta sororis,  
Progne, Bistonides hæc tecta subire Tyrannus!  
Ille fugax Montes & silvas nocte pererrat,  
Quo sua fata jubent; nec te cognoverit usquam,  
Pectoris in plumis liceat Laniena parentis  
Nota, minutalis pueri de carne cruenti:  
Mansit enim Geticis Luctus tua pallula in auris,  
Albente & Strophio Scyticus te vestiit Arctos  
Vere novo toties nostrum modulata per hortum  
Quin pergas Ciris? patris vindicta Haliæti,  
Puniceum quod amor te tollere, Scylla, capillum  
Cogerit, hinc longum; nec & hospita tecta subibit.  
Proh! quantum obstringunt vepetres nos Daulidis inter  
Has Naticidas! miserande sortis Aëdon  
Hic Itylum, insano per Te livore peremptum,  
Quæris? seu dulces escas per acuta & amara  
Carduus apponens gemitus in pectore claudit?  
At simul insontes fraternâ in cæde sorores  
Zethiadas miror, tanto clamore molestas

Olim, ut & Samios sua pingua prata, Laresque;  
 Linqere compulerint, mutas. sint Jasyges ipse,  
 Illarum ad Rhombum faciunt quid jurgia Civis!  
 Quid bella . . . . tandem Tragici tradenda Theatri  
 Scena hæc Melpomeni mæstæ. nos fronte serenâ  
 Calliope & cantu volucres adeamus & ecce!  
 Psittaculus nostras; sed & hic taciturnus ut omnes,  
 Seu conjuratus. quid Phæniculture moraris,  
 Humanum perdocte melos, cantare Deorum  
 Hymnos! Aurati titulum mereare perennem,  
 Soli quo nostri te dignavere Penates.  
 Quid capite averso stas Phænicoptere nobis!  
 Nemo tibi linguam secturus Apicius hic est.  
 Quare humi inventrix Serra, Tornique, Rotæque?  
 Dædaleo livore semel de Palladis arce  
 Projectam nos te, Perdrix, non poscimus ultra  
 Nec coquus hic Anglus qui te consumere gaudet:  
 Spectatum venimus plumis quia pulchrior Indis.  
 Ast hic Onocrateos, inquit mea Musa, tacendo  
 Non nocet. Arcadicæ volucrem quis voce rudentem  
 Audiat, huc quamvis Lunari ex Orbe venisset.  
 Ille bipes Asinus tamen hic consistere dignus:  
 Humanâ ut bipedes porcos sub pelle latentes  
 Stringat inexpleti per justa opprobria ventris.  
 Strenue bellator, Cancris furiosior æstu,  
 Certò victor ades, fulget tua crista rubore  
 Coccineo & crispæ volitant in pectore jubæ.  
 Arrigitur pennis pictis tua cauda superba:  
 Ut Romanus eques, cingens sua tempora lauro,  
 Vexilla atque Aquilas in Cælum efferre solebat,  
 Inter Iö Pean, Iö Pean vicimus; at te  
 Num raucedo vetat letum cantare Triumphum!  
 Quorsum ingens strepitus, quo, te vigilante, ferorum  
 Gallorum insidiæ Tarpeïâ ab Arce repulse,  
 Anser! seu nimiâ farctus pinguedine torpes!  
 Publico ut è censu prompsisset pabula Aruspex,

*Aut lacte & mulso nutrisset Cotta gulosus.  
Credimus excubias nullis, quâ gente, Molossis.  
Pervigiles servant Capitolia nostra Leones,  
Et Brenni & Senonum furia, fraudesque hodiernæ  
Destructæ, domitæque jacent virtute Batavâ.  
Auro nos, Anser, tibi nulla Idola paramus;  
Annua Romulidum fasta aut Holocausta libantur;  
Lecticâ extensum non defert pompa feretro;  
Nec canis innocuus funestâ ex arbore pendet.  
Hæc nos ridemus puerilia, sacra, profana:  
At te, pro meritis, justo celebramus honore;  
Postquam Pergamei carissima velleræ capri  
Et Nili abstulerunt linaria scruta Papyrum;  
Fraxinus & Tilia & Fagus nec Populus alba,  
Cerâ tesseralis oblitis ullius usus;  
Ære, Auro, Argento, nec plumbo lamina servit;  
Pro Graphio & acubus nobis tua penna stiloque;  
Hæc studiis facilis, fulcit tua pluma grabatum  
Mollibus in stratis lassata ut membra quiescant  
Te veniente die, Te decedente canemus.*

*Indice Pontificis socio simulante galero  
Phæniceo, Coccothraustes, trabeâque superbis!  
Ut modulus Gangis Philomela efferre recuses!  
Quis novus ille hospes tumidus rutilante coronâ,  
Qui caput Augustum medius vix exerit? unde?  
Dic puer. ille refert, volucrum Dominator Olympi  
Australis, rectè: quæcunque potentia Reges  
Extulit indomitos, suppressis legibus, ornant  
Accipitrem; sublime genus; præstantia formæ;  
Gloria pugarum; sævi truculentia rostri;  
Alæ terribiles cædendo, unguesque rapaces  
Attamen ut pulcher, quam Majestate decorus!  
Credibile est, inquit mea Musa, hunc juppiter olim  
Talem vidisset, puerum rapturus inermem  
Idalium, miser hic Aquilæ formidine nigræ  
Nunquam plorasset miscendus pocula divi.*

*Denique vos omnes longinquis advenæ ab Oris,*

Quarum vox Batavas nunquam pervenit ad aures,  
Anguicomo Clypeo, diræ aut per pocula Circes,  
Omnimodo expansis sed non crepitantibus alis,  
Immotæ hic, statis veluti simulachra Theatri!  
Ætheris Eoï splendeus Rex maxime & omnes  
Subditi, ob eximiam formamque decusque colorum,  
Quem Paradisiacum Nostri dixere; profanæ  
Ternatæ Idolum; Falco qui in culmine pullos  
Cinnameo excludis rapidos; tu mitior ales,  
Mersa mari Alcyone, super ipsum & tendere nidos  
Assueta & quotquot cristallina claustra recondunt,  
Dicite . . . . . sed jamjam repetit sua lumina visus:  
Ut modo velatus per nigra crepuscula noctis  
Aurorâ redeunte. idem, qui lubrica edacis  
Temporis eripuit, cariei & faucibus, idem  
Ruyfchius hic Volucrum demortua corpora sistit  
Ut viva; haud aliter quam si Catalepticus actus  
Artubus in rigidis dextrè proferre videtur.

At Tu vix æquans digitum, Tu pumula, pulchra  
Australis Regina chori volitantis & omni  
Lumine versicolor vario, Auro atque Ære corusca,  
Antipodum quæ pasta favo post funera vivis,  
Forsitan excideres oblita, ingloria nostris  
Carminibus! Textor, si quisquam stamine Arachni  
Æmulus, hanc pingas & eris mihi Pallade major.  
Maîte animo, virtute, novis tua byssina fila  
Inficias succis Cocco nec Murice parcas  
Sidoneo; Albionum Crocus & sit vilior algâ;  
Sit Muhamediacæ Prasimum venerabile stirpi.  
Attica Ceruleum mittat pretiosius auro,  
Illud & Argentum, radiis Solaribus auctum,  
Mulciber extendat; Lachesis subtilia volvat  
In fila; hinc panoplos texendo strenuus adsis;  
Perfectamque operam, pro gummi, lumine claro  
Phosphorus oblineat; tum, te ipso judice certans,  
In cunctis victum pleno testaberis ore;

Et

*Et si aciem sataget dextris armare specillis,  
Tela tibi nuper tenuissima, tamque venusta,  
Scabritie & stipulis Canabinum dixeris aptè  
Peniculum, textum turbatis ordine tricis,  
At cave ne fraudes Prygionum adjunxeris arti;  
Ipsam dum Volucrem stamina inter Byssina texunt.  
Cedo, fac potius, proprio & jugulaberis ense.  
Sic etenim in throno Regina Ourissia fulgens  
Emicat, Arctophylax velut inter Sidera Cæli:  
Imo adeo ut rutilans Anthrax, Aurumque politum,  
Hanc juxta, ad Solis radiantia lumina, splendens  
Hoc jubar in nebula suffusum adspexeris umbrâ.*

*Formosa ô soboles (multò majora canemus)  
Immotis membris licet, ævernumque tacendo,  
Vos tamen immensæ muto celebrabitis ore  
Majestatis Opus, non ullâ imitabile dextrâ;  
Nec casu ambiguo, sed certis legibus orta  
Divini Artificis jussu primordia Rerum,  
Ordine perpetuo & sancti moderamine sceptri  
Pergere, & insculptus vestris Adamante Character  
Pectoribus clarus, nullo & debilis ævo,  
Est Deus in nobis. Graculos Tu Philosophastros,  
Cecropii & nostri duros seculi Theodoros  
Plus validis vibras, Ourissia mortua, telis,  
Quam quæ magnificâ finxit sub imagine veri  
Ingenium fallax hominum vel mille probabunt  
Argumenta vagis, dubiisque immersa tenebris;  
Quidve Cathedrales præsumunt Gymnosophista,  
Per Labyrinthos stolidè comprehendere Gyros,  
Quem Terrarum Orbis, Cæli convexa, nec omne  
Hærens temporibus spatium, numerisque locisque,  
Non capiunt: solus perfectè qui sibi notus.*

*Hec Divis: Priamo nostro quin demus honores!  
Qui tot Myriades animantum & fertilis alvi  
Terrarum fructus, congestos undique, in æva  
Condiit & nostris oculorum haud deneget omnes.*

*Lectis*



Leētis deliciis; sed quis, quis talia fando  
Ut vera accipiet! grandævo hæc cuncta ferente.  
Nulla illi unquam nil agendo elabitur hora;  
Seu Asclepiadis Leges, Artemque periclis,  
Vulnera & externos vitiati corporis artus,  
Tyrones curare docet cautèque citoque;  
Herbarum aut varias formas, viresque resolvit  
Ut Macer in Batavis; Lucinæ absente favore  
Matri reddit opem, proli lucemque negatam;  
Seu perscrutatur non siccâ morte peremptos;  
Corporis humani Iudex cui fabrica tecta  
Ne insontem damnet, vel solvat crimine cædis  
Forte reum; Medici quis sedula munia nescit!  
Ipsaque quinetiam quæ supputat Otia, multis  
Magnæ molis opus, cui vix è millibus unus  
Sufficit, ut præstet rebus mentemque manusque:  
Ergo tot studiis lassum tot adire labores  
Unum posse virum peregrinus si neget hospes,  
Eja! adsit, visusque fidem, super omne quod aures  
Excipiunt, constare dabit. quisnam æstimet æquò  
( Si rarum carum est ) hanc Gazam dixeris, euge!  
Tu solvendo impar, propria ut possessio cedat,  
Sorte tuâ gaude, quâ perlustrare licebit  
Plurimâ, quam septem Veteris Miracula mundi,  
Æstu visendi, attonitostraxere per undas,  
Montes & silvas & mille pericula vitæ.

Aan den Wytvermaarden en Geleerden

H E E R E

# FREDRIK RUYSCH,

*Hoogleeraar der Ontleed en Kruydkunde, &c. &c.*

Wanneer zyn Ed: zyn eerste Cabinet der Dieren vol wonderen  
der Nature, uit alle gewesten van de Weerelt by een  
vergadert, in het licht bragt.

OMNIA PERVADIT.



An d'onvermocide Geest van *Ruyfch*, in 't stil beschouwen  
Der kleine Weerelt, zig nog niet te vrede houwen?

Kan dan de wakkre ziel des *Mans* zig niet verzaan,  
In 't pronkstuk van Gods hant naukeurig agt te slaan!

Valt haar een Weerelt veel te klein, te naauw van paalen,  
Om in haar wonderkring 't weetgierig brein t'onthaalen?

Moet ook het groot gebouw des Weerelts 't voorwerp zyn

Van haare bezigheen? moet zy daar Ambrozyne,

En Nectar fuygen uit de bloemen en gewassen,

Die 't vrugtbare Aartryk draagt, of Nereus filte plassen?

Wel aan! wy volgen u met ongelyke schreen,

En stappen uit den Mensch door lugt en water heen:

Langs Ooft en Westerkim, door 't Zuiden en het Noorden;

Om al die wonderen die ooit uw oog bekoorden

Niet flegts maar stukswys, niet ter loops, maar in 't geheel

t'Aanschouwen met vermaak in konstig Tafereel.

Zo wort die dierb're schat van *Vorsten, Prinzen, Grooten*

Voorheen alleen gefien, nu voor elk een ontflooten.

Ik zet dit *Cabinet* nu op myn Kamer neer:

'k Bezie op myn gemak den eenen fles, nu weer

Den and'ren die om ftryt Gods groote daan vertellen.

Ay zie hoe alles leeft! Natuur en Konft verzellen

Elkander op het schoonft. 't Zy datmen 't ooge flaat

Op Vog'len in de lugt, of 't geene op Aarde gaat,

Op Kruypende gedierte; of 't geen de Zee haar paden

Doorwandelt; wat een kragt van kleuren, wat fieraaden

Ontdekken zig alom. Het *Bloedeloos Gediert*

Hoe raar gekorven, hoe gehayrt, verguld, gefiert.

\*\*\*\*\*

Wat

Wat wonderlyk gestel van *Visschen*; welke *Torren*,  
 Die met een groot gedruis voor 't oog en d'ooren snorren:  
*Salmanders*, *Slangetjes* en *Spinnen*, *Hagedis*  
*Kikvorschen* raar gestreept, met wat er zeltzaams is  
 In 't wyde *Amerika*, of *Afrika* gevonden.  
 Al wond'ren van Gods hant, die spraakeloos verkonden  
 d'Alwyze Mogentheit en Grootheit van den Heer.  
 Of slaan wy ons gezigt op *Kruyden*, *Bloemen* neer,  
 Op *Land* en *Zee-gewas*; op *Schelpen* en *Coralen*;  
 Op *Rotsjes*, *Horentjes*, en wie kan 't al verhalen?  
 Wie slegts vertellen? wie vermelden naar waardy?  
 Hier toont zig *Flora* in haar hoogste heerschappy,  
 Versiert en opgeschikt met kranssen en Festonnen,  
 Boeketjes fris van geur, die 't oog vermaken kunnen,  
 En streelen door haar pragt. Let op die *Crocodil*,  
 Dat mensch verslindent dier, hy gaapt, als of hy wil  
 Dat stukje Lever met een vaart na binnen sleeten,  
 En toont ons in het klein zyn Grootvaars aardt en kneepen;  
 By dit vernielent beest past ook een doodlyk kruyt;  
 't Sieraat van deze Fles vertoont ons de *Cikuyt*,  
*Datuur*, en d' *Aconyt*, die niet onaardig sweemen  
 Naar onze *Sellery*, maar 't dierbaar leven nemen  
 Van haren Eeter, door haar snoot vergift en kragt.  
 Wie staat hier niet verbaast, op al die wond'ren, pragt,  
 Sieragie, heerlykheit? wie niet als opgetogen?  
 Daar zo Natuur en Konst braveeren voor zyn oogen.  
 Kom Godtverzaker! die met zo veel kragt en list  
 Het ingeschape ligt verduistert, die betwist  
 Het Godlyk aanzyn van een Schepper aller dingen,  
 Hoor hier de *Visschen*, hoor de *Vog'len* vrolyk zingen  
 d'Alwyze Maakers lof; leer hier uit *Rots* en *Steen*,  
 Uit *Wormen*, *Rupsen*, en uit zo veel *Wonderheen*  
 Als 't *Cabinet* van *Russch* bevat, de Godtheit kennen.  
 Houw op *Verdoolde* ziel! houw op in 't spoorloos rennen  
 Naar 't endeloos verderf! blyft voor deez' kas wat staan;  
 Elk diertje, zelfs hoe klein, wyft u zyn Maaker aan.  
 Het leert u opzien naar zyn oorspronk, naar dat *Weezen*,  
 Wiens Groote Godtheit in zyn maakzel is te leezen.  
 En zo deez' held're glans uw duister oog bestraalt,  
*Russch* ziet zyn vlyt en konst van *Kyffig* jaar betaalt.

HERMANNUS SCHYN.

ALGEMEENE SCHATKAMER

VAN DEN HEERE

FREDERIK RUYSCH,

*Professor van de Anatomie, en Kruid-kunde,  
als mede Lid van de Keizerlyke Academie  
der Natuur ontdekkeren.*

UIT HET LATYN

VAN DEN HEERE

LAMBERTUS BIDLOO.

*Colleg. Med. Amst. Inspect. membr.*

**R**UYSCH die wel eer ontsloot het groote Kabinet  
Van 't proefftuk der Natuur, zo konftryk opgezet,  
Als nooit Descartes, of Democritus kon toonen,  
Sluit nu als Thezaurier een fchat, waar by de Kroonen  
Van Groëfus, Salomon, en Keizer van Peru  
Niet haalen, en de fteen die goud zou maaken u  
Moet fchynen te gering; wat tintelend gewemel,  
Van wond'ren afgestraaldt, speeld hier aan onzen Hemel,  
En gronden ongewoon! Apollo ryk van glans,  
Al wat gy 't Oofte fchenkt, toondt my de hand des Mans,  
Die van alom ontfangt: want 't is ons al ten besten;  
't Zy de aarde brand van 't Zuide, of werd bedauwdt van 't Westen,  
Of daar men Boreas afgryfch'lyk Buld'ren hoord,  
Welke aarde, al fchynt ze onnut, brengt ons geen offer voort!  
Het Tracifche gebergt, de Hemelhooge toppen  
Van de Alpes, die met sneeuw het fpoor der zonne ftoppen,

\*\*\*\*\* 2

De

De brandende Ætna, die met schrikkelyk geluit  
Braakt Swavel, gloeijendt puin, en vlam van ond'ren uit,  
Behouden echter 't zaad van graanen, kruid, en dieren.

De Pharos kan myn oog geen ruimer teugel vieren,  
Schoon die al 't land ziet, dat de Kreeft met prikk'len steekt,  
Als hier, daar ik beschouw al wat de Waereld kweekt,  
En Berecinthia in haare sehoot kan stooven;  
'k Zie in dit eng vertrek wat de Oceaan na booven  
Uit de afgrond opwerpt, ja, al wat natuur vertoont;  
En hoe hier andermaal een *kleene Waereld* woont:

Gods wond'ren blinken meest op 't grootste in 't allerkleenste;  
De Konst, die 't fynste werkt, straalt uit op 't ongemeenste.  
Bewaar den Walvis vry door balzem, maar zie toe!  
Want Memphis, en de schors van Nabaioth wierd moê  
Van sweeten, en haar vloed van traanen zou verdroogen.  
Gy, die der dieren Vorst den Leeuw ziet onder de oogen,  
En voor den muyl niet schrikt van Tiger, Wolf, of Beer,  
Schoon tam gemaakt door konst en slaagen van hun Heer,  
Denk, dat de hongersnood, of prikkel tot bespringen,  
Hen in een oogwenk noopt om zich het juk te ontwringen,  
Daar hun gevreesde klaauw u 't vleesch van 't lichaam scheurdt,  
En gy uw ingebeeld vermaak te laat betreurd.

Kom jongetje hoe teêr, kom zusje zonder schroomen,  
Laat oude bestevaâr van vreeze ontlafst vry koomen;  
Schoon dat de Dipsas, Pad, en Adder zich vertoont,  
Heer Ruyssch staat voor u in, dat hier de vrede woont,  
Daar de Aspis legt geruust naast Coluber te pronken,  
Wat spreidt elk hoofd voor hoofd een glans en gloor van vonken!  
Waar tusschen 't zilver blinkt met streepen voor ons oog  
En verwen schoonder zelf, als Iris regenboog.  
Hier weet de Scorpioen van kwetzen noch bederven,  
En 't Indiaansch vergif der spinnen doet niet sterven;  
Het flym van Hagedis, of Salamander, noch  
Het doodelyk fenyn van eenig Draakespogh,  
Schoon hy zyn kam opsteekt, en die verspreidt zyn vleug'len,  
Brand niet, men weet hier raad hun woede te beteug'len.

Hoe

Hoe blinkt het Marmer van dien Kickvorſch reeds van ver!  
En deze paling, ryk van uit de Zuiderſter  
Beſprengdt met lett'ren, die ik liever heb te noemen  
't Verguldt Arabiſch ſchrift, als Ajax ſchoone bloemen.  
'k Zag wel gevlerkte viſch, maar nooit als nu een kat  
Gevleugeldt! Meneus krooft, werd gy van hem gevat,  
So fel als ſnel vervolgd, u ſtaat meer ramp te vreezen,  
Als, eer gy waardt hervormdt, het noodlot u deed leezen.  
Ay zie dat Rotje, reeds gebooren, wederom  
Zyns moeders lyf ingaan en uit, ſtaâg wellekom!  
ô Plinius, die om uw ſlang zo zyt beledigt,  
Voor ongelooffelyk, hier werdt uw eer verdedigt,  
Zie daar 't tweehoofdige beeft, by ons door ongenâ  
Van weêr en wind gebragt uit 't vet Calabria.

Wie trekt my daar! hoe nu! zyn Nereus ruime plaſſen  
My boven 't hoofd, ik zie een ſchat van Zee-gewaffen,  
Als op zyn diepen grond droog ſtaande, vreemd geval!  
Uit beide de Indiën kinkhoornen zonder tal,  
En Schulpen, en Koraal elk in hun ord're pronken,  
Sieraad, 't welk meer dan goud den Moorman kan ontfonken;  
Met yver uitgezocht aan 't Erytreefche ſtrand,  
De Americaanſche kuſt, in het Chineefche zand,  
Of aan een Britſche klip door Æolus verbolgen  
Gefmeetten, en al wat de Trinacreeſche golven  
Verwoed uitbraaken; gy zyt ook hier, ô Juweel!  
ô Paerel ryk van glans, maar nôch in 't diepſte deel  
Van uwe moeder, die u draagdt, zo vaſt geklonken;  
Hoe wil een ſchoone maagd met uwe wasdom pronken!  
Niet vreemd, dat Venus keurde een ſchulp van paerlemoer,  
Waar op zy over zee na 't hof van Paphos voer.

Al lang genoeg beſchouwdt vrouw Thetis huis-fieraaden;  
Nu 'k vinde een liever grond in tuinen met hun paden,  
Zo ſchoon, als nimmer bragt Semiramis in 't licht,  
Door onzen Dædalus zo keurelyk geſicht  
Op kleene Bergjens, daar de tuiltjens, en de kransjens,  
In ord're geſchakeert verſpreijen ſachte glansjens,

Zo pronkte Adonis in den arm zyns Minnares  
 Op 't groen versierdt door konst der Hamadryades:  
 Maar Nimphen wist gy wel dat hulzel te bewaaren  
 Onsterffelyk, o neen! dit weet men door gevaaren  
 't Zy van de Ganges, Nyl, Hydaspes, Araris  
 Gezonden, eeuwen lang te houden even fris.  
 Elk Waerelds deel vereerd den Batavier zyn wonder!  
 't Gedierte, dat hier kruipt dan boven, dan weer onder  
 Op Klipjens, of dat in Valleijen, of Moeras  
 Beschaduwdt werd, ziet zyn hervorming; want noch pas  
 Den grond bekruipende, en uit wormpjens voortgekoomen,  
 Kan de geswindheid hem van niemand zyn benoomen;  
 Dit onderdrukte dier, zyn kerker nu ontvlucht  
 Van vliezen, waar in het zo angstig heeft gezocht,  
 Vliegdt op zo vol van glans, zo heerlyk, als nooit Koning  
 Van Babilonie bekleedt wierd op zyn krooning.  
 ô Ondoorground'lyk werk! ô onnavolgb're macht!  
 Waar is een wedergâ, naaft Hem, zo hoog geacht,  
 Wiens vinger op een wenk van Goddelyk vermoogen,  
 Dit zo veracht'lyk dier gevormdt, en opgetoogen  
 Veel schoonder als al 't vee, dat op de waereld leeft,  
 Met duifend verwen vol van licht beschilderdt heeft.  
 Waar is 'er Glory in gesteeentens, of metaalen?  
 Daar niet de Spaansche vlieg, en Torren mede praalen!  
 De Torren, tyd verdryf voor kind'ren; zie daar by  
 Den Kreekel, die zich voed met dauw, zyn lekkerny;  
 Den rasschen Springhaan, en den Bruchus in het Kooren;  
 Brengt wel de Anchites, of Smaragdus ons te vooren,  
 Dat heerlyk blinkend groen! zie and'ren weer met gloed,  
 En vlammen van Robyn, of met zacht-bloozend bloed  
 Eens Hyacints besprengdt; hoe fwieren dien zyn oogen,  
 Als stond een Onix steen te flonk'ren in die boogen!  
 Een Kop're helm dekt u den kop, Rhinocerus,  
 't Goud-schobbig harnas past u, ô Buceratus  
 Zo swart gelyk de nacht. al had ik duizend tongen,  
 Dit groot geslacht wierd na den eifch niet opgezongen,

Noch

Noch ooit van my genoemd. Apelles, zou uw hand,  
Al had gy Nestors tyd tweemaal tot onderftand,  
Dit talleloofte heir der Torren kunnen tek'nen!  
Zou uw natuurkunde ook, ô Wysgeer, wel berek'nen,  
Hoe dat by nacht op zee, gelyk een Ster, het licht  
In het lantaarne-hoofd eens Springhaans in 't gezicht  
Der Stuurliu blinkt? en hoe de Lampyris in 't donker  
Een kaars verftrekken kan door 't fweevende geflonker?  
't Schyndt ongelooff'lyk, dat een hongerige Jood  
Springhaanen heeft gekookt, en smulde als Feeftgenood;  
En de oude waarheid kan ons in geen twyff'linge leiden  
Hoe door hen Legerswyz', Bogaarden, Akkers, weiden,  
Als door een Pithon, zyn van vrucht en ooft ontbloedt;  
Zie nu een vyand uit dat heir gedoemdt ter doot:  
Mag Neêrland vry zyn van die fchrikkelyke peften,  
Het laat u al uw Goud en Steenen, Ooft, en Weften.

Zie hoe veel duizenden Kapellen elk zyn ftam  
Oprecht bewaaren, daar zyn oorspronk eerst uit kwam!  
Hoe zeer verfchillende in geflachten, vorm, en wezen;  
In 't menfch'lyk aangezicht zeer zelden dus te leezen.  
Zy zyn gelyk van verw, ftart, vleugelen en fnuit,  
En knypers, hoornen: hy, die fchittert, dooft niet uit  
't Zacht purperfchynend bloed van Venus waardfte Minnaar,  
Noch ftervende Narciff', en roemdt zig nooit verwinnaar  
Op kleuren, die de wond van Pluto heeft geficht:  
De brallende Amaranth ftaat geen Viool in 't licht:  
Vrees niet gy Leliën, en Maagdelyke Roozen,  
Dat de Vaccinia, hoe fwart, uw wit en bloezen  
Verdooven zal; vrees niet gy blaauwe Kooren bloem,  
Saffraan, Chryfanthemis, of Iris voor uw roem.

Maar hoe! zie ik een fchat van beesjens, of van kleêren!  
Ruim waardig om een Prins of Koning te vereeren;  
Ja, zo zyn rok hem ftrekt 't voorwerp van hovaardy,  
Hy denke, dat zyn geld flechts in een kraamery  
Van vodden is befteedt, niet waardig te gelyken  
By 't huikje daar die vlieg als bruid in zit te pryken,

Met



Met kanten als van Goud , en kleuren onder een  
Gelyk de Madelief gemengdt ; hoe ongemeen  
Staat hem die rok , waar aan de zilv're franjens hangen !  
Zo 't my geoorlooft was de paerelen te ontfangen  
Van die Phalena , 'k nam..... maar hoe ! 't is zilvernat  
By dropp'len neêrgestort , dat haar gestalte omvat.  
Hoe veelerlei gewaad ! Rouwmantels , Roquelooren ,  
Ryspeijen , Tabbaarden , die 't Schouwburg brengt te vooren ,  
Een Krygsmans pak , hier is van alles ; ja gewis  
Heeft Vrankryk , die , zo 't fchyndt , de wet gegeven is ,  
Om als een Proteus door versierde wifzelvormen  
Van nieuwe modens 't lyf te prangen , te bestormen ,  
En ons doet fchynen een Chamelæons geflacht ,  
Haar snyers-konst uit deeze winkel voortgebracht.

Door deze tovergrins grimast geheel Europe  
Als een Aapin. Dit zy 't verlangen , en de hoope  
Der kinderen. laat vry een dertel meisje gaan  
In vogels vederen ; zie een lakei ook aan  
Voor eenen bonten Rups met zyn livrei te draagen ,  
En lach 'er om , hoe een Sybille kan behaagen ,  
Of Clitia zo grof berimpeldt een boeket  
Van bloemtjens , datze aan haar veroude boezem zet ,  
Om als een Thais , toenze een besje was , te pronken  
In Vryers oogen met haar krachtelooze lonken.  
Die zotte keurigheit voegd aan geen Man , ô neen !  
Maar zie dien Chremes , Chremes zonder tanden treên  
Op 't spoor der Harlekins met zyn mooi aaperokje !  
En Menedemus als een zoontje met zyn stokje ,  
En degentje op zyn zy eens pronken ! wel ! hoe schoon  
Staat hy bewolbaaldt van een blonde pruik ten toon ,  
Daar 't gryze hoofd in schuildt ; hoe luchtig zietmen fling'ren  
't Dans-kleedje om 't strammelyf , hoe knipt hy op zyn ving'ren ,  
Hoe hippeldt hy langs straat ! meendt gy stokoude , dat  
Uw vuur op 't yskristal van jonge juff'ren vat ?  
ô Neen , gewis haar sneeuw zou t'eenemaal uitdooven  
Dat kleene kooltje , daar uw waan uit komt te booven.

Dit kleed, de nieuwste snof gesprooten uit een droom  
Van Vrankryks snyer, is aan hem zo wellekoom  
Dat hy, den brenger, die 't niet langs de weg liet kyken  
Beloofde, als Don Quichot aan Sanche, Koninkryken.  
Ai zie me met zyn pluim den Hopman Roemer aan  
Meer ruchtbaar door gefwets, als dappere Oorlogsdaân.  
Maar waar toe dit verhaal, wy zeggen 't licht den dooven;  
't Zyzo, wel aan, dat die Melaatsheid van het Hooven,  
Die ongeneeslyk is haar blyv', 't mag wel zyn,  
Als ons maar niet befmet die ruidigheit en pyn,  
Een ziekte, die door één, noch tien, noch duizend ponden  
Van Kwik, zich ooit zal zien gezuiverdt van haar wonden.

Onnoz'le Vlindertjens, zyt gy hier de oorzaak van!  
Is uwe roem zo groot, die dus behaagen kan!  
Wat mogen wy gantsch arm, als naakt gebooren, pronken!  
Daar de Almacht u een Lot zo heerlyk heeft geschonken,  
Dat zelf uw popje, pas in zyne wieg gelegd,  
Geen goude luijer tot een dekkleed is ontzegt,  
Als was het de eerst'ling, waardt om 's Vaders staf te draagen.  
Hou op verwond'ring, hoe! niet hooger dus te klaagen!  
Noch met verydele gedachten 't wys beleidt  
Te kwetzen in de wil der hoogste Majesteidt;  
Die eeuwige Monarch schonk u veel grooter voordeel,  
Een stervellooze ziel, en geest, verstandt, en oordeel;  
Op dat gy zoud gebiën al 't ondermaansch, en 't licht  
Uws levens uitgedoofd, genieten het gesicht  
Eens Waerelds, in cement van eeuwigheit geklonken;  
Erken dit, en misgun die diertjens niet te pronken  
Voor weinig tyds, met een vergank'lyk schoon geacht  
Als 't merk, en zegelen van de allerhoogste Macht.

Vaar wel dan Beesjens, die zo sierlyk u vertoonen  
Op ons verzoek, ga weer in uwe huisjens wonen,  
Vertrek ook wreede Hond's-en Koe-vlieg, 'k ben 't gesnor  
Al moê van Hommelen, en Wespe, of Hoorne-Tor:  
Myn Sangster, schemer blind door 't flikk'ren van uw lampen,  
Staat, of haar Bacchus had benevelt met zyn dampen.

\*\*\*\*\*

Apollo

Apollo duikt in 't West, waar ben ik! 'k voel het zap,  
Dat flus myn herzenen bedwelmdt had, met een stap  
Verdweenen teffens met de nevels door een wazem  
Van frische kruiden, die ik inhaal met myn azem.  
Wel aan myn Zangnimph tree vry in, 't is met verlof  
Des Tuinheers, dat wy ons in zyn Hesperisch hof,  
Of in 't Idalisch bosch van Myrrha's zoon vermaaken;  
Neen zegt zy, wacht u wel 't gevaarlyk nieuws te smaaken,  
Dat zich op dezen grond vertoont, 't is tovery,  
Ver, ver van hier is vry het veiligste, gaan wy;  
Hoe vriend'lyk loof te zien, gebloemte, en groene kruiden,  
Hier door geen dauw benat, noch door een windje uit zuiden  
Verkwikt, en nooit gegroet door Phoebus van om hoog,  
Noch die Diana's nagts met haar bekreteene oog,  
Als 't die minzieke mist Endimion te spreken,  
Bevochtigt, wien geen ster afzend een heim'lyk teken  
En invloed van haar liefde en gunst, noch door de vloed  
Van de opgeswolle Nyl met vette klai gevoedt.  
Hoe! nieuwe Schepz'len hier te zien! door welke vonden  
Zyn ze uit den Hemel, of uit Colchis toe gezonden?  
Gewis door toverzangen van Medea! (wat vermag  
De kracht van zangen niet!) neen Nimphje draag ontzag  
Dien Man toe, wiens vernuft dit bosch wist op te richten;  
Maar voor een beuzel houd verzierde toverdichten;  
En voor dulheid acht te denken, dat de maan  
Door kunsten van een kol kan op of nedergaan,  
En bloem, en vrucht daar door verliezen 't verder groeijen:  
Maar kom Medea, kom Meestrefze in 't toverloeijen,  
Die de vergiftigste der kruiden hebt gestookt,  
Toen op uw Minnaars beë gryze Ezon wierd gekookt,  
Kon u Tessaliën, of Pontus, of de velden  
Van Phasis dat fenyn wel leveren, of melden  
Die kruiden, waar door gy waard machtig, neem ook vry  
Al uw bezweeringen, waar voor ik gruw, daar by,  
Dien Ezon voor 't bederf der jaaren te verschoonen,  
En den nakomeling in laater Eeuw vertoonen?

Dit doet de Eerwaarde Ruysch, zyn hand neemt hier een kind,  
En leid het, daar 't het lyk zyns overgrootvaêrs vind,  
Door Jode-lym niet styf, noch hard besmeerdt, gevonden,  
Als na een grafnaald wierd 't Egiptisch lyk gezonden;  
Maar zo beweegelyk van spieren, en van Leên  
Als zacht van ingewand, ja merg in 't harde been,  
Dat gy, onkundig dat de warmte was geweeken,  
Zoud zeggen, deze slaapt, maar zal haast weder spreken;  
Vergeeffsch tracht ook de tyd uw schoone Roozmond  
Te schenden, jeugdig Lyk, daar u de balzem-vond  
Van Ruysch weet voor zyn klauw, die 't al verflind, te spaaren,  
En nevens u 't gebloemte, en slibb'rig vee bewaaren  
En kruiden zo, dat elk zyn frisheidt nooit verloor.

Tree in dan Zangeres daar opent hy 't Tresoor  
Van nieuw gebloemte, en groen zo lieff'lyk opgereezen;  
'k Zie aan een held're straal, die wegdryft van uw wezen  
De donk're kommerbui, dat u de vrees begeeft.  
Hier blaft geen Cerberus; wat is de Heer beleeft.  
Die weg leid na den Tuin, en die na de Akkers, Weijen,  
Daar vind gy 't Kreupelbosch, en woud, gints Gallereijen;  
Wat zien we al inlandsch kruid! gewis zou Zalomon,  
Daar vroeger eeuw zich in bespiegelde als een Zon  
Van Wysheid, wiens verstand in kruiden vanden Ceder  
Des Libanons uitblonk tot aan den Hysop neder,  
Noch duizend zien, die hy aan 't snoer zyns weetlust bond,  
Gegroeidt in 't noorderdeel der aarde, en onzen grond.  
Ook had die schrand're Vorst geen kennis van de Kruiden,  
Die door Vesputius getekendt zyn in 't zuiden;  
Hoe groot getal van groen vertoont zich, in geslacht  
Verscheiden, herwaarts aan door Zee, en Land gebragt,  
Met lyfsgevaar gezocht door beide 's Waerelds affen.  
Zie hier 't Æmonisch woud, en daar de Tym gewassen  
Op den Hymettus, zie 't Theumessich Tempe roemt  
Zo veel op haar geboomte, als Hybla op 't gebloemt':  
Hier bloeit de Lente steeds, zit neder in de Lommer,  
Daar nooit de Zon u steekt, de bloem staat zonder kommer

Men lache om Mulcibers fornuis in Lemnos, of  
Den Phlegethon, en den Avernus elk zo grof  
Opwerpende rook, en vuur, en vlam na boven;  
Ik stel den gloeijenden oorspronkelyken oven,  
Die aan 't beweegen door ontroerde driften smelt  
Keifteenen, en Metal vloeibaar door een geweldt  
Zo fcherp, en snel gelyk de Blixem, daar te branden,  
Daar de gesternde riem omgord des Aardkloots randen,  
Haar snyd in twe, en dus het middelpunt bekent,  
Van beide de Affen, waar na toe de Zon afzendt  
Gelyke ftraalen uit des Aardryks ommekringen,  
En van der Hemelen gespannene ordeningen.

Dit onderaardsche vuur zo hevig in zyn gloedt  
Schiets, als de Zon, alom zyn ftraalen uit, en doet  
De klompen, nooit van lucht omfcheenen, haaren azem  
Ontfluiten in een drang, en vlucht van heete wazem,  
Die ftrydende met rook van Zulpher, en in brandt  
Geraakt tot in hun diepfte, en binnenfte ingewand  
Begeeren ruime plaats: daar kraaken de spelonken,  
En fteile rotfen met een donderkloot geklonken,  
Die uit den Zeegrond door een fterke waterval  
Een berg al tuimelende af went'len in een dal,  
Tot datze in 't einde, al die gevaartens doorgekroopen  
Zo fwoegend', zien gebaandt een weg in 't luchtig open.

Denk niet dat ooit de Zon daar hitte gaf of nam,  
De Arktoifche Hekla toont, hoe dat zy vuur en vlam  
Dwars door een berg van sneeuw ten fchoorsteen uit moet braaken,  
Gelyk de Ægeefche Zee dus stormt met blinde kaaken;  
Die onderaardsche fmit, en Phoebus deelen 't ryk,  
Elkaâr in oppermacht, en heerschappy gelyk,  
Deeze over al wat groeit, en 't leeven ooit bewaarde,  
Hy over al 't Metal, en 't fteengewas der aarde.

Vraag niet van waar die ftof, gebrandt eeuw in eeuw uit  
Met onophoub're gloed, in deze kolken fpruit,  
Of toon my eerft van waar de Zon, zints de eerfte ftraalen,  
Zo zichtbaar voor elks oog neêrschietend', kan herhaalen

Die groote schâ van vuur, en pylen zo vol gloedt  
Die zyne koker dag op dagen miszen moet,  
En nimmer ledig is, van waar hy kan bekoomen  
Zeg ik, 't geen van 't begin tot nu hem is ontnoomen.

Zo sprak Calliope. maar Titan is in Zee,  
Al 't Pluimgedierte swygt, en 't stoute, en schichtig vee  
Zoekt hunne stal; de Zon lang van de kim geweeken  
Raad ons tot rust; de Maan heeft mede zich versteeken  
In donk're wolken, ga Calliope, 't werd nacht,  
Daar Pindus u, en my myn huisgezin verwacht:  
'k Meen morgen, eer 't gespan van Phoebus ons kan branden,  
My te verlustigen in deezen Dier-waranden.

ô Droom van Schouwtoneel, en Kring van Pluimgediert'  
Gy hebt al lang genoeg door mynen slaap gefwierdt,  
En zachte rust gestoordt, u groet ik met verlangen  
ô Blyde morgenstond, wel aan, laat ons ontfangen  
Een vrolyk uchtend-lied der vogelen, den prys  
Der Goden toegewyd op eene Bruiloftswyz';  
'k Verbeel my, hoe zy hert, en ooren zullen streelen  
Door een vermengdt Muzyk van duizend orgelkeelen.  
Maar hoe! 'k hoor geen geluidt; gy, die my hier ontmoet  
Zo schoongevederdt Choor, gaapt gy, en smoort ge uw groet?  
Zyt ge uit Amiklen, dat stilswygendt land gekoomen?  
Neen, uw gedaante heeft dien aart niet aangenoomen;  
Gy groote Papegai, of dwergjens uit 't gebiedt  
Van Africa, waarom zegt ge uw zoet welkom niet?  
Gy Exter uit Braziel, of Ganges, die vermetel  
Bestond de Aonides te dryven uit haar zetel,  
Waar is die trotze Zang, die om den eerkrans dong?  
En Kwakkel, waar vertoeft uw kwaterende tong?  
Vreest kuische Aferia den Blixem weër te tergen  
Des geilen Jupiters, neen, hy zal u niet vergen,  
Die eenen reeks gebruikt van Nimphen, (zo 't behaagdt  
Den Goôn) in overspel, daar elk haar roem op draagdt:  
Waarom? wel 's Konings bloedt kan nooit op aarde smetten;  
Teschenden 't huuwlyksbed werd hem niet door die wetten,

Die

Die 't flechte Volk ter doodt verdoemen, juist verboôn;  
Zo 't dan een Prins geoorloft zy, veel meer den Goôn.  
Swygt gy ook geile Mosch Diones wagentrekker?  
Wel dapp're knecht van Mars, gy vroege morgen-wekker,  
Dien 't Kreeftvuur zo verhit, dat gy na 't Kamp-perk dorst,  
Uw purperroode kam, 't gevederte op uw borst  
Vertoont u moediger, als een Romyn van 't stryden  
Om 't hoofd gelauwerdt, en bejuicht aan alle zyden,  
Zyn overwinnende standaarden in 't geluit  
Van IO Pæan heft om hoog met de Oorlogsbuit;  
Waarom roept ge ook niet uit uw strydb're zegekanffen?  
En gy, die door uw stem den aanslag van de Franschen,  
Om te overromp'len 't slot van Rome hebt ontdekt  
Wy vord'ren niet dat ons een Gans alarm verwekt;  
't Bataafsche Capitoel zoekt u, noch ook Molossen  
Tot wachters op haar burg, men slaapt, schoon de Oorlogstrossen  
Volleert in gruw'len door den Brennus van onze eeuw  
Alnaderen, geruft op 't waaken van den Leeuw;  
Geef slechts geluidt, maar neen, de Roomsche wichelaaren  
Bezorgden u te vet met smeer van hunne Altaaren,  
Of heeft u Kotta, die fyn-spyziger gemest  
Met Schaape melk, en mee? uw beeltenis, gevest  
In Goud, blinkt niet by ons, wy draagen alle jaaren  
In statie u niet om met hulde of kerkgebaaren,  
Daar een onnoz'le hond om hangt aan eenen boom;  
ô Neen, men lach vry om dien kinderlyken droom,  
By ons Godslasterlyk, en vuile Heilig schennis;  
Men eert u evenwel, zints onzer oud'ren kennis  
In 't oude Linne blonk veel schoonder als 't papier  
Des Nyls, of Pergament; en 't wit der populier  
Benevens Linden, en de Boekeboom verlooren  
Door dezen vond hun glans, nu brengt gy ons te vooren  
Uw waarde pennen, die een wysheids leereling  
Gebruikt voor griften ten gemak der oeffening,  
Neêrleggende op uw dons zyn herzenen, en leeden  
Te ruste, door veel moeite en arbeit afgestreedn;

Dus

Dus gaan we u 's morgens vroeg , en 's avondts bly te moet.  
Gy Raven, nu zo swart, wiens *Cesar zyt gegroet*  
*In uwe Zegepraal* een schat heeft moogen gelden,  
Kan die welsprekentheid op ons verzoek niet melden  
Hoe gy die taal verloor, gy hield u nimmer stil  
In 't eeten van uw spys, meent gy dat imant wil  
U voetzal geeven, als gy 't niet verdient met spreken,  
Of steunt ge op vogelkreet, der Wichelaaren teken,  
Of meent ge als metgezel den Nederlandschen Leeuw,  
Als ooit den Adelaar van Rome met geschreeuw  
Te volgen? neen, hier zyn noch wich'laary, noch droomen  
Iets waardt, men ban u lieft van waar gy zyt gekoomen  
Na 't aaklig Veld, daar gy, van hongersnood benaauwdt,  
Op galg, en rad ontbloedt van dieven-aazen, graauwt.  
Te veel is kwaadt, dit blykt aan uw pikswarte verwen,  
Toen gy verklikker deed de Nymph Coronis sterven;  
Praat nu wat beeter, en wat minder, op dat gy  
Van Phoebus in het Noord vergiff'nis kryge, en hy  
Weervindende u in 't sneeuw ook witte pluimen deele,  
Als hy Coronis gaf, en Progne, en Philomele.  
Gy Spreeuw, ô schelm alleen waard de allerhoogste galg,  
Die met ons Kers-en Peul-gewas vulde uwen balg,  
Nu, laat uw stem voor 't minst 't diefachtige gestoolen  
Vergoeden, of gaan thans uw herz'nen spoorloos doolen,  
Dat gy 't nabootzen van het weggeworpe kind  
Van Hercules, noch ook zyns Moeders kermen vind,  
Waar door zy beide zyn behouden in het leeven;  
Is 't nagebootst geblaat van Lam, en Geit verdreeven  
Uit uw geheugenis, waar 's uw bazuiners-kunst  
Van Grieke met veel smaak geleert, is nu die gunst  
Voor ons, nu gy geen Wei, of Akker vind, verdweenen?  
Of is 't de Kerker, die uw tong ook sluit met eenen.  
Maar gy rechtwaardig by den Mensch en 't Godendom,  
Die van myn vaderland begroet werd wellekom,  
't Zy gy gezonden zyt van Coös, of van Creten,  
ô Zuiver voorbeeld van een heilig plicht geweeten,

\*\*\*\*\*

Kom



Kom braave Merops, roep vry uit zo fterk althans,  
Als gy plasregen van 's Hemels sterrentrans  
Voorspeld in 't zevental der Pleiades, wier klachten  
By vlaagen neêrgeftort uw vaders afch verzachten,  
Ik ftreeve in Liefde-plicht den ojevaar voorby,  
Die voed zyn Oud'ren flechts op 't levens ebgety,  
Maar myne jong'ren doen ons moeite en arbeit fpaaren,  
Zo dra de wiek maar kracht ontfangt van de eerfte Jaaren,  
Hun ted're zorg, die nooit gedoogdt dat wy ons neft  
Verlaaten, zoekt, en brengt ons fpy van Oofte, en Weft.  
Patrys, wiens fcherp vernuft den draibank heeft gevonden  
Den zaag, en 't rad, waar op de Tichelaaren ronden  
Hun klai tot potten, of de bitt're wrok en nyt  
Van Dædalus u wierp uit 't flot van Pallas, wyt  
Dat ongeluk ons niet, ook koomen we u niet kooken  
Als britfche Kokken, die tot Confumé u flooken,  
Maar zien uw fchoone pluim, in 't Oofte u toegesteldt,  
Wel, nu gy zyt geruft, laat hooren, wat ge ons meldt.  
En gy, die hier zo trots komt met uw tabbaard praalen,  
En roode muts gelyk de Roomsche Cardinaalen,  
Verwaardigt ons voor 't minft te zingen, hoe ge uw taal  
In 't Oofte hebt geleert van eenen Nachtegaal.  
Deeze is een Tortelduif, na 'k merk aan bek, en pooten,  
Dan zonder korren, noch haar kleed is overgooten  
Met afch-koleur, maar op het heerlykft geborduurt;  
Zou andermaal wel een van verre, of uit de buurt  
Haar Bruigom zyn? ô nooit, nooit zal die droeve huuwen,  
Maar eenzaam treuren op een dorren boom, en fchuuwen  
Zints de eerfte Liefde een beek zo zuiver als kristal,  
Daar zy eens dorftig in dien klaaren waterval  
Haar ega dacht te zien, dien zy nochtans moest myden;  
Nu heeft America gevoelig in haar lyden  
Dus ryk'lyk haar gefiert. wel Nachtegaal fwygt gy  
Benevens and'ren ftill? geen Tereus volgt u, hy  
Met hoppenpluim bekleedt heeft werks genoeg te zoeken  
Zyn Itis, Itis dien hy roept door al de hoeken

In 't Bosch van Dauliën, en eind'lyk noch aan 't strand  
 Van Phafis vind, maar hem, dien hy met eigen tand  
 Had afgeknaagdt, niet kendt, te schoon gedoft in ved'ren,  
 Niet anders, als of hy van Iris was met kled'ren  
 Voorzien, van Pallas zelf geweeven, daar 't gezicht  
 Van Argus in verspreit een gloed van heerlyk licht.  
 Gy wreede Moeder, o gy swaluw uit het oosten  
 Nu wit, al droegdt ge ook rouw, waar meê zouik u troosten,  
 Die zusters wraak ten zoen zo gruwzaam als ontzindt  
 Voor wildtbraad uw gemaal opschafte uw eigen kindt,  
 Nu Progne klaag vry uit, hoe zou u Tereus merken,  
 Na dat de Noorderbeer al 't swart van uwe vlerken  
 Met zyn befneeuwde tong heeft zuiver afgelikt.  
 Is deeze Lewerik door wroeging zo verftikt,  
 Dat zy van haar verraadt geen naberouw kan geeven,  
 Ontaarde Schilla, die uw Vaders Kroon, en leeven,  
 Door spoorelooze min verhit, aan Minos schonk.  
 Hoe raak ik eenmaal uit dees naare bosch-spelonk  
 Van Daulis! daar om beurt die kinder-moordsters speelen  
 Haar bloedtrol toegepast aan wreede treurtoneelen.  
 Maar deeze Aëdon zy van ons te recht beklagdt,  
 Zoekt ge uwen Itylus dien gy zelf hebt belaagdt  
 En omgebragt vervoerd door wreede Jalouzye,  
 Vindge in den distel scherp van punt uw Artzenye  
 Door bitt're kruiden heen terwyl ge uw zuchten smoordt.  
 Gy krooft van Zethus zo ontschuldig in de moordt  
 Uws Broeders, waar 's uw scharp geluidt, zo sterk in 't zingen  
 Dat ge al de inwoonderen van Samos wist te dwingen  
 Hun Vad'ren Huis-goôn, erf en vette wei vaar wel  
 Te zeggen, wat gaat u het Ongerfch oorlog-spel  
 ( Zyt vry Ongaaren ) aan, wat gaan u staatskrakeelen  
 Van.... maar 't werd tyd dat treur-en woedende oorlogs-deelen  
 Vol droevige uitkomst zy voor u Melpomene  
 En bly gevogelte ons 't vermaak Calliope.  
 Gy, die op eed'ler toon verhefte hooge galmen  
 En zong den Schepper prys in Godgewyde Psalmen

Waar is nu, Vink, 't Muzyk, dat eer zo lieff'lyk klonk  
 Dat Holland by uw naam een Goude titel schonk.  
 Gy Rootbol draait ge dus uw hoofd van ons ter zyden?  
 Apicius komt niet om 't spraak-lidt uit te snyden.  
 Maar 't scheelt my niet of hy, die gints staat met die kop  
 Zo dik, en zyn gemeste, en spysvergaârde krop  
 Geluidt geeft of wel niet, want wien toch zou het lusten  
 Met vogels bulken, als der eez'len zich te ontruften?  
 My niet, al was hy ook gedaaldt zelf uit de Maan.  
 Maar zeg eens Jonge, waar voor zie 'k dien nieuw'ling aan  
 Met zynen veder kroon, en die geen meer vertooning  
 Geeft als zyn hoofd, wie is 't? het is een Vorst, een Koning,  
 En Heerscher van al 't wild, dat onder 't Zuiden sweeft  
 Zegt hy, ja wel te recht! want deze Havik heeft  
 Al wat een Vorst bezit die wetten kend noch reeden;  
 Sieraad van hoog geslagt, in 't wezen heerlykheeden,  
 Roem van verwinningen, de vleug'len van elkaâr  
 Zo sterk tot srydenslust wydt uitgebreidt, en daar  
 Den bek bloeddorstig by; toen Jupiter deed rooven  
 Den trooifchen jongen tot een schenker aan zyn hooven  
 Dat werk viel deezen, maar den Arend niet ten deel.  
 Gy vreemde vogelen, wier gallem-ryke keel  
 In Neêrlands vrye lucht zich nimmer heeft ontflooten,  
 Gy alle, die, zo 't schynt van Circe zyt begooten,  
 Of die door Perseus schild zo stokstyf u verbeeldt,  
 Als of ge op een toneel uw rol voor stommen speeldt.  
 En gy der vog'len roem, genoemdt om uwe kleuren  
 Een Paradyzer, wien de Tarnataners keuren  
 Tot hunne God; en gy o Valk, die uw gebroedt  
 Zo grypziek op den top van den Kaneelboom voedt;  
 En gy zachtzinniger Halcioné, met and'ren  
 In glaze kerkers opgesflooten by malkand'ren  
 Meld ons .... maar hoe, 'k voel myn dus lang beswalkt gezicht  
 Op helderen, als een, die 't opgeklomme licht  
 Des dageraads bestraaldt, en tevens van zyn oogen  
 Het donkere gordyn der nacht vind weggeschooven.

Die zulk een menichte van dieren voor 't vergaan  
Bevrydt heeft, deeze Ruysch doet ook die vog'len staan  
Als in een held'ren dag, nabootzende het leeven  
Van een geraakten, die gevoeleloos gebleeven,  
En onbeweegelyk zo in dien juistten stand  
Eer 't ongeluk hem trof, neem eens dat zyne hand  
Fiool, of Cimbelsnaar beroerd had, of bestreeken,  
Ziet styf u in 't gezicht, en geeft geen taal of teeken.

Maar gy klein beesje, haast van my voorby gegaan,  
o Schoonst Juweel van die, die hunne wieken slaan,  
Gy Koninginnetje van 't zuider Choor der veug'len  
Kan myne zangeres haar yver zo beteug'len,  
Dat zy niet zingen zou, hoe ge in veelverwig licht  
Der schoonste kleuren straalt, en blinkt in ons gezicht.  
Uw lyfs-geftalte is pas een vinger breed gemeeten,  
Het swarte bekje fluit een fyne tong gespleeten  
Intwe, die yverig aaft, of zuigt den diepen keest  
Uit 't tederste gebloemt', die spreijende zyn geest  
Door al uw pluimtjens heen, vertoont de schoone verwen,  
Wier frischeen nooit op u, maar licht op velden sterven;  
Het opperste aan uw hals, en kopje straalt, en gloeidt  
Als een Robyn, waar op de zon speelt onvermoeidt  
En schittert door en door, het keeltje staat beneden  
In volle weêrlichts gloed, slaande onzer oogen leeden  
Met onweerstaanb're gloor, zo ziet men eenen glans  
Van stralen schieten uit des Hemels oppertrans  
Op 't fyn Ongarifch goud schoon Spiegel-glad gevreeven,  
De schoudertjes, en borst als van Fluweel geweeven  
Zyn swart; de wickjens, met een lever-verw besprengdt,  
Waar tusschen 't zee-groen zich al dartelende mengt,  
Vertoonen 't luchtig spel der golven door het daalen  
En ryzen in een glans van Amethiste stralen.

Maar zou dat klein gestel zo hoog uitmuntende ooit  
Door myne swakke hand na eisch zyn opgetooit?  
Ver, ver van daar; en wie zal zich toch onderwinden,  
Als hy zich laat in 't perk der konstenaaren vinden,

Dat

Dat hy durfdt dingen na den welverdienden krans  
Die hem laurieren zal, indien hy al den glans,  
Waar van dit vogeltje is omscheenen, kan doen speelen  
In zyne tekenkonst door verwen, en penfeelen.  
Dat een tapifzery-borduuder eens begin,  
Geprikkeldt door een zucht tot roem- of geld-gewin,  
Hy wapene zich vry met 't allerfynfte gaaren  
Dat trotst Arachne, hy moet Sidons muren spaaren  
Noch ook Scharlaaken-roodt, dat de Engelsche saffraan  
Hem flechter zy als wier, en 't Groen zo schoon, als 't aan  
Den stam van Muhameth ontzach'lyk is en waardig,  
Athene zend' hem blaauw, Vulcaan dryv' voor hem vaardig  
En goud en zilver uit, verhoogdt door 't licht der zon  
Zo fyn, als Lachesis haar dunste draatjens spon,  
En laat hem 't werk, als 't nu voltooidt is, vry bestryken  
Met Phosphorus, my dunkt, 'k zie hem al rugwaarts wyken,  
Zo dra 't oorspronk'lyk hem verschynt zo luister-ryk,  
En zo zyn twyf'ling neemt 't vergrootglas tot haar wyk,  
Zal al zyn zuiver fyn in stoppelen verand'ren,  
En wardraad tot een fyl getrokken in malkandren;  
Maar dat zyn konst ons niet bedriege in dezen stryd,  
En weeve 't vogeltje zelf meede in zyn tapyt,  
Toch 't mag wel zyn, het zal zo veel te meer verdooven  
Zyn eigen werk, want zo ver, als de Noordster booven  
Al 't andere gestarnt' des Hemels uitblinkt, spand  
Myn Koninginnetje de kroon van yders hand.

ô Beesje hooger op voerdt gy myn laage klanken,  
Uw doode pluym leert ons den grooten Schepper danken,  
En roemen 't Konstryk werk der hoogste Majesteidt  
Aan u verricht zo vol van onbegryp'lykheidt,  
En hoe de Schepping, en beginzel in elks weezen,  
By wifz'lig toeval niet, maar wel is op gereezen,  
En voortgaat door zyn wet, en schikking, ja het dons  
Zo blinkende op uw borst vertoont *God is in ons*  
Zo onuitwischbaar klaar, als of 't met Goude vonken  
Door 't spits van Diamant op u was vast geklonken.

Gy doode Ouriffia treft wiffen, als't gefchreeuw  
Des Griekfchen Theodoors, of wys geers van onze eeuw,  
Die waant in 't Mensch'lyk fwak vernuft op losze gronden  
't Begin der Schepzelen te hebben uit gevonden,  
En dwaas, en roek'loos, ftout ver boven 't naauwe perk  
Van zyn verftandt gevoerd, beftormt het Godlyk fwerk  
Om hem te omvatten, die van eindelooze breeten  
Afhang'lyk van getal, noch plaats nooit is gemeeten,  
Maar die zich zelf begrypt, en weet hoe, en waar door,  
Dit 's God, verftaat gy 't wel, verharde Theodoor.  
Maar laat ons eindelyk Ruysch den fchat-bewaarder roemen,  
Die zo veel beesjens, zo veel vruchten, kruiden, bloemen,  
En Zee-gewaffen uit vier deelen van 't heel al  
By een vergaardt, een Konft-Beminnaar toonen zal.

Dat nu een vreemd'ling zeg, ik hoorde dikmaal fpreken.  
Van 't groot vernuft des Mans, aan vrienden vaak gebleeken,  
't Zy hy de ontleed-konft, of der kruiden-oeffening,  
Of de geneezing wyft een jongen leereling,  
Of red een Kraamvrouw met haar vrucht byna aan 't ftranden  
Op de oever van de doodt, 't zy dat hem 't Recht in handen  
Geeft eenen licht gekwetft, of doodelyk gewondt,  
Op dat zy 't vonnis vell' uit 's mans oprechte mondt,  
Of 't zy zyn Artzeny kan rekken of bewaaren  
Een Mensch'lyk fwak geftel, maar dat een Man van Jaaren  
Zoo hoog, in zo veel bezicheeden afgefloofdt,  
Zo groot een fchat van konft zou toonen hoofdt voor hoofdt  
Geloove ik niet; wel aan, ga daar, en gy zult merken  
Dat meer 't gezicht. als 't oor, moet uw geloof verfterken:  
Ja, 't geen gy dan bekendt een wonderftuk vol pracht  
Te zyn, is maar van Ruysch voor tydverdryf gebragt  
Zo keurelyk in 't licht; hier zyn de wandelingen,  
De uitfpanningen van hem, die zich niet laat ontwringen  
Een uur, een oogenblik, of hy geeft geeft, en hand  
Daar aan, waar toe zich een uit duizend niet verpand.

Is zeldzaam nu te duur, wel, wie kan dit waardeeren!  
Bedank terwyl uw lot, en wil den Meefter eeren,

Die

Die u, ontbeerende 't geluk, dat gy betaalt  
't Bezitten van dien schat, op een gezicht onthaalt  
Van grooter nieuws, als die, met noodgevaar van 't leeven  
Door eene brandende nieuwsgierigheid gedreeven,  
En ryzende over Berg en Zee-en Land-gebiet,  
De zeven wonderen des ouden Waerelds ziet.

L. COSTER.

*****	Pag. 1	vaers	8	voor	haar blyv'	lees	haar by blyv'
_____	Pag. 5	vaers	30	voor	hun	l.	haar
_____		vaers	33	voor	deez' smifs'	l.	deezesmifs'



## THESAURUS

## HET EERSTE

## PRIMUS


## CABINET

*Animalium quadrupedum, volatili-um, reptilium, ac piscium, nec non Insectorum, atque Conchyliorum, &c. partim liquori limpidissimo innatantium, partim balsamo induratorum, qua servantur in Thesauro, ex ligno Olivario confecto.*

*Uyt Olyvenhoud toebereyd, waar in gevonden werden viervoetige, kruypende, vliegende, en bloed eloose Dieren: Als mede vissen, hoorntjes, Schulpen enz. ten deele hard gebalsemt en droogh, ten deele in een seer heldere voght geconserveert.*


## ASSER I.

## De Eerste PLANK.

N<sup>o</sup>. I. upes exigua, ex variis Conchyliis Indicis exiguis purificatis, ac ramulis marinis confecta, quæ innititur pedamento ex ligno oleagino, è quo Thesaurus est fabricatus.

N<sup>o</sup>. II. Phiala sicca, & in ea, Avicula Ceylanica quadricolor, nitidissima, sc: capite colloque colore miniato, alis & dorso nigro, pectore & abdomine plumis albicantibus & cinereis prædita.

Not. I. Avicula isthæc balsamo ita à me præparata, ut  
Thes. I. in-

N<sup>o</sup>. I. en klein Rot-sje uyt kleine schoongemaakte Indiaansche Hoorntjens, Schulpen, en Zee-tackjens, staande op een voetje van Olyvenhoud, waar uyt het Cabinet oock gemaakt is.

N<sup>o</sup>. II. Een droogh Vlesje, endaar in een seer curieus Ceylons vier-couleurigh Vogeltje; namentlyk meny-verwigh van hoofd en hals; swart van rugh en vlerken, wit en asverwigh van borst en buyk.

Aanmerkt ten 1<sup>sten</sup>. Dat dit Vogeltje van my door Balsamatie  
A fooda-



integra remanserit, ne visceribus quidem exemptis, ut adhuc viva esse videatur; præterea insidet ramusculo *Cardui minimi Prosp. Alpini*; cum autem dictus *Cardus* hic rarissimus sit, & capita habeat reticulæ modo à natura elaborata, gratiam conciliat visui.

2°. Operculum, quo cooperta est phiala, sericum est rubrum villosum, quo omnes ferè phialæ sequentes etiam sunt tectæ.

3°. Dicto operculo, seu pedamento, impositus est fasciculus herbarum, florum & fructuum rariorum exoticorum; cum autem illa colorem naturalem tam bene conservarint, visum illorum, qui re herbaria delectantur, alliciunt: his quoque insident insecta varia rariora, sc: *Papilio Turcicus*, rarissimus, colore ex albo, nigro & dilutè cæruleo-viridi, coloratus, cujus alæ inferiores seu posteriores longissimæ, tenue stramen latitudine æquant; hoc modo aviculæ caudam repræsentant, & hinc à me denominatur *Papilio Turcicus*  
ver-

zoodanig is toebereid, datter niets is uyt, of afgenomen, maar geheel gebleven, waar door het nu zich als levendig vertoont; daarenboven zit het op een tackje van de alderkleenste Distel van *Prosper Alpinus*; en nadien dese Distel zeer raar is, en der zelve hoofdjens van de natuur haar netwys vertoonen, zoo geeft zulks een aangenaam gesicht.

Ten 2<sup>de</sup> het deksel van 't Glas is bekleet met root Flueel, gelyk ook mede meest alle de volgende vlessen.

Ten 3<sup>de</sup> Op het gezeyde deksel is voetjens wyze, geset een bundeltje, of boucquetje van raare gewassen, bloemen, en zaaden, 't welk niet onaangenaam is om te zien, voor die geene, dewelke haar vermaak scheppen in de gewassen, te meer; alzoo zy haar natuurlyke couleur zo wel behouden hebben. Op deze gewassen zyn ook geseten dese volgende raare bloed-looze diertjens, namentlyk een *Turkse Vlinder*, off *Capel*, die zeer raar is, wit, swart, en ligt groenachtigh-blauw van couleur, wiens onderste off achterste Vlerken zeer lang, en maar een dunne stroo, breed zyn, verbeeldende alzoo de staart van een *Vogeltje*; hierom is die van my gestaarte stroo-breet-vlerkinge

versicolor, alis posterioribus longissimus, stramineæ latitudinis.

ge en veel couleurighe Vlinder geheten.

2°. Capricornulus Afric. viridis nitens.

2<sup>de</sup> Een Africaansche groen blinkende Steen bokje.

3°. Curculio ex Capite bonæ Spei.

3<sup>de</sup> Een Caapsche calander.

4°. Cantharides, &c.

4<sup>de</sup> En Spaansche Vliegen. &c.

4°. Inter dictas herbas & flores etiam reperiuntur

Ten 4<sup>de</sup> Werden onder de gesejde Kruyden en bloemen gevonden, de

Amaranthus cristatus rubicundissimo flore. *Cat. Hort. Reg. Par.*

Gekamde Amaranth met bloed-rood-verwige bloemen.

Gnaphalium latifol. Americ. *B. Pin.*

Americaansch breet-bladige Gnaphalium.

Gramen tremulum majus & minus. *B. Pin.*

Groot en kleen drillend Gras.

Stæchas citrina. *Matth.*

Geele Stæchas.

Adiantum Americ. *Cornut.*

Americ. Venus-hayr.

Conyza Afric.

Africaansche Conyza.

Milium ind: Orient. sem. nigro majori, & nitente.

Groote swarte blinkende Oostindische Geerst.

Thlaspi fruticosum Leucoii folio *B. Pin.*

Heester-agtighe Thlaspi met bladeren van Steenviolieren.

Quamoclit. *ŷ B. &c. Vid. Tab I. Anim. Fig. I.*

Quamoclit. &c. Siet de eerste Tafel. eerste Fig.

N°. III. Phiala in liquore continens Piscem, ex insula Amboinensi, qui à D°. Joh. Nieuhovio appellatur Piscis Amboinensis, & in suo itinerario Indiæ Orient. & Occidentalis, descriptus ac depictus

N°. III. Een vles waar in een Visch onthouden werd, uyt Amboina, dewelke van d' Hr. Joh. Nieuhoff. in zyn Zee en Land beschryving genaamt werd *Ambainsche Visch*, en aldaar ook beschreven en afgebeeld staat en van den Ed: Hr. Franciscus Willugbey

pictus est; ut & à Nobilissimo Viro D. Francisco Willugbeio in sua Ichthyographia, S. Historia piscium nomine *Perca Amboinensis*; enimverò, cum hic piscis meus cum illorum *Perca marina* (quam etiam in alium Thesaurum reservo) non plane conveniat, consultum duxi, hujus figuram addere. Vide Thes. Animal. I. Tab. II. Fig. 3.

Cum autem discrepantia reperiatur inter dictos Pisces, hic à me denominatur *Perca Amboinensis volans*, pinnis longissimis,

Dictus Piscis, ab Incolis Malaicè vocatur *Ikan Swangi*, & ab Europæis ibi degentibus, nominatur *Tovenaars Visch*, estque coloris castaneifaturatoris, lineis transversis stramen latis, idque à capite ad caudam usque, pinna dorsalis, ut & post branchiales sunt longissimæ, quemadmodum in piscibus volantibus, unde suspicor hunc piscem è genere piscium Volatilium quoque esse, qui ad breve tempus aquas relinquentes, & super eas volantes, pisces volantes nuncupantur:

Hinc forsan incolæ, qui illic loci admodum superstitiosi sunt,

mede beschreven en afgebeeld word, in zyn beschryving der Visschen met de naam van *Amboinsche Baars*.

Edoch dewyl dese myne Visch niet geheel en al met de haare, (den welke ik ook in een ander Cabinet bewaare) overeenkomt zoo heeft het my goet gedaght deze alhier in 't eerste Cabinet af te beelden. Ziet de tweede Plaat de derde Fig.

En om dat 'er onderscheyt gevonden werd, tusschen die gezeyde Visschen, heb ik dese genoemd vliegende *Amboinsche Baars* met zeer langhe vinnen.

Deze gezeyde Visch word van de Inwoonders in 't Maleyts genaamd *Ikan Swangi* en van de Europeanen die haar in dat Land onthouden *Tovenaars Visch*, desselfs couleur is castanje verwich met wat bruynder stroobreedighe overdwerse strepen, endat van 't hoofd tot de staart toe, de vinne van de rug, als mede die van de zyde, zyn zeer lang: 't welk zy met de vliegende Visschen gemeen hebben; en hierom ben ik van gevoelen, dat deze Vissen haar ook voor een korte tyt, al vliegende buyten het water kunnen onthouden:

Hiervan daan komt het ligtelyk, dat de Ingezetenen, dewel-

sunt, hunc piscem *Ikan Swangi*, id est, Belgico idiomate *Tove-naars Visch* vocarunt, vel quia convulsiones & dira alia symptomata admiranda acquirunt illi, qui ab aculeis illorum (quibus præditi sunt) punguntur, ut ex variis relationibus percepi.

Pinnæ laterales, infimæ, ut & illæ, quæ caudam constituunt, habent quadrangulares maculas albas; Quamvis autem dictæ pinnæ in hoc pisce, radios habeant discretos, tamen non est dubium, quin in statu naturali, sibi invicem sint connatæ ope membranulæ tenuissimæ, qua in meo quoque objecto non plane sunt destitutæ, enimverò quoniam adeo tenuis est dicta membranula, facillime, antequam ad nos pervenerunt ab illa destituuntur, & sic radiorum pinnæ à se invicem recedunt, id quod Clarissimus Willugbey quoque suspicatur circa vulgarem Percam Amboinensem.

Notandum præterea super dictum operculum orificii hujus Phialæ reperiri fasciculum ramusculorum marinarum, Sc. Lithophyti, Abrotani marini; & inter ramulos illos

welke zeer superstitieus zyn, dese vischen *Ikan Swangi*, of *Tove-naars-vischen* hebben genoemd, of ook wel daarom, dat die geene, dewelke van de scherpe doornen (waar mede zy voorsien zyn) gestooken werden, zeer swaare en wonderbare trekkinge der Zenuwen, en andere toevallen meer krygen, gelyk ik uit verscheide relatien vernomen hebbe.

Deffelfs op sy staande Vinnen, als mede de onderste, en die de staart maken, hebben vierkante witte vlacken; en hoewel de pen-nen van de vinnen in dit voorwerp, wat verre van den andere staan, zoo isser niet aan te twy-felen; of dezelve worden door een zeer dun vliesken (waar van de myne ook niet ten eenemaal is berooft) in haar natuurlyke staat by een gehouden; edogh dewyl het geseyde vlieske zeer dun is, zoo werden de vinnen daar van zeer ligt berooft, eer dat de visch tot ons wert overgebracht, 't geen de Hr. Willugbey ook meent te geschieden in de ordinariſche Amboinsche Baars.

Daarenboven staat aan te merken, dat op het geseyde decksel van de mond van de Vles gevonden werd, een t'zamenstel van Zee-gewasjens, Zee-versteende Heester, en Zee-averoone, en tusschen deselve, een plat rond

illos reperiri Pisciculum Americanum, planum, rotundum, balsamo induratum, magnitudine fere thaleri imperialis, habentem circa caudam maculam, rotundam, magnitudine ciceris, nigri coloris, quam ambit circulus albicans: & quoniam dictus pisciculus maximam habet analogiam cum pisce, quem D. Joh. Nieuhovius in suo Itinerario denominavit *Clipvis*, seu *Soldaten Visch*, idem nomen quoque retinebimus.

Nº. IV. Phiala in liquore continens Locustam Africanam, maculosam, cucullatam, cujus pedes posteriores spinas habent acutas, dorsum verò & cauda obtusas; eaque insidet Opuntiaë Americ: spinosæ minori.

Nº. V. Vespertilio Indicus naso, clitoridi simili, instructus.

Nº. VI. Phiala sicca, in qua continetur nidulus exiguus, Americ: ovulis, ciceris magnitudine, instructus, quibus, veluti incubat avicula Indiaë Occid. mellivora, ita dicta, propterea quod etiam volans alimentum melleum ex floribus

Americaansch Viske, door balsamatie hard gemaakt, 't welk ontrent een Rykxdaalder groot is, hebbende ontrent de staart een ronde swarte vlek, met een witte omtrek van een cicers grote; en om dat dese visch niet veel verschilt met die, dewelke de Hr. Joh. Nieuhoff *Klip* of *Soldaten visch* heeft geheeten, zoo zullen wy dezelve benaming behouden.

Nº. IV. Een groote Africaanische gevlaakte en gekapte Sprinkhaan, in een vles met voght, deffels achterste pooten hebben scherpe doornen, maar de rugh en staart zyn voorsien met stompe doornen, dezelve is gezeten op een tak van de kleene Americaanse gedoornde Vygh.

Nº. V. Een Indiaanische Vleermuys, wiens neus voorsien is met zoodanigh een verheventheyd dewelk een *Chytoris* verbeeld.

Nº. VI. Een droge vles in sig onthoudende een seer kleen Americaans nestje met eyertjens, en waar op sit, in schyn van te broeyen, een Americ: Honing suygertje, also geheten, om dat dit gevogelte al vliegende de Honing weten te krygen uyt de bloemen tot haar voetzels, de inlanders

bus haurire valeat, & ab Indigenis quoque Ouruffia nuncupatur.

Nidulus fitus est inter ramum Ericæ arborescentis Afric: floribus albis locupletissimis; huic ramo insidet quoque alia Ouruffia.

Super operculum Phialæ, serico villoso rubro tectum, positus est fasciculus herbarum, ut & florum, & inter alia, etiam varia insecta, nec non Squammæ fructus Scolymocephali Afric: quarum extremitates, sericum villosum æmulantes, colore nigro sunt præditæ, ut &

Ramuli Tamarisci gallici.

Erica Myricæ fol.

Erica Afric.

Tanacetum Afr: Floribus decuplo minoribus. D. Pr. C. Commelini.

Adiantum Americ. Corn.

Gramen tremulum minus. C. B. P.

Millefolium Afric. flore luteo. ut & Ramuli

Fruticis cinerei Afric. Breyne.

Centinodii floribus argenteis.

Pim-

ders noemensse ook Colubrietiens.

Dit nestje is geplaatst op een tak van de Afric: boomaghtighe Hey, met zeer ryk gelaade witte bloemen, en zit op deze tak ook nogh een tweede Honingsuygertje.

Op het deksel van de Vles, met root Flueel bekleet zynde, is geplaatst een t'saemenstel van Kruiden, Bloemen, en tusschen die oock verscheyde bloedeloose diertjens. Onder de Kruiden werden gevonden de Schubben van de Afric: Scolymocephalos, welkers uysterste sijn als swart fluweel op doet.

Als mede takjens van de Fransche Tamaris-boom.

Hey met bladeren vande Tamaris-boom.

Afric. Hey.

Reynvaar van Afric: met tienmaal kleender bloemtjens als onse gemeene van de Hr. Prof: C. Commelin beschreven.

Americaans Venus hayr.

Kleen bevent Gras.

Afric: Duyfentblad met geele bloemen als mede takjens van

Het grauwe Afric: Heesterke van de Hr. Breyne.

Verkens Gras met silver witte bloemen.

Ge-

*Pimpinellæ spinosæ fructibus onustæ.*

*Plantæ Afr. innominatæ & nondum descriptæ, glandiformi fructu.*

*Chrysanthemi fl. luteo, cujus petala in exsiccatione assolent se contrahere, in hisce ita sunt disposita, ut flores adhucdum vivere videantur, ne colore quidem excepto.*

*Inter insecta reperiuntur exiguæ Cantharides & Papiliunculus cæruleus ocellis plurimis subtus eleganter aspersus, D. Pettiveri, rerum curiosarum per scrutatoris indefessi, à me vero denominatur Argus cæruleus minimus.*

*Nº. VII. Aranea ex capite bonæ spei tricolor, ventre amplissimo crenato.*

*Notandum, Thorax & caput castanei coloris, pedes eodem colore perfusi sunt, nec non maculis subnigris quadrangularibus, dorsum autem nivei coloris lineis transversis nigricantibus gaudet, Venter margine crenatus ac eleganter est variegatus in-*

*Gedoornde Pimpinell met haar vrugten.*

*Een onbekent en onbeschreve Afric: gewas met aakerwyse vrugten.*

*Chrysanthemum met geele bloemen, wiens bloembladeren in 't droogengewoon zyn om te krullen en te krimpen, in dese zynse eghter nog zodanig gestelt als of de bloemen nog stonden te wassen met haar volle couleure.*

*Onder de Insecta, of bloedeloze Diertjens, die op dese gewassen zitten, vindmen kleene Spaansche Vliegen, mede een kleen blauw Cappelletje met veele ooghjens aan de onderste zyde der Vlerkjens, van den neerstigen en onvermoeyde onderfocker veler curieusheden de Hr. Pettiver afgebeelt met de naam van kleen blau Vlindertje, van ondere met zeer veele kleene ooghjens voorsien, ick noeme het allerkleenste blauwe Argus.*

*Nº. VII. Een Caapsche zeer dik buykige, en aan de zyde geschaarde drie couleurige Spinnkop.*

*Aanmerkt dat desselfs borst en Hoofd zyn castanie couleurigh, de pooten zyn mede wel de selvige couleur, maar ook met vierkante vlekken die bruynder zyn: de rugh is wit met swartagtighe overdwerse streepen, de buyk aan de seyde geschaart en schoon gemarmert, waar door sy niet onaangenaam is om gesien te werden*

instar marmoris, id quod visum allicit, imò & illorum, qui alias abhorrent ab Araneorum adspectu.

N<sup>o</sup>. VIII. Jaculatrix Indiæ occident: exilis, à capillo dependens, hæc ore aperto in hiare videtur fœtui Gliris sylvest: Americ:bulgam gerentis in imo ventre, pro fœtuum introitu, ut & exitu: in illa bulga reperiuntur Mammæ & Papillæ, quas fugendo arripiunt fœtus.

Not. Dictam Jaculatricem optimæ esse notæ, ojusque gesticulationem ita per artem esse formatam, ut eam tanquam vivam, & naturaliter prædæ inhiantem, repræsentet.

N<sup>o</sup>. IX. Serpens Americ. bicolor ramulo Jasmini Afric. Ilicis folio, flor. albis C. Commel. interpositus est, & fœtui incogniti quadrupedis Animalculi sylvestris Americani exiguo & albissimo, inhians.

N<sup>o</sup>. X. Scorpius Afric: niger magnitudine Cancrum germanicum fluviatilem ma-  
Thef. I. jo-

den zelfs van die, dewelke anders een afkeer hebben van diergelyk gespuys van spinnekoppen.

N<sup>o</sup>. VIII. Een kleen West-Indisch schiet slangetje een Rottevangertje genaamt, 't zelve aan een hayrtje hangende heeft de bek opgespert verbeeldende te willen aandoen een zeer kleen en wit jongske van een Americ:borrot, welke Rotten een sak hebben aan 't onderste haarer buyk tot uyt en ingank haarer jonghskens, en worden in dese sack gevonden de borsten en tepels deser dieren, waar aan de jonge komen te suygen.

En staat te letten, dat dit slangetje uytermaten mooy zynde, zigh als zeer levendigh op doet, en met natuurlyke gesten syn voornemen schynt te willen volbrengen.

N<sup>o</sup> IX. Een twee couleurig Americ: slangetje zittende tusschen een tackje van de Afric: Jasmyn met bladeren van de steeck Palm en witte bloemen van de Hr. Profess: C. Commelin beschreven, het zelve schynt jacht te willen maken op een zeer kleen wit en onvoldraage vrughtje van een onbekend viervoetig Americaansch gedierte.

N<sup>o</sup>. X. Een Afric: swarte Scorpioen wel zoo groot als een Hoogduytsche groote rivier  
B Kreeft,



jorem æquans, in liquore limpidissimo conservatus, super phialæ operculum reperitur fasciculus plantarum, florum & fructuum; inter quæ reperiuntur, præter prædicta, Absynthium Seriphium marinum.

Frutex cinereus Afric. *Breyer.*

Alfina rara non descripta.

Laurus Afric. Querci folio. *C. Comm.*

Filago Indiæ Orient. *Nobis.*

Baccæ cinamomi tam perfectæ, quam imperfectæ.

Achmellæ capitulum seminibus onustum.

Abrus. &c.

Hisce insident sequentia insecta. Cochinella rubra nostras, multis maculis nigris notata.

Curculio. *Pettiv.*

Eruca albæ, maculis nigris quadrangularibus præditæ, mihi, Ribesii helluones; quoniam Ribesii nigri folia devorare assolent; dictæ Eruca tam nitide præparatæ, ut adhuc vivere videantur, ne gesticatione reptatrice quidem neglecta.

Kreeft, leggende in een heldere voght, op desselfs deksel en bekleetsel word gevonden een t'zamenstel van Planten, bloemen en zaaden, onder alle dese vindmen nevens meermaals genoemde een soort van Zee alssem.

Africaansche asverwighe Heester.

Raare, en noch onbeschreve, Muur.

Afric. Laurier met Eyke booms bladeren van d'Hr. Prof. C. Commelin beschreven.

Oost-Indische Filago van my alsoo geheten.

Volmaakte en onvolmaakte vruchten van de Caneel-boom.

De Koppjes, en zaaden, van 't Oost-Ind. gewas Achmella.

Abrus. &c.

Tusschen en op dese saken vindmen ook dese volgende bloedloose dierkens als de roode Conchenillje van dese lande, met veele swarte vlekjens.

Curculio van D. Pettiever.

Witte Rupsen met swarte vlekken, die haar op de swarte aalbezie boom onthouden, en van my, wegens haar vernielen en opeten, Aalbezien vernielders, geheeten zyn: deze geseyde Rupsen zyn zoo aardigh toeberyd, dat sy nogh schynen te leeven, haar kruypende manier van doen zelfs in agtingh genomen zynde.

N.

N.

N<sup>o</sup>. XI. Serpens exiguus Afric: nitens lineis albis & nigris secundum longitudinem ductis, cum autem per herbas Africanas serpere soleant, addidi ramum Ficoidis Afric: fol. triquetro minori.

Supra infimam herbæ partem reperitur quoque Bufo parvus cinereus, maculosus, cujus dorsum lineâ albâ notatur: hic ore aperto & distento Serpentem arripere videtur.

In operculi fastigio reperitur compages, seu fasciculus florum & feminum, inter quæ sese videnda quoque exhibent, sem: anisi stellati, ut & insecta, inter quæ Scarabæus minor nitens.

N<sup>o</sup>. XII. Serpens exiguus Ind: ore detinens Pisciculum parvum coloris argentei, ex iisdem oris.

N<sup>o</sup>. XIII. Eruca Afric: crassa & rara, capite & anterioribus pedicellis coloris fusci, corpore nigro, dorso tuberculis brevissimis & crassiusculis, ceu, spinulis, prædito; quorum tuberculorum duo in utroque latere aureo colore splendent, quasi specula exigua; pone caput vero duo processus spinosi bifidi quoque visui

N<sup>o</sup>. XI. Een Afric: blinkend slangetje met witte en swarte streepen, die na de lenghte loopen, en nadien dezelve, tusschen de Afric: gewassen kruypen, zoo had ik dezelve geset tusschen de Afric. Ficoides met kleene driekantighe bladeren.

Op het onderste van 't kruyd doet zig ook op een as-grau gevlaakt kleen paddeke met een langhe witte streep op 't lyf, 't zelve schynd met een opgesperde bek het slangetje te willen aandoen.

Op 't dekzel of bekleetzel doet zich op een t'zamenstel van bloemtjens en zaaden, waar onder ook gevonden word het gestarnde Anys-zaad; en onder de Insecta een kleen blinkende schalbyter.

N<sup>o</sup>. XII. Een kleen Indiaansch slangetje, houdende in desselfs bek een silver couleurigh viske uyt de zelve landstreek.

N<sup>o</sup>. XIII. Een ongemeene dicke en raare Rups met een castanie couleurigh hoofd en voorste pooten, swart van lyf, op de rug met harde en dickke heuveltjens bezet, welkers uysterste als doornachtigh haar vertonen; onder dese heuveltjens zynder twee aan yder zyde, met gout geele blinkende spiegeltjens voorzien, en by het hoofd zietmen ook twee gespouwe doornachtighe

vifui sese offerunt: huic insecto  
adstat ramulus Afric: floribus  
onustis.

Supra operculum vifuntur  
inter alios flores, Millefo-  
lium Afric: flore luteo, Thlaspi  
Halimi folio, fl. albo, &c.

Nº. XIV. Phiala ficca, in  
qua conservatur Turdus Indi-  
cus versicolor.

Operculum phialæ orna-  
tum est fasciculo flosculorum,  
& fructuum, inter quæ fru-  
ctus Arizari angusto folio.

Mundubi Pisonis.

Squamma sericea, villosa  
nigra Scolymocephali Afric:

Glandes Turcicæ cupulis  
spinosis, seu asperis.  
Flores Reginæ prati.

Fructus Euonymi Virgi-  
niani latifol.

Rhus Afric:

Corruda Afric:

Oryza Indica.

Muscus clavatus. *Dod.*

Ferri Equini siliqua.

Trichomanes.

Centinodia florib: argen-  
reis.

Tanacetum Afric: odora-  
tum.

ge uytsteekzels; by dese rups staat  
een Afric: gewasje vol bloemen.

Op het deksel of bekleetsel wer-  
den onder andere bloemen ge-  
vonden Africaansche Duyfent-  
blad met geele bloemen, Thlaspi  
met bladeren van Zee-porceleyn,  
met witte bloemen &c.

Nº. XIV. Een droogh glas,  
en daar in een veel-couleurighe  
Indiaansche Lyfter.

Op desselfs bekleetzel vindt  
men een boucquetje bloemkens,  
vruchten en zaaden, onder de-  
welke gevoegt zyn, de vruchten  
van de Calfs-voet met smalle bla-  
deren.

Pistachies onder de Aarde.

De Schubbens van de Afric:  
Scolymocephalos, welkers uyt  
eynde een swart fluweelighe en  
pluym-wyfe ruygte is.

Turxfsche Eykels, welkers kel-  
ken scherp zyn.

Bloemen van de Koninginne  
van 't veld.

Vruchten van de breedbladige  
Papenhout uit Virginie.

Afric: Smack.

Afric: Stekelagtige Aspergies.  
Oostindische Ryft.

Beere-clauw van Dodonæus.

Peulen van 't Paarde-yfers  
kruid.

Trichomanes.

Verkens gras met silver-ver-  
wige bloemen.

Riekkende Afric: Rynvaar.

Afric:

Juniperus Afric: &c.

N<sup>o</sup>. XV. *Cerastes Ceylanicus cinereus*, & *maculosus*, *supra ocellos*, *veluti duo cornicula gestans*: in eadem *phiala innatare videtur Pisciculus Afric: cinereus barbatus*, *quatuor lineis albis longitudinalibus præditus*, estque de genere *Bagre Marcgr*:

Pone dictas *phialas* *reperiuntur varia balsamo indurata*, & *ita præparata*, ut *statum naturalem & vitam* *haud amiffisse videantur*.

N<sup>o</sup>. XVI. *Lacerta Americ:*, *hæc ore suo detinet prædam suam*, nempe *Crabonem Afric: rubrum*, *maculis nigris notatum*.

N<sup>o</sup>. XVII. *Spinosa Lacerta Africana corpore squammoso*, *aspero*, & *cauda spinosa*.

N<sup>o</sup>. XVIII. *Echinomelocactus Americ: Spinis brevioribus*; *cum autem è rupibus emergere soleant*, *rupi imposui*, *super quam quoque reperiuntur rami Litophyti Africani*.

N<sup>o</sup>. XIX. *Echinus marinus Turcicus cum suis longissimis nigris pinnis*.

N<sup>o</sup>. XX. *Thlaspi, Rosa de Hie-*

Afric: Jenever. &c.

N. XV. Een Ceylonfch asgrauwe en witte slang, *Cerastes* geheten, welke kleene uytpuytentheden als hoorntjes boven de oogjens heeft; in 't zelve vleske schynt een kleen as-grau Afric. Viske te swemme, hebbende vier na de lengte lopende witte streepen over 't lyf, en is een soort van *Bagre van Marcgr*.

Achter alle deze Vlessen laten haar vinden eenige zaaken; dewelke hart gebalsemt zyn, en zoo toebereyt, als of die nogh in haar natuurlyke en levendighe staat waren.

N<sup>o</sup>. XVI. Een Americaansche Haagdis, welke in haar beck heeft een roode Afric: Torr, met swarte stippen.

N<sup>o</sup>. XVII. Een Africaansche Haagdis, wiens ligchaam met ruwe schubbens, en desselvs staart vol dorens beset is.

N<sup>o</sup>. XVIII. Een Americ: Meloen-distel met korte doornen dezelve is geplaaft op een rotzje, nademaal sy gewoon zyn uyt rotze voort te komen, en nevens dit gewas vindmen ook verscheidene Zee boomtjens.

N<sup>o</sup>. XIX. Een Turkse Zeeappel, met zeer lange swarte pennen.

N<sup>o</sup>. XX. Een roos van Hiericho,

Hiericho dictum, *Moris.* seu richo, alzo geheten van *C. Bauh.*  
 Rosa Hierichontina vulgò. en yan *Morison*, voor een soort  
 van *Thlaspi* gehouden werd.  
*C. B.*

## A S S E R II.

## De II. PLANCK.

Nº. XXI. **S**erpens exiguus  
 Americanus al-  
 bus, eleganter maculis nigris  
 notatus; hic capite sursum  
 erecto, Pisciculum Africanum  
 argenteum planum & rotun-  
 dum, lineis quatuor latis, ni-  
 gris, notatum, videtur ca-  
 ptare.

Phialæ operculum ditatum  
 fasciculo plantarum, quas  
 inter, præter præcedentes,  
 quoque reperiuntur Ramuf-  
 culi, sc: Musci arborei exoti-  
 ci, qui excreverat ex arbore,  
 ad sex circiter ulnarum longi-  
 tudinem.

Equifeti Afric: flosculis lu-  
 reis.

Campanulæ Valerianoidis,  
 &c.

Nº. XXII. Serpens Americ:  
 exiguus, albus, lineis undu-  
 latis transversalibus, castanei  
 coloris, præditus, estque è  
 genere eorum, qui male di-  
 cuntur, & perperam habentur  
 pro bicipitibus, nam uno  
 tantum præditi sunt capite.

Nº. XXIII.

Nº. XXI. **E**en wit en  
 Efray Americaans  
 Slangetje met swarte vlacken,  
 't zelve heeft zyn koppje op-  
 waarts gestelt, als wilde het een  
 kleen plat rond-aghtigh Afr:  
 Viiken, met vier bruyne over-  
 dwers loopende brede strepen,  
 opsnappen.

Op het bekleetzel van de mont  
 van de Vles werd gevonden een  
 t'zamenstel van gewassen, waar  
 onder, nevens de bovengemelde  
 gevonden werden, de tackjes  
 van een vreemde Boom-mos, de-  
 welke ontrent ses ellen lang van  
 de boom afhing.

Africaanse Peerde staart, of  
 Heermoes, met geele bloem-  
 kens.

Valeriaans-wyse clockjens.  
 &c.

Nº. XXII. Een kleen Ame-  
 ricaans Slangetje, aan de kanten  
 met op en nederwaarts gaande  
 castanje bruyne dwerse stre-  
 pen voorzien; en is van dat  
 soort, dat qualyk gesegt en ge-  
 houden werd voortwee hoofdi-  
 ge Slangen, want sy maar met  
 een hoofd voorzien zyn.

Nº. XXIII

N<sup>o</sup>. XXIII. Phiala duos continens Pisciculos Afric; rarissimos, quorum inferior Piscis Afric, lobatus à me dicitur, quia lobum planum, pro pisciculi magnitudine, satis magnum, inter caput & abdomen dependentem habet; hic pisciculus ex castaneo & albo colore variegatus, nullisque squammis præditus, tactu subasper.

Superior verò Pisciculus ob gutturis extensionem Gutturifus à me dictus, exiguis squammis superbiens, coloris argentei; cum autem à capillo dependeat, pinnaeque habeat expansas, liquori innatare videtur, modò non nihil moveatur phiala, in qua continetur.

Africa quoque produxit hunc piscem.

N<sup>o</sup>. XXIV. Rana Americ: colore marmoreo eleganter colorata, & in liquore conservata.

N<sup>o</sup>. XXV. Eruca Americ: maxima, pilosissima, suntque pili longissimi, colore, ex nigro & albo variegati, ac dense stipati, ceu in cane aquatico, itaque, ne nomine quo adhuc destituta est, diutius careat, à me vocabitur Canis aquaticus.

Not.

N<sup>o</sup>. XXIII. Een glas met twee zeer raare Afric. Viskens, waar van ik de onderste gelobde Afric: vis geheten heb, om datse onder de kop en buyk een platte lobbe, of afhangzel heeft, dewelke na proportie van de vis vry groot is, dese vis is van couleur castanie bruyn en grauw gemarmerd, oock sonder schubbens, maar in 't aantaste rouw en soor.

De bovenste heb ik groot-keelige vis geheten, en dat van wengens des keels byzondere uytgestrektheyd: dezelve heeft klene silververwighe schubbekens, en dewyl het aan een hayrtje in dit vlesje met heldere voght hangt, met uytgestrekte vinnen, zoo schynt het waarlyk in de voght te leven, wanneermen de vles wat komt te beweegen.

Van Africa is dezelve afkomstigh.

N<sup>o</sup>. XXIV. Een zeer aardige gemarmerde Americ. Kikvors in een glas met vogt.

N<sup>o</sup>. XXV. Een zeer groote Americaansche Rups, met zeer lange wit en swarte hayren, die ook dicht by een gevoegt zyn, gelyk in de Waterhonden: weshalven wy dezelve nu nog nameeloos zynde, de Waterhond zullen noemen.

Aan-

Notandum præterea quod ramo arboris Nucis Moschatæ infidet, & tali quidem gesticulatione, quasi folia devoraret.

Nº. XXVI. Piscis Afric. planus, albus, octo, novemve lineis transversis nigris gaudens, estque è genere eorum, qui in præcedenti *Clip-visch* denominatus est.

In fundo phialæ reperitur quoque Serpens exiguus Americ: albus, eleganter maculis nigris notatus.

Nº. XXVII. Eruca Americ: pilis longissimis obsita, in quorum fastigio tuberculum apparet, instar ovorum pediculorum; hi autem, vix apparent, nisi oculis armatis.

Operculum, ut antecedentia, gaudet inter cætera quoque flore arboris Corall, ramusculo Arbusculæ portoricensis lactescentis, foliis Quercinis, spinis geminis ad singulorum foliorum exortum, exasperatæ, *Kiggelarii* Botanici expertissimi; præterea gaudet foliis & sem: Abrus *Alpin* seu Piso fructu coccineo minore C. B. ut & flore Croci verni latifolii flavi B. *Pin.* ante quinquaginta annos  
à me

Aanmerkt daarenboven, dat deze Rups gezeten is op een tak van de Note Muschaat boom, en wel in die gesten, als of sy de bladeren opat.

Nº. XXVI. Een wit plat Africaansch Viske, met acht of negen overdwars loopende streepen, en is de selfde van dat soort 't welk voorheen de naame gegeven is van Clip-visch.

Op de grond van de vles doet zich ook op een cleen wit en swart Americaansch gevlaekt Slangenlic.

Nº. XXVII. Een Americ: Rups met zeer langhe hayren; welkers uyteynden een zeer fyn heuveltje hebben, gelyk als netten off eyeren van luyfen, dezelve zyn zoo kleen, datmen een vergroot glas noodigh heeft om se te zien.

Op 't deksel werden onder andere gevonden de bloemen van de Coral boom, en takje van de melk gevende boom van Portoriko met Eyke bladeren, hebbende twee doornen aan elkx blads tusssekomen, van de welke oeffende en groote kenner der gewassen de Hr. Francois Kiggelaar beschreven; ook 't zaad en bladeren van de Abrus van *Alpin*. Als mede bloemen van de Bastert Saffraan met geele bloemen dewelke voor 50 Jaaren van my geplukt en met haar volkome  
cou-

num carpto, & etiamnum colore vivido prædito.

Nº. XXVIII. Lacerta Afric. gutturosa, vel bulgam gerens à me dicta, eleganter lineis & maculis nigris notata. Hæc, gutture, in magnam molem extenso, ita præparata, ut vitam amisisse non videatur.

Nº. XXIX. Phiala sicca, & in illa, Avicula Amboinensis rarissima tricolor, in totum, sc: cum carne, & ossibus, ita conservata, ut in vita adhuc superstes esse videatur.

In fundo Phialæ reperiuntur flores Tanaceti Afric: floribus decuplo minoribus. C. Commel. collegæ conjunctissimi.

Nº. XXX. Loligo cum suo Ovario & fœtibus imperfectis.

Not: in fundo phialæ in conspectum venit portio Ovarii cum suis innumeris ovulis; præterea à capillo dependet pars Ovarii, in qua conspiciuntur innumeri embryones Loliginis, quæ eousque pervenerunt, ut illarum ocelli luculenter videri possint.

Operculum oblitum est ramulis aliquot plantarum mari-

couleur nog begaast is.

Nº. XXVIII. Een Afr: Hagedis, van my wyd keelige hagedis geheeten zynde, dese is fray met swarte vlacken en strepen voor sien, en schynd door de toebereyding nog te leven.

Nº. XXIX. Een droog glas, en daar in een zeer raar Amboins drie couleurigh Vogeltje, in 't geheel, dat is, met vleesch en beenen zoo toebereyd, dat het noch schynd te leven.

Op de grond van de vles werden gevonden de bloemen van de Afr: Rynvaar met bloemen tien maal kleender als de gemeene, van myn waarde Collega de Hr. C. Commelin beschreven.

Nº. XXX. De Loligo met desselfs Eyerstok en onvolmaakte jongskens.

Aanm: dat op de grond van de vles gevonden werd een gedeelte van desselfs Eyerstok met een ontelbaar getal van eyerkens: daarenboven zoo hanghter aan de zyde van de zelve een gedeelte van de Eyer-stok, waar in ontelbaare onvolmaakte jongskens werden gezien, dewelke alzo verre zyn geavanceert, dat men de ooghjens al zien kan.

Het dekzel en bekleetzel is verciert met eenighe zee gewassen,



rinarum sc: Millefolii marini fruticosi, Spongiæ marinæ ramosæ, Lithophyti, Fuci porosi, Tubulariæ. Vid. Tab. II. Fig. I.

Nº. XXXI. Serpens Afric: cæruleus, in dorso linea alba notatus, hic inter ramum Eruca Monspeliensis siliquâ quadrangulâ echinatâ. *Morif.* positus, ore detinet Testiculum Gliris dissolutum.

Inter plantulas & fructus super operculum phialæ positos, reperiuntur quoque Caryophylli Regii. *Wormii.* Milium Indic. subflavum.

Nº. XXXII. Eruca Americ. maxima spinosa, cui opposita Opuntia minor spinosa Americ: Huic infidet Aranea Americ. cericeo-villosa, rubicundissima; & quod notandum, ejusmodi Araneæ hisce in oris non raro quoque à nobis sunt repertæ, multis partibus tamen minores.

Nº. XXXIII. Rana Indica major colore marmoreo, quæ inhiare videtur Eruca maximæ Americ: albæ, lineis transversis nigris præditæ, & gaudenti in dorso tuberculis exiguis, è quibus, minutissimi pili nigri, stellæ in modum dispositi, prodeunt.

sen, namentl: heesteragtige zedyzent blad, getakte zee sponce, Zeeheester, &c. Ziet Tafel II. Fig. I.

Nº. XXXI. Een blauw Africaansch slangetje met een witte streep boven op de rugh; dese is gelegen tusschen een tak van de Rakette met vierkante doornighe peultjens van Montpellier, van de Hr. *Morison* beschreven: dese Slang heeft in zyn opgesperde bek een uytgerafelde Testicul van een Rot

Onder de gewassen en vrugten, die boven op 't dekzel staan, vind men onder andere de Koningsnagelen, en geelagtige Oost: Gierst.

Nº. XXXII. Een zeer groote Americaanse Rups, waar nevens ook geplaaft is de kleene Americ: gedoornde Vygh, waar op geseten is een bloet rood fluweele Amer: Spinnekop, dewelke wy ook in dese lande meer maals hebben gevonden, edog zeer veel kleender.

Nº. XXXIII. Een groote Indiaansche gemarmerde Kikvors, dewelke op een zeer groote Americaanse Rups jacht schyntte willen maken, dese Rups is wit van couleur met swarte over dwerse banden en heeft ook veele klene heuveltjens op den rug, waar uyt seer klene swarte hayrtjens, sterre wys, voortkomen.

Nº.

Nº.

N<sup>o</sup>. XXXIV. Serpens Afric. linea nigra latissima serpentino ductu per dorfi longitudinem procurrens.

Hic aggredi videtur Scarabæum Americ: à capillo dependentem.

N<sup>o</sup>. XXXV. Bufoni simile Americanum Animal, pedibus posterioribus anserinis Pipa & Pipal, incolis Zurinamensibus, dictum, in cujus dorso plurima visuntur ovula, separatim in suis cellulis, ceu utriculis recondita, è quibus tandem fœtus emergere in confesso est.

Not. In hoc objecto dorsum à me esse apertum, ut expiscarer, an ova ex abdomine emergant, & in dorso tantum appareant & propululent; contrarium autem in hoc animali liquet: in illis enim nullam communicationem reperire potui cum partibus internis abdominis; cutis dorfi vero, plurimis cellulis ceu utriculis donata, ova continet, idque sub operculo seu scutella duriuscula, qua ablatâ, ova nuda apparent. Vide Tab. II. Fig. II. & III.

Sunt mihi varia ejusmodi ob-

N<sup>o</sup>. XXXIV. Een Africaansche slangh met een breede swarte streep slanghs-wyfe loopende, op de rugh.

Dese schynt een Americaansche Torre hangende aan een hayrtje te willen aandoen om se te grypen.

N<sup>o</sup>. XXXV. Een Americaansch Pad-gelykend dier, wiens achterste poten met die van een gans over een koomen, 't zelve werd van de Inwoonders Pipa en Pipal geheeten, op wiens rugghe zeer veel eyerkens in kleene cellekens zitten, waar uyt eyndelyk de jongskens voortkomen.

Aanm. Dat ik deses Diers rugghe geopent hebbe, om te onderzoeken, off deze eyerkens uyt de buyk voortkomende haar in den rugh op deede; edogh het contrarie blykt in dit voorwerp, want ik gants geen gemeenschap dezer eyerkens heb konnen vinden, met de holte des buyks, zittende dezelve alleen in 't vel van de rugh, als in cellekens of als in kleene lyf moerkens, en dat onder een hartagtigh bekleetzel, welk afgenoomen zynde, zoo komende eyerkens te voorschyn. Ziet de II. Tafel Fig. II. en III.

Ik hebbe van dese voorwerpen

objecta, ex utraque India allata, alia enim in dorso sunt cinerei, alia pulli ac nigri coloris, nonnulla, ovulis referta, varia in dorso fœtibus onusta, quorum omnium figuræ in publicum prodibunt, si Deus Ter Opt: Max. mihi vitam & vires porro dederit.

Dictum animal plures ante annos ex America transmissum, primò intravit Musæum Instructissimum Ampliff. Consulis NICOLAI WITSEN, rerum curiosarum investigatoris indefessi.

Nº. XXXVI. Orbis Curaçoviensis nigris punctis præditus. Hic liquori innatans, tam bene conservatus est, ut adhuc vivere, ac in liquore natare videatur.

Nº. XXXVII. Cochlea magna alba, seu Buccinum ex Oceano magno, in cujus dorso adnatum insectum marinum, Mamma marina, ob similitudinem, à me dicta, & in fundo phialæ continentur quoque duo objecta marina pellucida quinis zonis opacis, ut & capite rotundo prædita, nec non Holothurius triangularis transparentis.

veelerhande soorten, soo uyt West, als Oost-Indie gekregen, waar van zommighe grau couleurig zyn op de rugh, andere swart als mede zommighe met eyerkens andere met de jonghe, die ik mogelyk alle zal laten afbeelden zo God almachtig my gesontheid en gelegentheyd daar toe gelieft te geven.

Het geseyde dier is voor veele Jaaren uit America overgesonden, en wel eerst aan den Ed: Heer Burgermeester NICOLAAS WITSEN naukeurig Onderzoeker der curieuse zaken, wiens uitmuntent Cabinet daarvan mede voor sien is.

Nº. XXXVI. Een Curaçouische Vis, Orbis geheeten, met swarte stippen; dezelve in een heldere voght hangende, is zoo curieus geconserveert, dat dezelve nogh schynt te leven, en in die voght te swimmen.

Nº. XXXVII. Een groote witte hoorn uyt de groote Oceaan, op wiens rugh is vast gegroeit een zee gedrocht, van my naar haar gelykenis, Zee borst, geheeten; daarenboven zoo vindmen op de grond van de vles twee doorsigtige voorwerpen uyt dezelve Oceaan, hebbende een ront hoofjen, en op de rugh vyf rontom loopende banden, die bruyn en niet doorschynend zyn, hier nevens zietmen ook een driehoekighe en doorsigtige Holothurius.

Operculum præterea orna-  
rum Lithophyto quodam,  
cortice purpureo; huic infidet  
pisciculus Afric. planus, cor-  
niculo longo in dorso prædi-  
tus, estque è genere Caprifisci.  
*Rondeletii.*

Nº. XXXVIII. Pisciculus  
Guinensis argenteus planus  
ex genere *Mucu* brasiliensi-  
bus dictus. *Marcgr.*

Præterea parte superiore à  
feta dependet quoque piscicu-  
lus è genere bagre ut Nº. XV.

Nº. XXXIX. Serpens Ind. O-  
rient: tricolor eleganter ex ru-  
bro nigro & albo coloratus.

Nº. XL. Serpens Indiæ  
Occid. bicolor exiguus.

Nº. XLI. Elegans avicu-  
la Capitis bonæ spei rostro  
longo adunco recurvo nigro,  
pectore sanguineo, nigro, cæ-  
ruleo ac viridi fulgente colo-  
re; estque è genere Tomieio  
*Marcgr.*

Hæ aviculæ alimentum su-  
pra flores volando quærunt,  
uti Ouruffiæ, idque lingua  
longissima bifida.

Inter

Het bekleetzel van 't dekzel is  
verciert met een Zee-boomtje,  
wiens schorflighe substantie pur-  
per verwich van couleur is; in  
desselfs tackjens zit een Africaans  
plat viske, uyt wiens rugh een  
langh hoorntje voortkomt, en  
magh wel gestelt werden onder  
de soorten van de Caprifiscus van  
*Rondeletius.*

Nº. XXXVIII. Een Gui-  
neesch plat silver Viske zynde  
van 't geslaght van de Brasiliaanse  
*Mucu* van *Marcgr.*

Boven het zelve hangt aan een  
paards hayrtje een viske uyt het  
geslaght van de bagre, gelyk als  
Nº. XV.

Nº. XXXIX. Een schone drie  
couleurighe Oost-Indische slang,  
namentlyk rood, wit en swart ge-  
vlakt.

Nº. XL. Een klein twee  
couleurigh West-Indisch slan-  
getje.

Nº. XLI. Een schoon Caaps  
Honingh vogeltje, met een lang  
krom en scherp bekje, bloed-rood  
swart, blau en groen glinsterend  
borstje, en is het zelve van 't ge-  
slaght van Tomieio van *Marcgr.*

Deze vogeltjens voeden haar  
zelfs al vliegende, de honing uyt  
de bloemen, gelyk de Colubriet-  
jens met haar zeer lang en twee  
spleetig tongetje lekkende.

C 3

Het

Inter digitorum unguis continentur foliola *Æschynomenes spinosæ*, feu herbæ vivæ, quæ planta peculiare quid habet, sc: si quis digitis aut bacillo folia tetigerit, complicantur non solum illa illicò, verum etiam ramulus nutat versus terram, & sic vivere videtur vita animali, hinc dicitur quoque herba viva vulgo.

Avicula quoque ita balsamo est præparata, ut adhuc vivere videatur, officulis, carne, & cerebro non exemptis.

Nº. XLII. *Eruca magna Amer. bicolor*, à seta dependens, & ita præparata, ut actionem reptatricem retineat.

Nº. XLIII. *Caput avis Afric: quæ Flamengo nominatur.*

Nº. XLIV. *Rupes parva ex Conchyliis Indicis & ramulis marinis, confecta.*

Nº. XLV. *Pisciculus Ceylanicus reticulatus, quadratus, minimus, nigrisque maculis notatus; hic magnitudine tesseram mediocrem haud excedit, punctis nigricantibus,*

Het heeft ook tusschen deffels nageltjens der pooten de bladerkens van't gedroont levent kruid off kruytje roert my niet, welk gewas yets byzonders heeft; namentl. zoo ymand het zelve met de vingers of ryske komt aan te raken, zoo vouwen de bladerkens haar niet alleen aanstonds toe, maar ook de tackjens neygen haar zelfs ter aarde, en dus schynt het gewas een dierlyk leven te hebben, waarom het ook gemeenlyk levent kruid geheten is.

Het geseyde vogeltje is mede zoo gebalsemt, dat het schynt te leven, het vleesch, de beenderen, en herflene geensints daar uyt genoomen zynde.

Nº. XLII. Een groote twee couleurige Americaansche Rups hangende aan een paarde hayrtje zoodanig toebereyd, dat dezelve haar kruypende actie heeft behouden.

Nº. XLIII. Het hoofd van een Africaansche Vogel, Flamingo geheeten.

Nº. XLIV. Een kleen rotsje van Indiaansche schoon gemaakte zeer kleene hoorntjens, schulpjes, en zee tackjens toebereyd.

Nº. XLV. Een zeer kleen vierkant net-wyfe Ceylons Viske, met swarte vleckjens, het zelve is niet grooter dan een middel matighe dobbel steen, en de vleckjens als een swart mostert-zaadje, welke ordentelyk op het gantsche viske

bus, sem: sinapi nigri magnitudine, per totum corpusculum ordine dispersus. Vid. Tab.III. Fig.I.

N<sup>o</sup>. XLVI. Conger Americ: rufus, venenatus, minor lineis albis & maculis quasi characteribus arabicis perpulchre inscriptus: à seta in eadem phiala quoque dependet Cancellus Americanus.

N<sup>o</sup>. XLVII. Serpens exiguus Americanus maculis coloris castanei eleganter notatus, ut & Locusta ex iisdem oris allata.

N<sup>o</sup>. XLVIII. Avicula Cura-caoviensis, Ourussia dicta, lucido viridi & aureo fulgenti colore, ut & rostro nigro, recto, acuto, prædita: hæc utpote ex florum dulcedine victum quoque quæritans, reperitur insidere ramulo Cichorei spinosi.

N<sup>o</sup>. XLIX. Eruca marina, pilis lateralibus aureis, cæruleis, viridibus, Iridis instar fulgentibus prædita, vocatur quoque *Histris marina*, *Rhed.*

N<sup>o</sup>. L. Serpens Americ: bicolor, egregie ornamentum æmulare, quod mulieres gestare solent, (*Belgice*

verspreyt zyn. Ziet de III. Tafel. Fig. I.

N<sup>o</sup>. XLVI. Een kleene bruynne Americaanse vergiftighe Conger off Zee-aal, met witte streepen en vlacken, verbeeldende eenigfints Arabische letteren; in 't zelve vlesje hangt ook aan een paarde hayrtje een klein Americaansch krabbeke.

N<sup>o</sup>. XLVII. Een kleen Americ. slanghetje met castanie verwighe vleckten cierlyk getekent, als mede een Sprinkhaan uyt die zelve gewesten.

N<sup>o</sup>. XLVIII. Een Curassous groen en gout blinkent Vogeltje, 't welk van de Inwoonders Colubrietje geheten is, hebbende een lang swart en recht beckje, deze werden ook onder de honing suygertjers gerekent om datse van de honingaghtighe zoetigheyt der bloemen haar voetzels trecken, weshalven het hier zit op een takje van de doornaghtighe Cichorey.

N<sup>o</sup>. XLIX. Een zee Rups met goude-blauwe, en groen blinkende, en op zy staande hayren, even als de Regenboogh, van de Hr. Rhedus werd het genaamt Zee-Yserverken.

N<sup>o</sup>. L. Een twee couleurigh Americ. slanghetje 't welk zeer aardigh des voorhands verciertzel of brazelette der Vrouwen is gely-

*gice Brazelette*) repræsentans, hujus corpore infidet exiguum animalculum venenatissimum, Gecco ab Indis dictum, idque propter sonitum quem edunt. sc. Gekko, Gekko.

Nº. LI. Rupes minima ex variis Indicis Conchyliis & aliis rebus marinis confecta.

Nº. LII. Rana Americana colore sub nigro & lineis duabus albissimis à capite ad crura usque notata; crura autem sex maculis albissimis superbiunt.

Huic affidet Lacerta Africana, colore fusco-cinereo, duabus lineis albissimis secundum longitudinem, ut & cauda flava instructa.

Nº. LIII. Piscis Ceylanicus lobatus, *Acaruana* dictus, quatuor lineis longitudinalibus à capite ad caudam usque decurrentibus, instructus.

In eadem phiala, conspiciendum sese quoque exhibet Anguilla argentea Americana.

Nº. LIV. Piscis Afric. planus, colore fusco cinereo quatuor zonis albissimis ditatus.

gelykende, en daarom van my braselet-slang is geheten; op dese syn rugge staat een kleen venynige Americ. Haagdiske, van de Indianen Gecko geheten, en dat wegens haar geluyt dat sy van haar geven.

Nº. LI. Een zeer kleen rot-sje van verscheide hoorntjes, schulpjens, en andere zee tackjens als de voorgaande toebereyt.

Nº. LII. Een Americaansche swartachtige Kikvors met twee witte strepen over het lyf van de kop tot de aghterste pooten toe, en 6 witte vlacken op de dye.

Hier nevens ziet men nogh een donker grau Americaansche haagdis, met twee witte langhe strepen aan de zyde en met een geele staart.

Nº. LIII. Een gebaart Zeylonisch Viske, *Acaruana* geheten met vier langhe witte streepe van 't hoofd tot de staart toe uytgestrekt.

Indezelve vles vindmen ook een silver Aaltje uyt de West-Indie.

Nº. LIV. Een donker grau Africaansche platte visch: met vier zeer witte over dwers loopende streepen.

Nº.

N<sup>o</sup>. LV. Rupes exigua tertia ex Conchyliis Indicis & aliis rebus marinis, ut in præcedentibus confecta.

N<sup>o</sup>. LVI. Jaculatrix, seu serpens Americ. tenuissimus, supra quem dependet Eruca crassa, ex iisdem oris.

N<sup>o</sup>. LVII. Eruca Americ. crassissima & maxima, quæ sæpe numero reperitur in frondibus Palmitarum, & Chamæriphis; quamvis autem Incolæ hanc Erucam (ob noxam, quam arboribus infert) Palm-miet Worm vocarint, tamen nil nocent stomacho eorum, qui Erucam illam esitant, & in deliciis habere a solent Incolæ.

N<sup>o</sup>. LVIII. Rana Americ. ex castaneo & albo colore variegata.

N<sup>o</sup>. LIX. Serpens exiguus bipes Afric: lineis longitudinalibus albis & cinereis donatus; in eadem Phiala à capillo dependet Pisciculus varius instar marmoris ex iisdem oris.

N<sup>o</sup>. LX. Orbis Afric. sex lineis nigricantibus in dorso: in phialæ fundo reperitur quoque stella marina.

Thef. I. N<sup>o</sup>.

N<sup>o</sup>. LV. Nogh een kleen Rotsje van verscheyde Indiaansche hoorntjens, schulpen, en andere zee-zake toebereyd als in de voorgaande.

N<sup>o</sup>. LVI. Een zeer dun Americaansch schiet-flanghetje; boven het zelve hanght nogh een dicke Rups uyt dezelve landstreeke.

N<sup>o</sup>. LVII. Een zeer groote en dicke Rups dewelke dikmaals gevonden word in de kruyn van de Palmiet boomen: deze brenghet een groot quaad aan de gezeyde boomen, en werd daarom ook van de Inwoonders Palmiet-worm genoemt, echter zoo en doense der menschen maag geen quaad, ja sy houdenze daar voor een delicatessè.

N<sup>o</sup>. LVIII. Een castanie- en wit gevlakte Americaansche kikvors.

N<sup>o</sup>. LIX. Een kleen Afr: twevoetigh slangetje met lange grauwe en witte streepen; in 't zelve vleske hanght ook aan een hayrtje een kleen gemarmert viske uyt dezelve landstreeke.

N<sup>o</sup>. LX. Een Afric: Orbis, of Blaazer met ses swarte streepen op de rugh: hier nevens vindmen op de grond een zee-sterre.

D N.



N<sup>o</sup>. LXI. Serpens Indicus subcæruleus, ore detinens Araneam Indic. variegatam.

N<sup>o</sup>. LXII. Phiala in cujus fundo reperitur Rana Americ: alba, duabus prominentiis circa clunes prædita: in superiore phialæ parte a se ta dependet Pisciculus Indicus marmoreus, qui, pinnis expansis, in liquore quasi natare videtur.

N<sup>o</sup>. LXIII. Pisciculus Indicus rotundus nummularis à me dictus, planus enim ac rotundus est, instar chalci, an autem majores reperiantur, hæreo, quandoquidem uno eodemque tempore plures ad me delati sunt ejusdem fere magnitudinis; cum autem per corpus dispersis gaudeat paucis tuberculis asperis, formamque rotundam habeat, orbis generi videtur accensendus Vid. Tab. III. Fig. VII

In Phialæ fundo reperitur quoque serpens Africanus cinereus.

N<sup>o</sup>. LXIV. Phiala sicca, & in ea Avicula Indiæ Orient. ex cinereo cærulea, capitis vertice nigra, lateribus autem capitis alba: inter ungues pedum retinet ramum Pimpinellæ spinosæ.

N<sup>o</sup>. LXI. Een Indiaansch blauaghtigh slanghetje, hebbende in desselfs bek een Indiaansche Spinnkop met verscheyde couleuren.

N<sup>o</sup>. LXII. Een vles op wiens grond een witte Americaansche Kikvors is gezeten, hebbende twee bultjens ontrent desselfs billen: boven dezelve hangt aan een paarde hayrtje een Indiaansch gemarmert viske, 't welk door de uytgestrekte vinnen in de voght schynt te swimmen.

N<sup>o</sup>. LXIII. Een rond, plat Indiaansch Viske, van my een penning viske geheten, alzo het zelve door zyn ronte en platte een penning gelyk is: off 'er nu ook grooter als dese gevonden werden, daar aan zou ik twyfel nadien my op die zelve tyd veel wierden gebragt, byna van dezelve groote; en nademaal men op de rugh eenighe wynige bultjens vind en dat het viske rond is, zoo dunkt my dat het onder het geslaght van blasers moet werden gerekent. Ziet de Fig. VII. van de III. plaat.

Op de grond van de vles vintmen ook een asgrauw Afric. slanghetje.

N<sup>o</sup>. LXIV. Een droog glas en daar in een Oost-Indisch Vogelkje, blauaghtig van couleur, met swarte veeren boven op 't hoofd, en met witte veeren aan desselfs zyde des hoofds.

Tusschen de nagels den pootjens hout het een tak van de doornighe Pimpernelle.

N.

N.

N<sup>o</sup>. LXV. Rana Americ: cinerea tribus albis lineis latis, secundum corporis longitudinem decurrentibus, ac pedibus marmoreis prædita.

N<sup>o</sup>. LXVI. Lacerta Indiæ Orient. pugnax, dorso ferrato, Chamæleontis capite, colore dilute cæruleo, lineisque ceu zonis albis donata: hæc insidet ramo Plantæ Lactariæ Africanæ. *Joh. Commelini. Hort. Amst. p. 1. dum viveret Senatoris hujus civitatis, ac de studio botanico bene meriti.*

N<sup>o</sup>. LXVII. Chamæleon Afric: cinereo marmoreus, insidens ramo Acaciæ spinosæ Afric: hujus lingua admodum longa & proboscidis aut lumbrici forma exserta, in sui extremo, ceu acetabulo, mucositate in vivente madido, arripit, splendens Scarabæolum, sicuti viventes facere assolent.

In operculi fastigio præter cæteros flores reperitur quoque Mollugo, Erica, Amaranthus spica pendula, Milium Indic. rubrum, Laurus Afric. Querci folio. &c.

N<sup>o</sup>. LXVIII. Salamandra terrestris maculis luteis distincta.

N<sup>o</sup>. LXV. Een as grauwe Americ. Kikvors met drie witte breede streepen, na de lenghte van 't lighaam loopende daar benevens zyn de poten gemarmert.

N<sup>o</sup>. LXVI. Een Oost-Indische Hagedis, Kemphaantje geheeten, met zaagh wyse tanden op de rugh en Chameleons hoofd, light blauw van couleur en met witte banden op 't lyf, deze zit op een tak van de Afric: Melkgevende plant, van de Hr. Joh. Commelin, in syn leven Raad deser stede, en voornaam kenner en liefhebber der gewassen beschreven in 't eerste deel van de Amsterd. Hof beschryving.

N<sup>o</sup>. LXVII. Een asgrau gemarmerde Afric: Chameleon, zittende op een tak van de Afr. gedoornde Acacia, wiens zeer langhe tongh een snuyt of worm gelykt; deze uytgestoken zynde, heeft aan deffels uyterste een holte in 't loeven met slym beset, waar in hy komt te vatten een blinkende schalbytertien, gelyk sy in 't leven ook gewoon zyn te doen.

Op 't bekleetzel is een bouquetje van gewassen, en onder andere vind men daar ook onder Mollugo, Amaranthus, met hangende ayrwyse bloemen, roode Oost-Ind. gierst, Afr: Laurier met eyke bladeren.

N<sup>o</sup>. LXVIII. Een swarte land Salamander met geele vlekken.

N<sup>o</sup>. LXIX. Pisciculus Ceylanicus cucullatus à me dictus pone caput enim è nucha cuculla prodit, pinnarum, hujus piscis extrema, pulla sunt.

N<sup>o</sup>. LXX. Pedamentum exiguum ex ligno Juglandis confectum, cui imposita est rupes ex variis purificatis conchyliis exiguis, & ramulis marinis confecta.

N<sup>o</sup>. LXXI. Psittaci minoris sceleton nitidissimum, inter cujus pedicellos osscos continentur duo sceleta vegetabilia, (ut ita dicam) quorum 1. sceleton est calycis floris Hyoscyami, cujus membranulis in totum destituitur, relictis tantummodo nervulis, ita ut reticulum repræsentet, alterum verò est sceleton folii Alni, texturam ramulorum venosorum humanorum perbelle repræsentans.

N<sup>o</sup>. LXXII. Phiala sicca, & in ea, Avicula Ceylanica croceo colore, unde crocea dicta Herm. in Mus: Zeylan. Khacurullo Ceylanensibus.

Hæc balsamo ita condita, ut non solum caro & ossa, verum

N<sup>o</sup>. LXIX. Een Zeylonfch gekapte visken, van my alzo geheten, om datse agter aan 't hoofd gekapt is, het uysterste der vinnen is swart.

N<sup>o</sup>. LXX. Een klein pedestalletjen van Noteboome hout, waar op een Rotsje is geplaatst dewelke toegesteld is van kleene schoon gemaakte hoorntjens, schulpen en Zeetackjens.

N<sup>o</sup>. LXXI. Een zeer wit geraamte van een Papegaytje, in syn beenighe pootjens houd het de geraamten van twee gewassen (om zoo te spreken) waar van het eene is van de Kelk van de bloem van 't bilfen kruyd; 't welk van alle desselfs sappige vlieskens ontdaanzynde, en wegens de overgeblevene zenuwkens, verbeeld het een klein schepnetje, het andere voorwerp is het geraamte van een blad van de Elze boom, verbelende zeer aardigh een gewef der aderen van den mensch.

N<sup>o</sup>. LXXII. Een droogh glas en daar in een Zeylonfche saffraan Vogel, van de Hr. Profess. Hermans alzo geheeten om datse saffraan verwigh van couleur en is van de Zeylonfche Inwoonders Khacurullo geheeten.

Dese Vogel is zoodanig gebalzemt en toebereyt, dat 't niet alleen

rum etiam viscera in corpore remanserint, & sic nativam faciem retinens, ramo Cichorei spinosi fruticosi insidet.

N<sup>o</sup>. LXXIII. *Holothurius Ceylanicus Velivolans.* in *Herm Mus. Ceyl. descriptus.* Zoophytum venenatissimum & causticum per summa maris Indici velificans, expansam sed vacuum vesicam referens, parte superna quasi velo, inferna multis longissimis filamentis quasi remis instructum.

N<sup>o</sup>. LXXIV. *Lacerta Afric: nitidissima,* lineis longitudinalibus nigris & albis, pedes autem, ut & venter, albis maculis superbiunt. Dicta lacerta insidet fructui *Opuntia spinosa majori.*

N<sup>o</sup>. LXXV. *Orbis Afric. cauda bicolori,* eaque simul cum pinnis expansa, naturalem & viventem repræsentat piscem: *Supra caudam gaudet zonis nigris, corpus autem, dorso excepto, donatur punctis nigricantibus.*

leen het vlees ende beenderen; maar ook zelfs de ingewanden in sich nogh is onthoudende, en alzoo zyn natuurlyke gestalte behoudende, is geseten op een tack van de doornighe en heesteragtige cichory.

N<sup>o</sup>. LXXIII. Een Zeylons zeyl vliegend *Holothurius*, van d' *Hr. Professor Hermans* in zyn zeylons cabinet beschreven, en ook alsoo geheten: dit is seer venynigh, en invretend, 't welk als op de oppervlakte van de Zee zeylende, van gedaante een uitgespanne en met wintvervulde blase verbeeld. Het bovenste verstrekt als tot een zeyl, en veele seer lange aanhangescelen, voor riemen.

N<sup>o</sup>. LXXIV. Een schoone *Afric. Haagdis*, met langhe witte en swarte strepen, de pooten en buyk daarentegen zyn voor sien met witte vlekken: dese Haagdis zit op de vrucht van de groote steekende Indiaansche vygh.

N<sup>o</sup>. LXXV. Een *Afric. blaazer*, of blaasvis, met een twee couleurighe staart, boven dewelke veele swartagtighe dwersloopende banden gevonden werden, verders is het lighaam ver zien van zeer veel ronde swartagtighe vlakken de rugh uytgefondert zynde: de vinnen van dese vis, als meede de staart zyn zoodanig uytgeset, gelyk in fwemmen der vissen te zien is.

N<sup>o</sup>. LXXVI. Cochlea marina Indica cum limace, pro proportione cochleæ, admodum magna; præterea phialæ fundus Corallinâ officinarum, ut & Corallinâ capillaceis ramulis obfitus est.

N<sup>o</sup>. LXXVII. Alcyon, seu Alcedo Afric: Avicula formosissima, à cuius capite, posteriora versus, propendent plumæ longissimæ ex cæruleo & nigro eleganter variegatæ: Inter illas aviculas Africanas, reservo quoque nostratibus longe minores.

N<sup>o</sup>. LXXVIII. Pedamentum minus, ex nucis Juglandis ligno confectum, super quod rupes, ex Conchyliis parvis Indicis purificatis confecta.

N<sup>o</sup>. LXXIX. Amphisbæna Americana ex albo & nigro variegata: ejusmodi Serpentes bicipites, seu Amphicephalas, nominantur, sed falso; cum unico tantum gaudeant capite; potius itaque nominandi essent Serpentes cauda crassa, vel Serpentes utrimque-gradus à reptatu, quo gaudere dicuntur.

N<sup>o</sup>. LXXX. Aranea Indiæ Orient. coloris castanei, corpus oblongo rotundum, pedi-

N<sup>o</sup>. LXXVI. Een Indiaansch Hoorntje, met desselfs flecke, dewelke na proportie van 't hoorntje byster groot is: daar en boven is de grond van 't glas beset met de gemeene Corallina, diemen dagelyks gebruykt, als mede die met fyn hairighe takkens.

N<sup>o</sup>. LXXVII. Een Afric. zeer schoon Ys vogeltje, wiens hoofdje is met zeer langhe en smalle swart en blauwe vederkens dewelke achter het hooftje afhangen: onder dit geslagt van vogelkens, hebbe ik 'er die zeer veel kleender zyn, als die van onze lande.

N<sup>o</sup>. LXXVIII. Een nooteboome pedestalletje, waar op geplaat is een Rotzke uyt Indiaansche schoon gemaakte kleene hoorntjens en schulpen.

N<sup>o</sup>. LXXIX. Een wit en swart gevlekte Americaansche, alsoo genoemde, tweehoofdighe slang, edogh nadien sy twee hoofdigh zyn geheeten, en maar een hoofd hebben, zoo zoudemense beter dikstaartighe, of voor en aghterwaarts kruypende slang mogen heeten, van wegens haar kruypen, soo men ons bericht heeft.

N<sup>o</sup>. LXXX. Een Oostind: langbeenighe castanie verwighe spinnekop, met een langhwerpig

dicelli anteriores longissimi, imo cæteris longiores, crassiores, atque ab una parte pilosi: horum extremitates in spinas recurvas, sicuti cancrorum pedes anteriores in chelas desinunt: illarum dentes, coloris sunt nigricantis, splendentes, arcuati, & in acumen desinentes, non ab similes illorum, quibus Phalangii gaudent. Præterea hoc habet peculiare, quod omnes juncturæ macula alba gaudeant.

Nº. LXXXI. Tatu-Apara Pison. & Marcg. seu Armodillæ fœtus, digitum minorem longus, coloris albicantis, adhærens ramo Ficoïdis Afric: foliolis crassis brevibus, angulosis spinosis. Vid. Tab. I. Fig. I. hujus Thes. I.

Nº. LXXXII. Salamandra aquatica magna.

Nº. LXXXIII. Fœtus Rajæ, in sua cinerei coloris testa majore (perperam Mus marinus dicta). Sunt mihi harum testarum diversæ species, sc: maximæ, ac cinerei coloris ut & nigrae, nec non minores nigrae planæ, oblongo rotundæ, ut & coloris subflavi, & nigri, cum annexis fibrillis aut ligulis: quales autem Rajarum species, quæ plurimæ  
repe-

pig rond lighaam, wiens voorste pooten byster langh, ja langer zyn, als eenighe van de andere, ook zyn sy dicker, en aan een zyde met hayrtjens beset; daarenboven zoo eyndigen zy in kromme doornen, gelyk die der creeften in schaaren: dese hare tanden zyn krom, blinkend swart, en scherp toeloopende, niet ongelijk de tanden van de Phalangi-um; daarenboven soo hebben sy aan alle haare junctuuren een witte vlak.

Nº. LXXXI. Een wit Armodillitje, off schiltvarkentje, eenkleene vinger groot 't welke gezeten is op een tak van de Afr. Ficoïdes, met korte dicke doornige en hoekige bladeren. Ziet de I. Plaat Fig. I.

Nº. XXXII. Een groote water Salamander.

Nº. LXXXIII. Een kleen Rochje, nogh in syn asgrauwe schel. of taffjen (testa) zittende, welke schell' t'onrecht Zee muys geheeten is.

Ik heb veelerhande zoorten van dusdanighe schellen van rochen; nament: seer groote asgrauwe, en swarte, ook kleene lankwerpige, ronde, swarte, en ook geel-aghtighe met en sonder klauwiertjens, edogh wat voorsoorten van roghen, dewelke  
zeer

reperiuntur, ex istis omnibus  
producuntur, nondum mihi  
constat. Vid. Tab. III. Fig. III.

N<sup>o</sup>. LXXXIV. Testa Rajæ  
cinerea major, in qua fœtus  
Rajæ ita adhuc hæret, quem-  
admodum ego illum post Te-  
stæ apertionem inveni.

N<sup>o</sup>. LXXXV. Testa Rajæ  
cinerea major, ex parte aper-  
ta, ut ovum in ea contentum,  
cerni possit.

N<sup>o</sup>. LXXXVI. Testa Rajæ  
cinerea major, ita præparata,  
ut superficies ejus interior, se-  
ricum coloris aurei, repræsen-  
tans, in conspectum veniret.

N<sup>o</sup>. LXXXVII. Portio  
ovariorum Rajæ in liquore conser-  
vata; mirari subit videre, quan-  
to numero in uno ovario repe-  
riantur ovula. Hinc Doctissi-  
mus D. Franciscus Bossuetus  
sequentes construxit versu-  
culos, in suo libro de natura  
aquatiliæ. fol. mihi 140.

*Si quis Rajarum nusquam conspexerit ova,  
Dirigat huc oculorum ille suorum aciem,  
Nam fœcunda parens Rajis natura creandis,  
Ostentavit opes lata subinde suas.*

N<sup>o</sup>. LXXXVIII. Supra  
huncce Thesaurum reperitur  
quoque spongioides, ramosis-  
sima, oculata, à me ita dicta,  
propter ramulos densissime  
stipatos, foveas exiles, & spon-  
giæ affinitatem. Huic adhæret

zeer veelzyn, uyt die alle voort  
komen, is my nogh niet al te wel  
bekent. Ziet de III. Plaat, Fig.  
III.

N<sup>o</sup>. LXXXIV. Een groote  
grauwe eyer schaale van een roge  
waar in het jongskén nogh in zit,  
gelyk ik het na het openen van de  
schaale gevonden hebbe.

N<sup>o</sup>. LXXXV. Een groote  
grauwe eyer schaale van een rog,  
ten dele geopent, om het ey te  
konnen zien.

N<sup>o</sup>. LXXXVI. Een groote  
grauwe eyer schale van een Rog,  
foodanig toebereyd, dat desselfs  
binnenste oppervlakte, dewelke  
gout geele zyde verbeeld, gesien  
kan werden.

N<sup>o</sup>. LXXXVII. Een gedeel-  
te van de eyerstok van een Rogge  
in een heldere voght: 't is te ver-  
wonderen hoe veele eyertjens in  
een eyerstok van een Rog gevon-  
den werden; hierom den seer ge-  
leerden Heer Franciscus Bossu-  
tus eenighe Latynsche veerssen  
daar over by een gestelt heeft ge-  
lyk hier in de Latynsche beschry-  
vinghe te zien is.

N<sup>o</sup>. LXXXVIII. Op dit Ca-  
binet werd ook gevonden een  
soorte van sponce die om de  
veelheyt der takken, en kleene  
hollighedentjens van my ge-  
noemt is, seer getakt en geoog-  
de sponcy-aghtigh gewas; aan  
dezelve zit een soorte van Crabbe  
die

can-

Cancer Pagurus *Rondeletii* dictus, super cujus dorsum con-  
nati sunt Balani magni.

No. LXXXIX. Phiala in  
liquore continens Piscem  
Ceylanicum fuscum maculis  
albissimis, ordine secundum  
longitudinem piscis ad cau-  
dam usque sitis.

In fundo phialæ conspicitur  
quoque Urtica marina rarissi-  
ma, pyramidalibus acumina-  
tis signaturis, castaneæ colo-  
ris stellæ in modum orbicula-  
tim positis, prædita.

An Urtica rarior, Velella  
dicta. Fab. Columnæ?

Supra operculum posita  
sunt Conchylia Indica rupis  
instar concinnata, quæ inter  
ramuli marini Indici locantur,  
sc: Corallii albissimi Amboi-  
nensis, fragilis, Corallii albi  
valde similis cinamomo Sac-  
charato tenuiori, Belgicè,  
*Kaneel kapittel stockjens*, dicto,  
etiam ramuli Sargosso cum  
fructibus, Musci marini Am-  
boinensis, substantiæ corneæ.

Super hæc omnia etiam col-  
locatus est Pisciculus Amboi-  
nensis cornutus, coloris aurei.  
Vid. Tab. VII. Fig. I.

Thef. I.

No.

die van *Rondeletius* Pagurus is  
geheten, op wiens rugge veel  
grootte toorens zyn gegroeyt.

No. LXXXIX. Een vles met  
voght, en daar in een bruyne  
Ceylonsche Vis met seer witte  
vlecken, die ordentelyk na de  
lenghte van de vis tot de staart toe  
geplaaft zyn.

Op de grond van de vles, fiet-  
men ook een zeer raare Zee-qual-  
le met pyramied-wyse, en castanie  
couleurige streepen, dewelke in  
de ronte loopen, gelyk een ster-  
re.

Mogelyk is dese van Fab: Co-  
lumna Velella geheten.

Op het bekleedzel zyn gefeten  
Indiaansche hoorntjes en schul-  
pen, rots-wyse by een gevoegt,  
en tusschen dezelve Indiaansche  
zee tackjens, te weten van zeer  
witte en teedere Koraal van Am-  
boin.

Witte fyn-tackige coraal, wel-  
ke grootte gelykenisse heeft met  
dunne gesuykerde Caneel, die-  
men kaneel Capittel-stockjens  
noemt: ook tackjens van de Sar-  
gosso met de vrugten. Ambons  
Zee-mosch van hoornighe sub-  
stantie.

Tusschen dese alle is mede ge-  
plaaft, een gout-geel gehoornt  
Amboinsch Viske. Siet de VII.  
Plaat. Fig. I.

E

No.



N<sup>o</sup>. XC. Brachium infantis, in liquore limpidissimo conservatum, naturali & vitali colore præditum, cujus manus continet, & nobis monstrare videtur Testudinis marinæ ovum fœcundatum; quo ab una parte aperto, fœtus caput, ut & brachia anteriora, ex ovo emergentia, videntur.

Quamvis autem illud magnitudine conveniat cum ovo gallinaceo, cortex tamen neutiquam est lapideus, quemadmodum in Gallinarum, aut Crocodilorum ovis.

Operculum Phialæ quoque oblitum est Conchyliis rarioribus, ex Asia & Africa allatis, inter quæ emergunt ramuli marini Indici, sc:

Litophyti nigri Amboinensis.

Musci marini ex iisdem oris.

Corallii rubri tubulosi.

Sargasso cum fructibus, &c.

Pisciculus Amboinensis volans, & totus fere osseus, iis exceptis locis, ubi pinnæ emergunt: cum autem undique sit oblitus tuberculis osseis, ne palpebris quidem exceptis, à me dicitur Pisciculus Amboinensis volans osseo-tuberculatus, proboscide ferrato. Vid. Tab. VII. Fig. II.

N<sup>o</sup>. XC. Een kleen kinds armtje in een heldere voght geconserveert, het welk levendig van couleur is, wiens handje een bevrugt Ey van een zee Schilpadje houd, 't welk het ons schynt te willen vertoonen; dit Ey van de eene zyde geopent zynde, zietmen het hoofd, en de twee voorste pooten buyten het Ey uytsteken.

En hoewel het in groote met een hoender Ey overeenkomt, zoo bevindmen hier het selve met geen steenighe schorffe omvange te zyn, gelyk in hoender of Crocodil eyeren.

Het bekleetzel van de vles is mede beset met raare schulpen en hoorntjens, en tusschen dezelve raare Zee-gewasjes, uit Asia en Africa, als daar syn swarte steen harde coraal boomtjens van Amboin.

Zee mosch, uyt de zelve landstreek.

Rood buyfig coraal.

Sargosso met haar vrughten.

Tusschen dese vindmen ook een Amboinsch vliegend en byna geheel beenig viske, met veele beenighe heuveltjes, de ooghschellen niet uytgefondert zynde, behalven daarde vinnen geplaatst zyn, hierom zoo heb ik 't geheuten vliegend en Been-bultigh Viske uyt Amboin met een saaghwyse snuitje. Siet de VII. Taf. II. Fig.

No. XCI. Phiala in liquore conservans Buccinum Guj-nense papillatum majus, cum sua Limace, magnitudine Buccinum ipsum superante, & quasi in duas partes divisa. Vid. Tab. VI. Fig. I.

Operculum quoque præditum est conchyliis & ramulis marinis, in rupis formam concinnatis, inter quæ Pisciculus triangularis gibbosus, ab omni latere spinis brevissimis præditus.

Inter marina etiam conspici possunt, Lithophytum Amboinense nigrum,

Corallium album fragile ex iisdem oris.

Lenticula marina foliis ferratis. *Lob.*

Conchæ anatiferae exiguæ.

Lenticula marina. *Serap.*

Tubuli contorti, &c.

No. XCII. Crocodili fœtus in liquore conservatus;

Cum autem homines insultare & devorare valeant Crocodili adultiores, hunc in finem ori indidi fœtus humani Hepar, artificiosissime præparatum, sc: omnibus vasculis sanguineis, encheyresi mea, repletis, ita ut rubedine summa,

No. XCI. Een vles met heldere voght, en daarin een groote Guineefche Tepelhoorn, waar in nog zit deffels flecke, in groote den hoorn overtreffende, en van de natuur als in twee gespouwen. Ziet de VI. Plaat. I. Fig.

Het overdekzel van 't glas is mede rots wyse voorzien van hoorntjens, schulpen en zee tackjens, tusschen dezelve zit ook een Oost-Indisch gehoornt en gebuggelt driekant beenig viske, aan alle kanten met seer kleene doorntjens voorzien.

Onder de Zee gewassen werden ook gesien

Swarte Zeeboomtjes van Amboin,

Wit ligt brekende Coraal uyt hetzelfde gewest.

Zee-lenticula met geschaarde bladeren van *Lobel.*

Kleene Endvogel-dragende schulpkens.

Zee-Lenticula van *Serapio.*

Omgekromde steenige Zee buyskens &c.

No. XCII. Een jongh Crocodilletje, dewelke in de vogt werd bewaart;

Nademaal de groote en oude crocodillen haar niet ontzien zelfs de menschen aan te doen, en te verslinden, zoo heb ik dese in zyn beck gegeven de Lever van een jong kind, dewelke zeer konstigh toebereyd is, namentlyk alle de bloetvaten, door myn konst tot het uysterste toe vervult

ma, ad extremum usque, sit infectum dictum Hepar.

Supra operculum, inter flores, reperiuntur quoque herbae & fructus, quorum nonnulla manducata non minus quoque homines interficere valent, utpote perniciofa, quae nosce omnibus utile, sc: folia Aconiti flore caeruleo, cujus radicem nuper in urbe nostra comederat bajulus quidam, esse existimans, Apium, Selerey dictum, unde paucis post horis vitae finem fecit.

Ut & fructus Daturæ cujus femina sub climate nostro quoque mortem producere valent, id quod expertus sum, praesertim si femina in tenera ætate, plus justo devoraverint pueri.

In vico, vulgò *de Bloemstraat*, dicto, abhinc aliquot annis hortulanus quidam hortum cujusdam civis purgaturus; integram plantam Daturæ, simul cum cæteris herbis conjecerat ante fores: duo pueri sustulerant dictam plantam, semenque comederant, horum unus brevi post vitam cum morte mutabat, vocatus ad alterum, post remediorum usum, convaluit.

zynde, is de geheele Lever rood geworden.

Op het bekleetzel van de vles vindmen onder andere gewassen en vrugten, dewelke niet minder de menschen kunnen dooden, als vergiftig synde, weshalven het noodigh is dezelve te leeren kennen, namentlyk de bladeren van Aconitum, die blauwe bloemen voortbrengt, waar van onlangs in onse stad een arbeydsman de wortel had gegeten, menende dat het Selery was, waar door hy 't leven weynigh uuren daar na quam af te leggen.

Als mede de vrugt van de Datura; wiens zaden onder ons climate gelyk ik heb ondervonden ook iemand te konne dooden, voornamentlyk jonge kinderen, wanneer sy de zaden te veel komen te eeten.

In de Bloem-straat hadde over eenighe jaaren een Tuynier, den hof van een burger deser steele opschikkende, onder andere gewassen, ook dese geheele plant van Datura op de straat uytgesmeten.

Twee kinderen hadde de geheele plant weggenomen, en 't zaad opgegeten, waar door een van dezelve 't leven met de dood haastig quam te verwisselen: ik wierd by de tweede geroepen, dewelke na 't gebruyk van eenighe middelen, herstelt is geworden.

Fructus, seu semina Cicutariæ succo viroso hominem quoque posse occidere exemplum mihi præbuit Chirurgus meus, cum degerem Hagæ-Comitis, qui cum Medico quodam hortum quendam intraverat, & cum neuter illorum plantarum gnarus, ambo comederant, dictæ herbæ radicem, unde & ambo cruciabantur dolore abdominis; Chirurgus autem brevi magnas passus convulsiones moriebatur, itaque factius fore existimo ejusmodi plantis hortos (Medicis exceptis) privare, quam ornare.

Cum autem hanc plantam, multos ante annos mihi demonstraret Dominus Fr: Kiggelarius, Botanophilus, ac de studio Botanico optime meritis, accepi ab illo hujus plantæ semina, & sic in horto nostro Medico terræ commisimus, & sic planta dicta adhuc dum in eo viget.

Cum autem analogiam habeant hujus plantæ folia cum Apio aquatico; dehortor spectatores, quando sermonem habeo de plantis umbelliferis, ne ori admoveant ad comedendum.

De vrucht off zaaden van de *Cicutaria succo viroso*. Dat dese de dood kan veroorsaken daar van heb ik mede ondervonden ontrent myn Chirurgy, wanneer ik nog in s'Gravenhage woonde, welke met een doctor in de Medicyne in een hof gekomen zynde, en geen van beyde dit kruyd kennende, hadde desselfs wortel gegeten, waar van sy beyde groot pyn in 't lyf kregen, en de Chirurgy stierf haastig met swaare trecking der zenuwen aangedaan zynde, zoo dat het best is zoodanige kruyden uit den hoff (behalven der Medicyns Hoven) te weeren, als met dezelve die te vercierren.

Wanneer my dit gewas voor veele jaren getoont wierd van den Heer Francois Kiggelaar, die ons in stuck van de kennisse der gewassen veel light toegebracht heeft; soo heeft hy my van het zaad medegedeelt, 't welk wy in desen Medicyn Hof oock hebben laten zayen, waar in het nogh tegenwoordigh vigoreuslyk groeit:

Nadien nu de bladeren eenighe overeenkomst hebben, met die van de vrouwmerk of sallery, zoo waarschouwe ik de aanschouwers van 't gevaar dat in 't eeten van dit gewas steekt, wanneer ick over de kroontjes kruyden leese.

FINIS.

E Y N D E.

EXPLICATIO UITLEGGING  
FIGURARUM. DER FIGUREN.

## T A B. I. FIG. I.

*Phiala sicca, Aviculam continet  
Zeylanicam quadricolorem, sedentem  
supra Carduum minimum. Prosp.  
Alpin.*

- A. Avicula.
- B. Carduus dictus.
- C. Fasciculus flosculorum.
- D. Papilio Turcicus versicolor alis  
posterioribus longissimis stramineæ  
latitudinis.

FIG. II. *Ostendit in liquore  
fœtum Armodillæ magnitudine di-  
giti minimi.*

- A. Armodillæ fœtus.
- B. Ramulus Ficoidis Afric. foliis  
brevibus, crassis angulosis, spino-  
sis, margine sinuosis.
- C. Fasciculus florum.

## T A B. II. FIG. I.

*In liquore limpido demonstrat Loli-  
ginem, cum particula Ovarii fœtibus  
onusti.*

- A. Portio Ovarii fœtibus onusti.
- B. Loligo.

C. M

## De I. TAFEL I. FIG.

*Verbeelt ons een droogh glas, waar  
in een Ceylons vogeltje gevonden werd,  
zittende op de kleinste distel van  
Prosp. Alpinus.*

- A. Het Vogeltje
- B. De gefeyde distel.
- C. Een t'samenstel van bloemen.
- D. Een bont Vlinderke uyt Turkye  
wiens onderste of agterste Vlekjens  
seer lang en een stroo breed zyn.

De II. FIG. *Wyst ons aan een Ar-  
modilletje of Schilt Varkentje, niet  
groter als een pink, hangende in een hel-  
dere vogt, en daar beneven een tak van  
den Ficoides van de Caap de goede Hoop  
met korte dicke doornige bladerkens die  
aan haar kanten uytgeholt zyn.*

- A. Armodilletje.
- B. Een tak van de Afric: Ficoides met  
korte, dikke, hoekige en doornige  
bladeren.
- C. Een bouquetje van bloemen.

## De II. TAFEL. De I. FIG

*Wyst ons aan een Loligo met een ge-  
deelte van de Eyerstok die met jongskens  
vervult is, hangende in een heldere  
vogt.*

- A. Een stuk des eyerstoks met de jongs-  
kens.
- B. Loligo.

C. Een

- C. Minima portio Ovarii ovulis referti.  
 D. Fasciculus ramulorum marinorum  
 E. Pisciculus, Abacatuuaia brasiliensis dictus.

- C. Een seer klein stukjen des Eyerstokx met de Eyerkens  
 D. Een t'samenstel van zee tackjens.  
 E. Een brasiliaansch viske, Abacatuuaia geheten.

FIG. II. *Acus marina Amboinensis undique spinosa.*

De II. FIG. *Vertoont een Amboinsche Zee Geepe, alsints met doornen bezet.*

FIG. III. *Phiala in liquore continens Percam Amboinensem volantem pinnis longissimis.*

De III. FIG. *Wyst aan een Amboinsche vliegende Baars met zeer lange vinnen.*

- A. Perca Amboinensis.  
 B. Piscis militaris.  
 C. Fasciculus ramulorum marinorum.

- A. De Baars van Amboin.  
 B. Soldate, of Klip vis.  
 C. Een t'samenstel van zee takjens.

TAB. III. FIG. I.

De III. TAFEL. De I. FIG.

- A. Pisciculus Zeylanicus reticulatus, quadratus, minimus, nigrisque maculis notatus.

- A. Een seer klein vierkant Zeylons viske, wiens huyt zich net-wys met swarte vlekken vertoont.

FIG. II.

De II. FIG.

- AA. Fœtus Rajæ extra testam, parte supina visus.  
 BB. Complicationes laterales, uti in testâ, visui occurrunt.

- AA. Een jongh Roghje, uyt syn tafke of beursje, zoo als het ons rugwaarts voorkomt.  
 BB. Desselvs zydelyke omslagen, zoo die haar vertoonen als sy in de tafsiens zitten.

FIG. III.

De III. FIG.

- A. Fœtus Rajæ prona parte visus, & in testâ sua maxima parte adhuc contentus.  
 B. Fœtus Rajæ.  
 C. Testa.

- A. Het Tasje daar het jongske nog in zit, zo als men het van onderen of buyks wys komt te zien.  
 B. Het jongske.  
 C. Het Tasje.

FIG. IV.

De IV. FIG.

- A. Testa.  
 B. Apertura.  
 C. Ovum fœcundatum.

- A. Het tasje.  
 B. Desselvs opening.  
 C. Het bevrugte Ey.

D. Su-

D. De

D. Superficies testæ exterior circumflexa, ut fibræ sericeæ videri possint.  
E. Fibræ Sericeæ.

FIG. V. *Portio exigua Ovarii Rajæ, in qua ovula adhuc exigua & non fœcundata conspicere licet.*

## FIG. VI.

A. A. Ovum Rajæ fœcundatum è testâ defumptum.  
B. B. Ovi membranæ circumflexæ.

FIG. VII. *Pisciculus Indicus rotundus spinosus & planus, Nummularis à me dictus.*

## TAB. IV. FIG. I.

*Congeries conchyliorum & ramulorum marinorum. &c.*

FIG. II. *Busoni simile animal Americanum, Pipa & Pipal Indigenis dictum, pedibus posterioribus anserinis.*

A. Pipa.  
B. B. Fœtus è dorso emergentes.  
C. C. Cavitates, seu utriculi è quibus exierunt fœtus.  
D. D. Calyces adhuc cooperti suo operculo, sub quo fœtus occultantur.

FIG. III. *Pbilis in liquore continens aliam Pipam, cujus dorso à me aperto, conspici potest sc: neque ovula, neque fœtus commercium habere cum abdominis cavo.*

A. Pipa.

B. Fœ-

D. De buytenste omgeslage oppervlakte van het tasje om de (E) fy-agtige draden te konnen zien.

De V. FIG. *Een kleen stukje van 't Eyerstokje van een Rogh, waar in zeer kleene onbevrugte Eyerkens van de Rogh gezien werden.*

## De VI. FIG.

A. A. Een bevrugt Ey van een Rogh uyt zyn tasje genomen.  
B. B. De omgeslagene vliessen van 't Ey.

De VII. FIG. *Een kleen doornagtig rond en plat Oost-Indisch Visje, van my Penning visje geheten.*

## De IV. TAFEL. De I. FIG.

*Een t'samenstel van Hoorntjes Schulpen, en Zee Takjens. &c.*

De II. FIG. *Een Padagtig American dier, by de Inwoonders Pipa en Pipal geheeten, wiens agterste pooten die van de Ganzen gelyk zyn.*

A. Pipa.  
B. B. de jonghskens, die uyt de rugh komen te kruypen.  
C. C. De holligheden, als Lyfmoederkens waar uit deselve al gekropen zyn.  
D. D. De Kelkjens, die nog met haar dekfeltjens bedekt zyn, waar onder de jongskens nog zitten.

De III. FIG. *Een vles met vogt, waar in een andere Pipa is geseten wiens rugb van my geopent zynde, gesien kan werden dat nog dese Eyerkens, nog holligheden nog ook de diertjens, gemeenschap hebben met de bolte van de Buyk.*

A. Pipa.

B. De

- B. Fœtus sub calycibus, seu utriculis adhuc occlusi, ita ut nondum in conspectum veniant.
- C. Calyces, seu utriculi, è quibus exiêre fœtus.
- D. Dorsi vertebræ.
- E. Substantia musculosa.
- F. Portio cutis circumflexa.
- G. Congeries conchyliorum & ramulorum marinorum, per quæ repunt fœtus Pipæ.

- B. De jongskens, die nog onder de kelkjens of moertjens besloten leggen, zo dat zy nog niet gesien konnen werden.
- C. De kelkjens of lyfmoertjens waar uyt de jongskens zyn uytgekomen.
- D. Des rugs wervelbeenderen.
- E. Het vleesagtig weefen.
- F. Een gedeelte van 't omgeslage vel.
- G. Een t'samenstel van hoorntjenschulpen, en zeetakjes, door dewelke kleine pipaltjens schynen te kruipen.

TAB. V. FIG. I.

*Spongioides ramosissima marina oculata super rupem posita.*

FIG. II. Denotat Cancrum marinum, Pagurum Rondeletio dictum, hujus dorso connati sunt

FIG. III. Balani albi, nucis moschatæ magnitudine.

FIG. IV. Rupes, cui insident supra dicta.

De V. TAFEL. De I. FIG.

*Een zeetackig en sponciaghtig zee-gewas, met kleene vogjens, gezet zynde op een rotsje.*

De II. FIG. Een Zee Krabbe van Rondeletius Pagurus geheeten.

III. FIG. Eenige Nooten Moschaat-groote Balani of Toorens, dewelke op de Crabbe zyn gegroeyt.

IV. FIG. Het rotsje, waar op het geseyde geset is.

TAB. VI. FIG. I

*Indigitat Buccinum Guienense papillatum majus cum sua Limace.*

- A. Papilla.
- B. Limax.
- C. Limacis apertura.

D. Pisciculus Amboinensis triangularis gibbosus, offeus & lateribus undique spinosus.

De VI. TAFEL. I. FIG.

*Een groote Guineesche Tepelhoorn met desselfs Slecke*

- A. De Tepel.
- B. De Slecke.
- C. De opening of gespouwenheid van dezelve.

D. Een gebuggeld, beenig en van alle kanten gedoornt Ambonsch driekantig Viske.

FIG. II.

- A. Ovum Crocodili fœcundatum, ab una parte apertum, ut fœtus ex parte videri possit.
- B. Caput fœtus.
- C. Membranæ ovi.
- D. Quercus Marina, cujus ope Ovum loco suo continetur in phiala.
- E. Echi-

De II. FIG.

- A. Een bevrugt Ey van een Crocodil aan eene syde geopent, om 't jongsketen deele te konnen zien.
- B. Het hoofdje.
- C. De vliezen van 't Ey.
- D. Een tack van de Zee Eyke door wiens toedoen het Ey vast zit in het Glas.
- F. E. Een



E. Echinus marinus Cap. Bonæ spei spinulis miniatis præditus.

E. Een Africaansche Zee appel, met roode doornen:

TAB. VII. FIG. I.

A. Piscis Zeylanicus fuscus maculatus.  
B. Urtica marina.  
C. Signaturæ pyramidales acuminatæ.  
D. Filamenta, seu Remi, quibus expansis natare valent.

E. Pisciculus Amboinensis cornutus.  
F. Sinus angustus, in quo cornu sese infinuat.

FIG. II. Denotat Brachium Infantis in liquore conservatum, in cujus manu continetur ovum fecundatum Testudinis marinæ.

A. Brachium Infantis.  
B. Ovum.  
C. Caput & pedes anteriores testudinis marinæ.  
D. Pisciculus Amboinensis volans of-  
seo-tuberculofus proboscide ferrata.

De VII. T A F E L.

A. Een gevlake bruyn Zeylonse Vis.  
B. Een Zee Netel.  
C. Pyramidwyse scherpe toelopende streepen.

D. Zazelingen, dewelke als tot riemen verstreken, met dese, uytgespreit zynde, weten zy te swimmen.

E. Een gehoornt Ambonsch Viske.  
F. Een enghe groeve, waar in zigh dat hoorntje weet te verbergen.

De II. FIG. Wylt ons aan het Armtje van een kindje, in wiens handje ontbouden werd het Ey van een bevrugt Zee schiltpaddeken.

A. Het Armtje.  
B. Het Ey.  
C. Het hoofd en voorste poten van een zee schiltpaddeken.

D. Ambons vliegend, beenig en bultig visken, met een saagh wys snuytjen.

In dedicatione in Fine.

Sarta testæ, Lege Sarta testæ.

In Thesauro. Pag. 3. lin. 2. longissimus lege longissimis. Pag. 9. lin. 16 leg. ejusque. Pag. 13. lin. 14. amifisse, l. amifisse. — lin. 21. Spinosa dele. Pag. 19. linea penult. Tab. II. l. Tab. IV. Pag. 40. lin. 13. Conchyliorum, lege Conchyliorum. — lin. 24. Philia, l. Phiala.

F I N I S.

Fig. II

Fig. I.

D



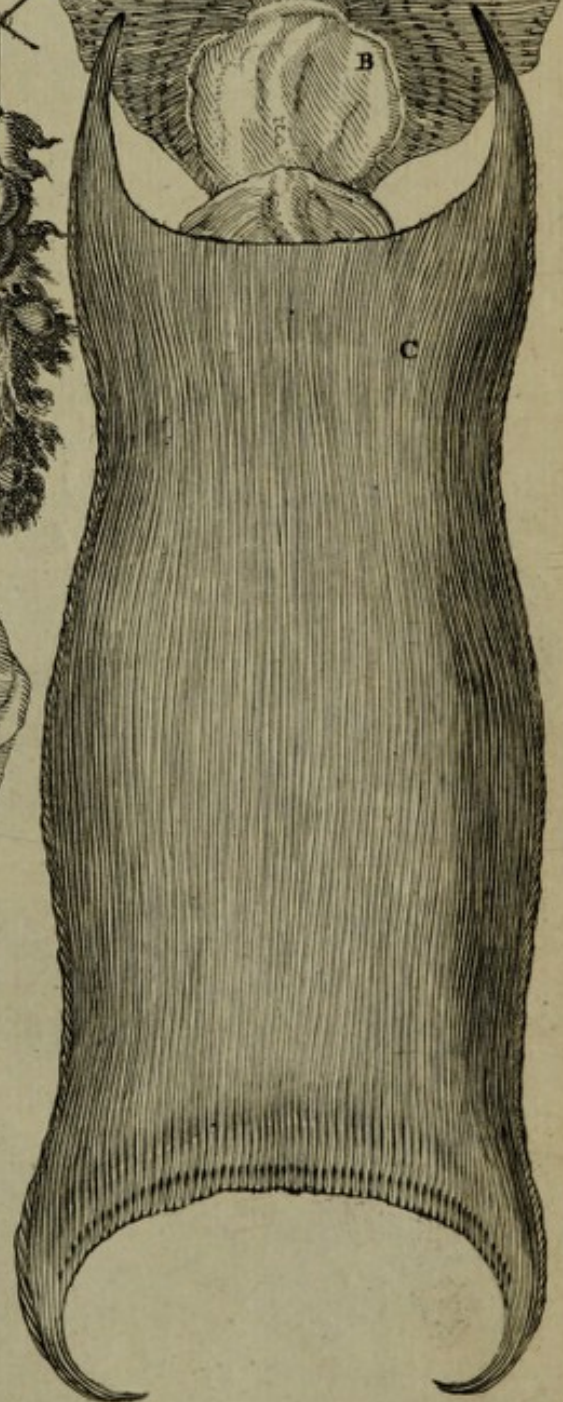
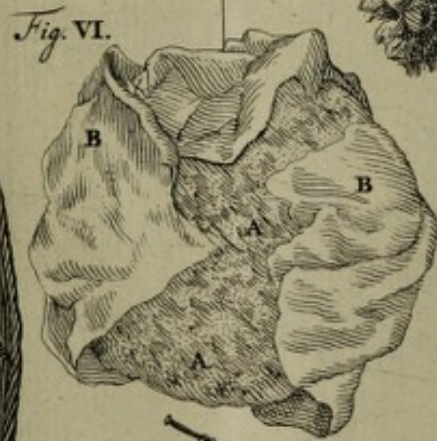
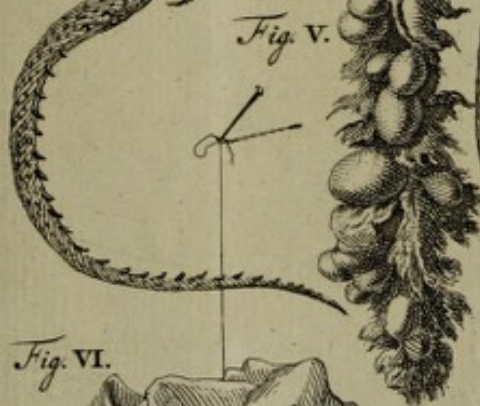
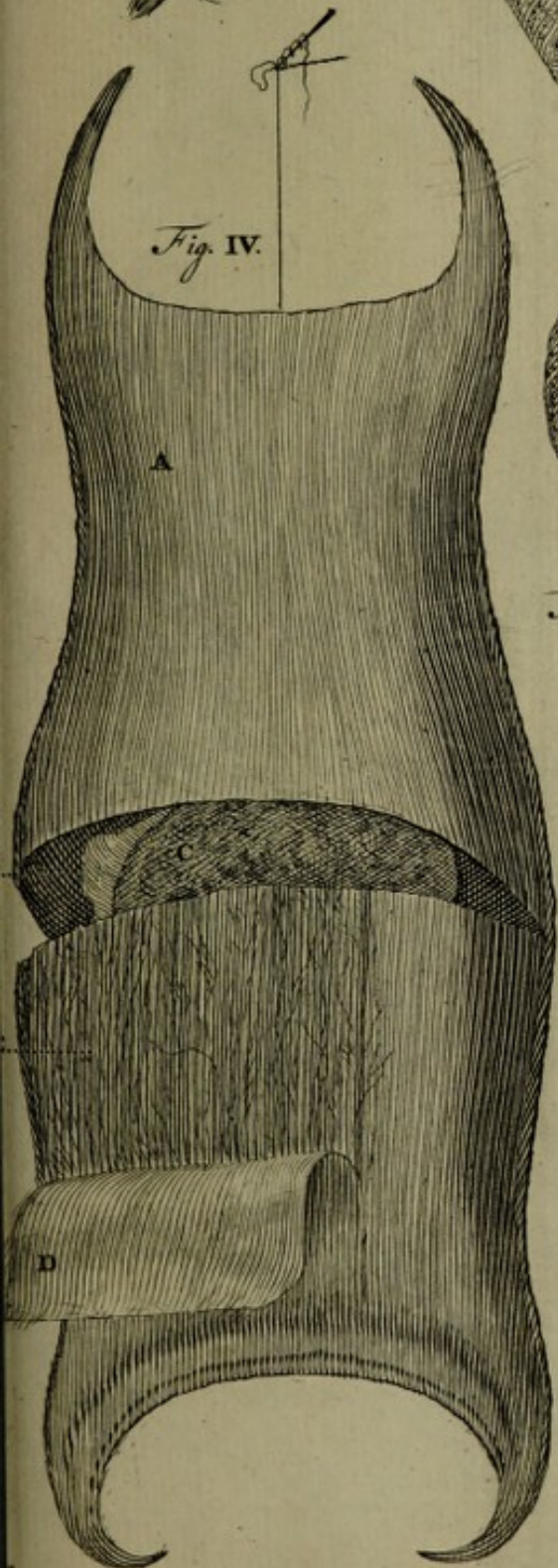
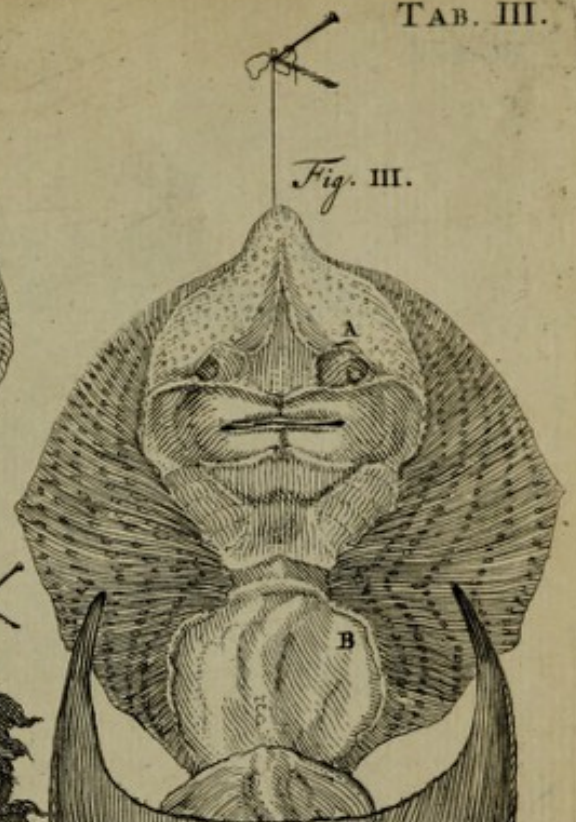
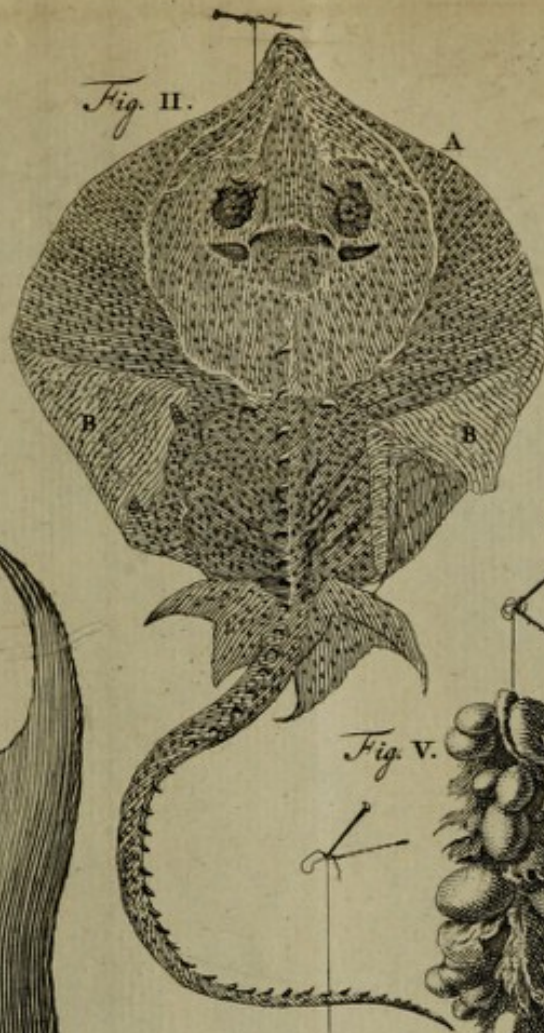


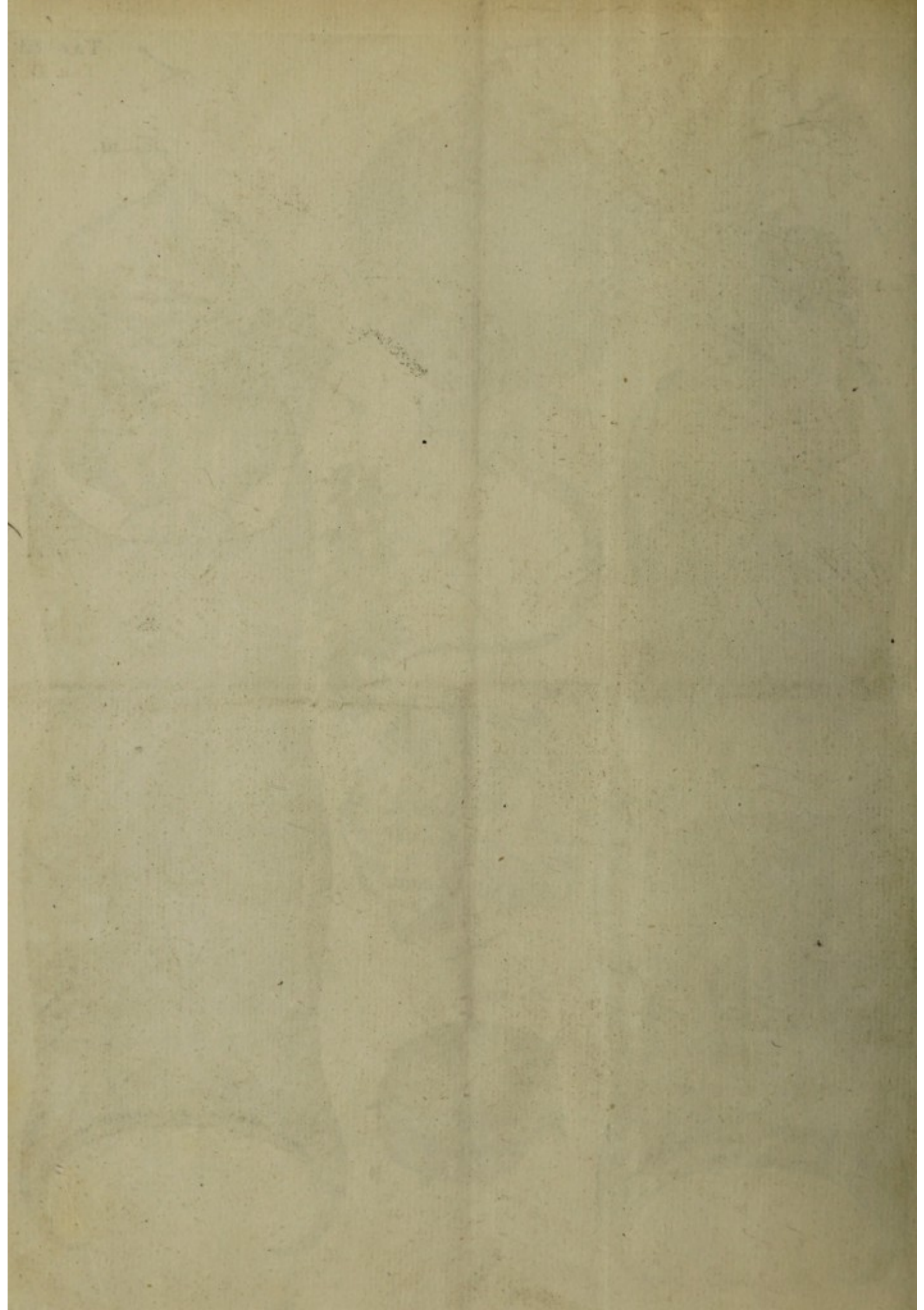


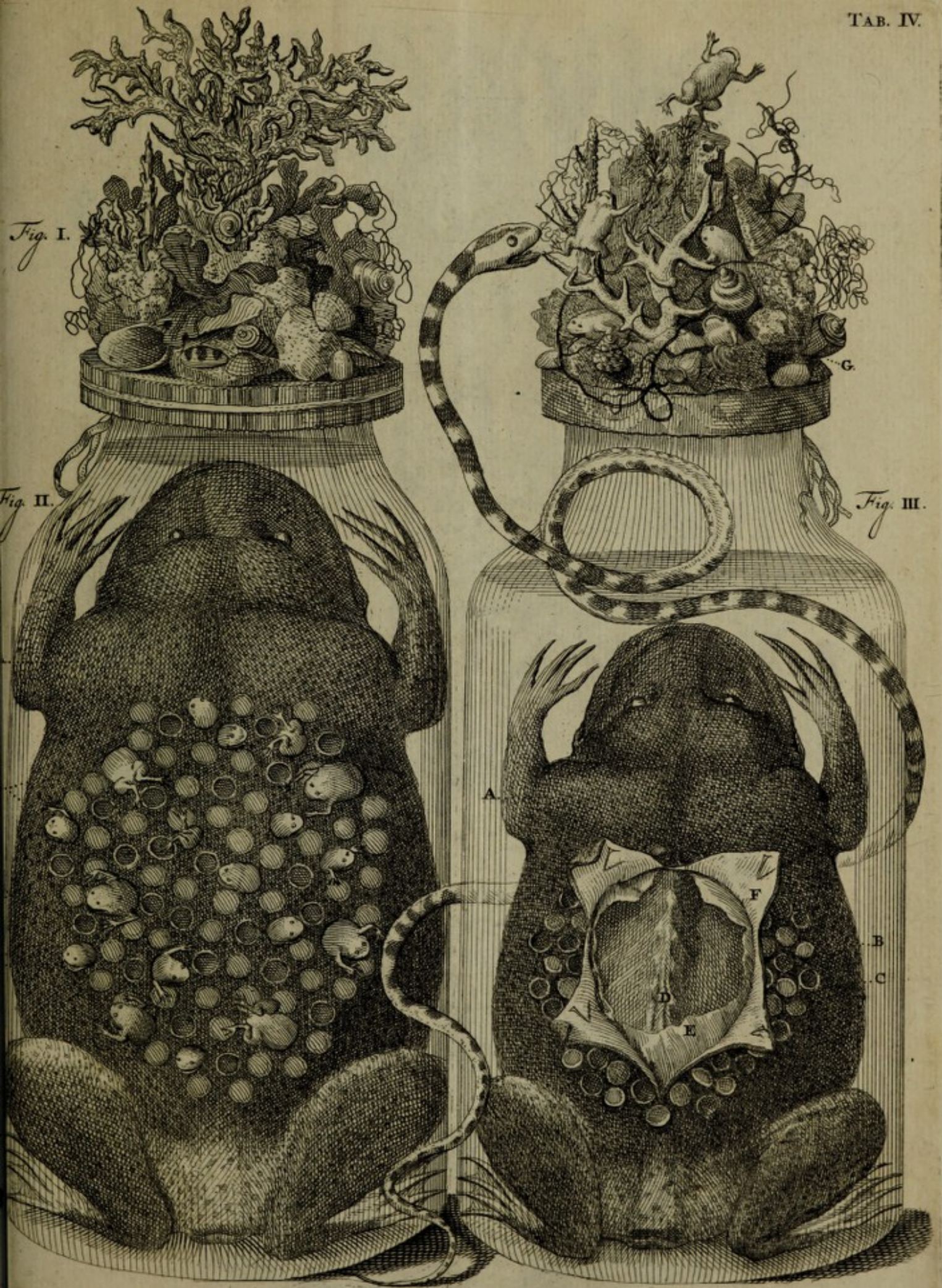
Fig. II.

Fig. III.

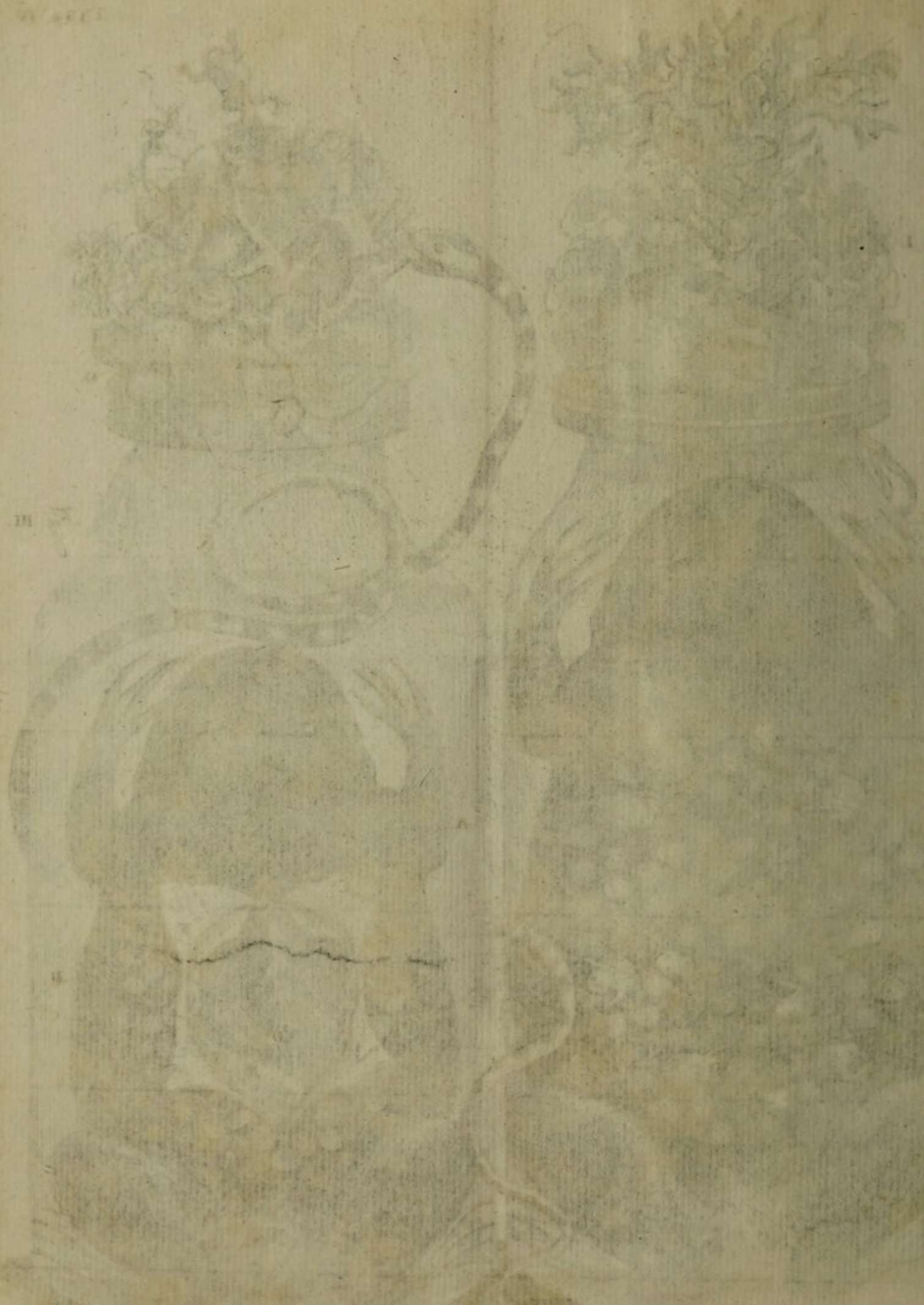




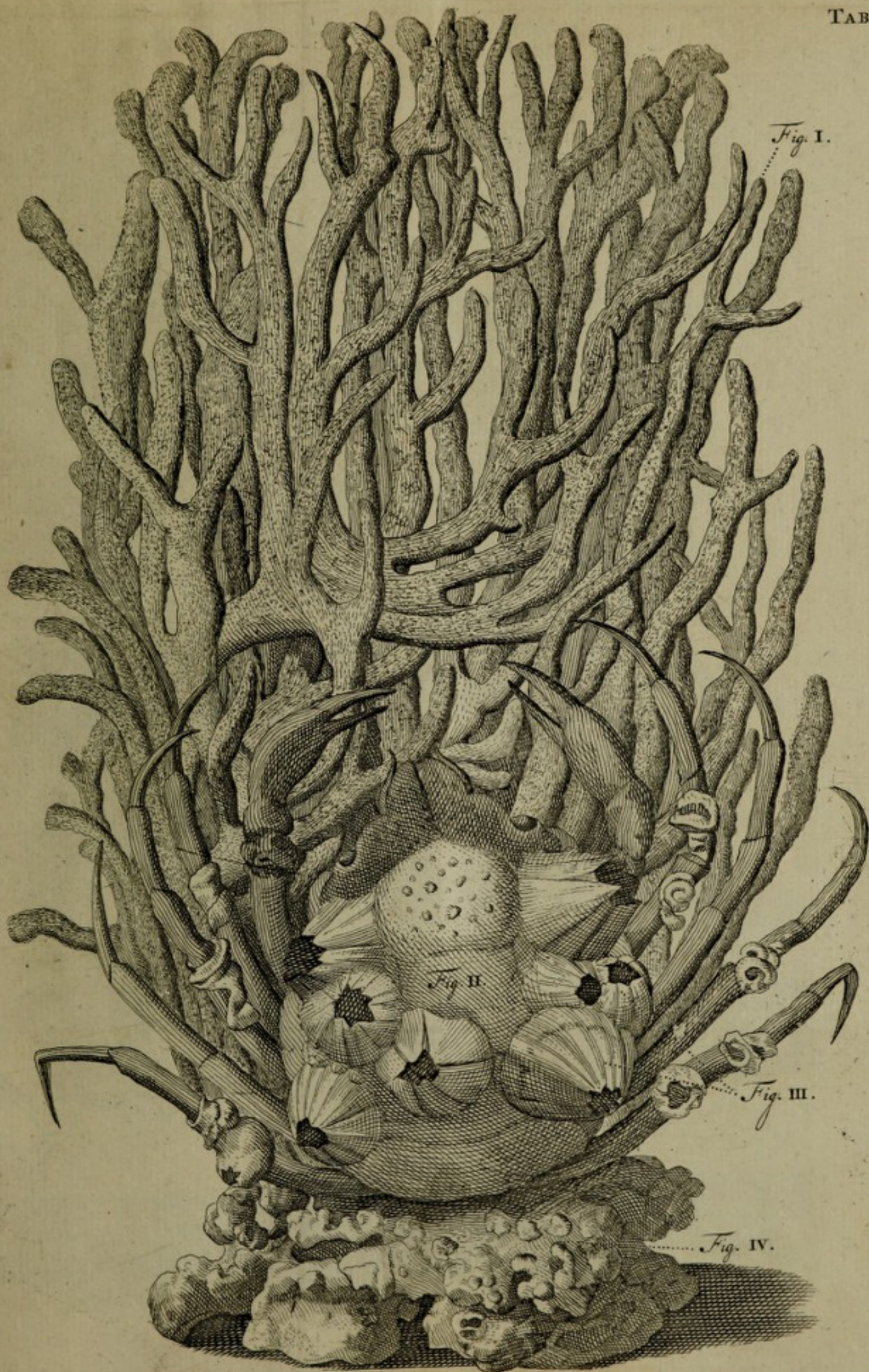








III



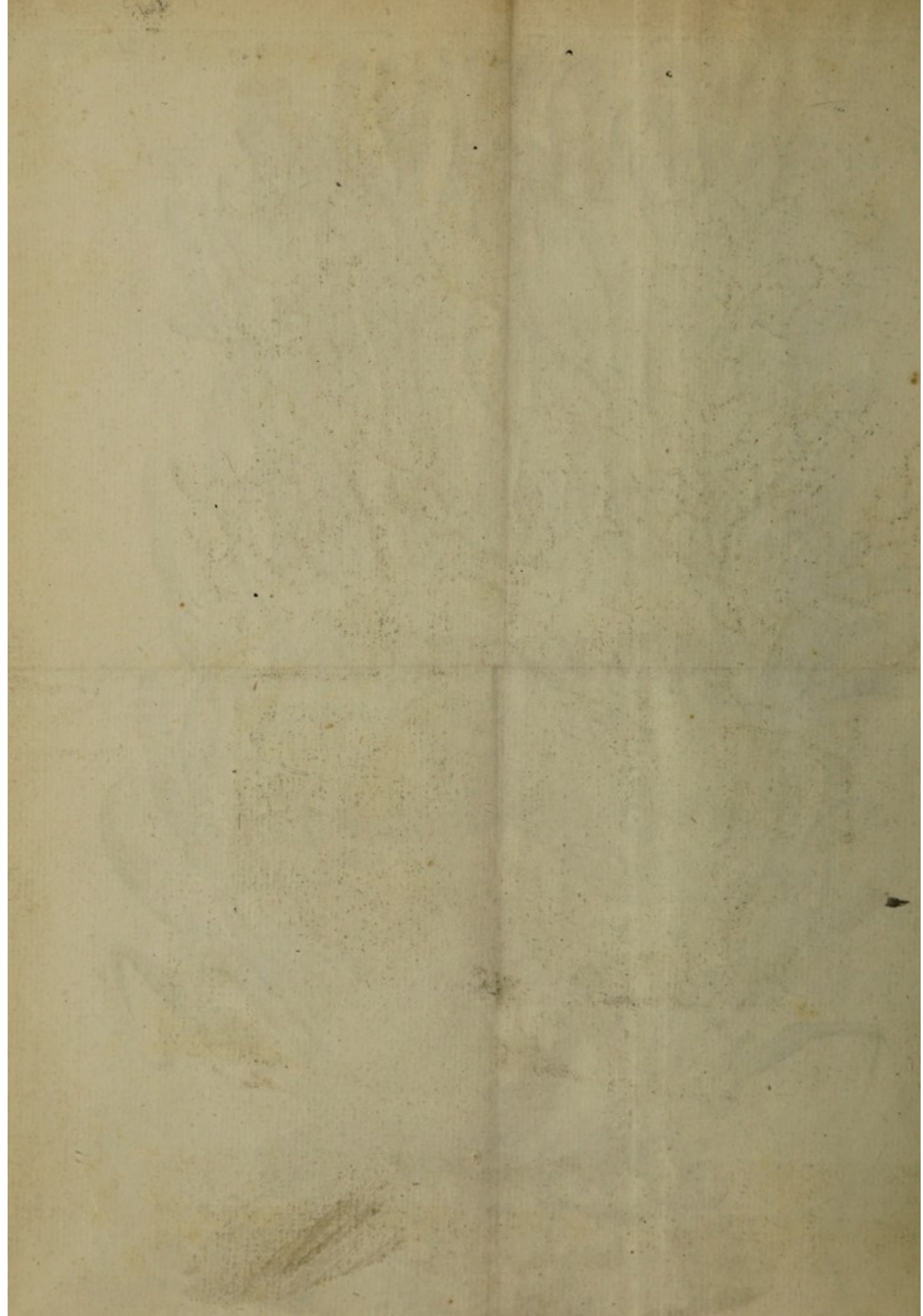


Fig. II.

Fig. I.





Fig. I.



Fig. II.



J. Motson del. 1771

